

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

GRUX

4 ■ 1999

Musiikin mystiset ulottuvuudet

Mikä tekee musiikista uskonnollista?

SIVUT 22-26

VASTAAVA TOIMITTAJA

Jukka Huttunen
(09) 150 2466. Sähköposti:
jukka.huttunen@pappisliitto.inet.fi

TOIMITUSKUNTA

Jukka Huttunen, past. (pj.)
Olli Aalto, kirkkoherra
Leena Huovinen, korkeakoulupastori
Hillevi Hiironniemi, diakonissa
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Kati Turtainen, diakoni
Risto Valtasaari, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

TOIMITUS

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6, 00520
Helsinki, (09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Sähköposti: tuula.anttonen@
pappisliitto.inet.fi
Postisiirtotili
800016-67632

ULKOASU

Timo Saarinen
Sähköposti: timo.saarinen@
pelagus.pp.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Diakoniaityöntekijöiden liitto:
Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653. Sähköposti:
heli.meinola@pappisliitto.inet.fi

Kanttori-urkuriliitto:
Hely Munck (09) 150 2446
Sähköposti: kanttori-urkuriliitto
@kolumbus.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	9 900 mk
	1/1	5 500 mk
	1/2	2 900 mk
	1/4	1 600 mk
	1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Auranen oy, Forssa

Akavalaisia kirkon työntekijöitä

Saadessasi tämän lehden kesälukemistoksi on keskusjärjestömme AKAVAn edustajakokous juuri päättynyt Helsingissä. Edustajakokous on keskusjärjestön korkein päätävä elin, joka linjaa toiminnan suunnan seuraaviksi vuosiksi. Kokouksen päätöksistä, mm. keskusjärjestön puheenjohtajan valinnasta, saat tuoretta tietoa päivittäisistä tiedotusvälineistä.

AKAVAlaisuus ei taida olla niitä ensimmäisiä asioita liittojemme jäsenille. Se on osittain aivan luonnollista. Mutta hyvä on olla kuitenkin tietoinen tästäkin viiteryhmästämmä. Tässä lehdessä jotakin avuksesi.

Koulutus ja työnohjaus antaisi aihetta runsaallekin keskustelulle; mikä on esimerkiksi työnohjausten tilanne seurakunnissa tänään? Tässä numerossa papistoa varten tuoreita koulutuskuulumisia.

Kaksi hyvää alustusta saa tässä lehdessä laa-

jempaa julkisuutta: Osmo Honkasen alustus kirkkopäivillä »Musiikki uskonnonharjoituksessa» ja Tapio Saranevan kansainvälisen diakoniaa paikkaa ja oikeutusta luotaava alustus.

Kesälomalla en tapaa lukea paljoakaan Cruxia. Luen muistelmia, romaanveja, teologiaa (loppulomalla). Toivon Sinulle hy-

viä, kesäisiä lukuhetkiä tämän Cruxin äärellä (ennen tai jälkeen loman). Mutta paljon myös muita, hyviä kesähetkiä. Toiissa ja lomalla!

Jukka Huttunen

Teologityöttömyydestä pappispulaan

Suurista ikäluokista on tullut ongelma Suomelle. Runsas eläkkeelle siirtyminen on nostanut esille kauhukuvan huoltosuhteesta, jossa pienenevä työssä käyvien määrä rahoittaa yhä suurenevaa eläkeläisten joukkoa. Tämä näkymä uhkaa vakavasti ennestäänkin kriisissä olevaa hyvinvointiyhteiskuntaa. Pahin on edessä tosin vasta 2010-luvulla.

Samanlaisesta näkökulmasta voidaan tarkastella myös kirkollisia ammattiryhmiä. Uuden teologimatrikkelin äärellä sopii tutkailla papiston urakehitystä ja nykytilannetta, mutta siitä saa runsaasti osviittaa myös ammattikunnan rakenteesta ja aineksia tulevaisuuden pohdintoihin.

Papiston ikärakenne on tunnetusti kaikkea muuta kuin tasainen. Elämän mutkat ja kuopat ovat aiheuttaneet sen, että pappisikäluokat ovat hyvin eri suuruisia. Kuluneina vuosina eläkeikään ovat tulleet pitkiin aikoihin pienimmät teologi-ikäpolvet, äärimmillään vain parikymmentä teologia on vuosittain jättänyt työelämän. Tämä vaikutti osaltaan siihen, että syntyi teologien alkutyöttömyyttä.

Kokonaan toisenlainen näkymä avautuu, kun tarkastellaan teologien eläköitymistä vaikkapa vuoteen 2007 saakka. Vajaan vuosikymmenen aikana eläkeikään tulee — ja toivottavasti myös hyvin ansaitulle eläkkeelle siirtyä — noin tuhat teologia. Vuosisadan alussa näitä eläkeikään tulevia on vie-

lä alle sata vuosittain, mutta tahti kiihtyy saavuttamisen huippunsa, kun vuonna 1941 syntyneet ryntäävät eläkepäiviä viettämään. Toinen erittäin suuri teologi-ikäluokka ovat vuonna 1944 syntyneet. Näin suuri leikkaus ammattikunnassa ja näin lyhyessä ajassa ei voi mennä jälkiä jättämättä. Elämän rosoisuuteen kuuluu se, että kaikkea ei voi laskelmoida eikä suunnitella. Niinpä tässä kuvatulle tilanteellekaan ei enää voida tehdä yhtään mitään.

Teologien työttömyys, josta äskettäin vielä puhuttiin suurilla kirjaimilla, vaihtuu siten toiseen äärimmäisyyteen, pappispulaan. Kun eläkkeelle siirtyy enemmän kuin teologeja ylipäänsä valmistuu, syntyy epätasapaino. Se suosii valmistuvia, jotka pääsevät valitsemaan työpaikkansa. Lisäksi kirkko joutuu jälleen kilpailemaan teologisesta työvoimasta eli muuttamaan omat markkinansa houkutteleviksi. Tähän on työnantajan syytä kiinnittää huomionsa hyvissä ajoin, vaikkei uskoisikaan siihen, että muut työt vetäisivät valmistuvia teologeja suurin joukoin.

Kirkon nykyinen johto kuuluu suurten ikäluokkien tuhatpäiseen joukkoon. Istuvat piispat yhtä lukuun ottamatta, teologikirkkoneuvokset, tuomio-rovastit, merkittävimpien järjestöjen johtajat — kaikki ovat kymmenen vuoden päästä eläkkeellä. Kukaan ei tiedä, mitä tämä vaikuttaa kirkon tilanteeseen. Emme liioin tiedä, saammeko tilalle yhtään parempia johtajia. Mutta kiertoa ainakin syntyy, mikä aina antaa viisaille mahdollisuuden myös myönteiseen muutokseen. Jos koko papisto on nuorta ja nuorekasta, se vaikuttanee myös työtapoihin ja kirkon ulkoiseen kuvaan.

Oma lukunsa on se, mitä ikärakenteen muuttuminen vaikuttaa liiton tavoitteisiin ja etupolitiikkaan. Kuvatussa tilanteessa ei enää kannattane panostaa eläkekysymyksiin. Sen sijaan, jos pappispula yltyy kohtuuttomaksi, silloiset eläkeläiset on nähtävä aivan uudella tavalla kirkon resursseinä. Suuret eläkeläisryhmät on pakko motivoida palvelemaan, jos muuta työvoimaa ei ole käytettävissä. Asenteiden tasolla tähänkin muutokseen on syytä varautua ajoissa.

Muista kirkon ammattiryhmistä ei ole käytettävissä vastaavaa ikälaskelmaa. Arvattavasti kantto-reiden ja diakoniatyöntekijöiden kohdalla ikäluokat ovat osapuilleen saman suuruisia ja siten myös vaihtuvuus tasaisempaa. Näiden ammattikuntien osalta saattaa silti olla edessä pula-ajat, jos siviili-markkinat osoittautuvat kyvykkäämmiksi työvoiman vetäjiksi.

Saitko virheellisen matrikkelin

Juuri ilmestyneessä teologimatrikelissa on ilmennyt virheellisyyksiä. Siksi kannattaa tarkistaa mm. puuttuvatko sivut 513–544. Katso myös ovatko sivut menneet sekaisin. On tavattu ainakin seuraavaa virheellistä sivujärjestystä: aukeaman 128–129 jälkeen tulee aukeama 162–163, jonka jälkeen tulee aukeama 132–133 jne. näin jatkuu aina sivulle 160 asti.

Kannattaa siis tarkistaa matrikkeli. Jos olet saanut virheellisen kirjan, ota yhteyttä Heli Meinolaan, puh. 09-150 2653 tai heli.meinola@pappisliitto.inet.fi.

Pahoittelemme näitä ja myös muita matrikelissa olevia virheitä.

Raija Pyykkö järjestösihteeriksi

Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallitus valitsi Oulun Tuomiokirkko-seurakunnan diakonissan,

terveydenhoitaja ja terveystieteiden maisteri Raija Pyykön (37) liiton määräaikaisen järjestösihteerin

toimeen. Järjestösihteerin toimenkuvan pääsisältö muodostuu alaosasto- ja opiskelijatyöstä sekä tiedotuksesta. Toimen määräaika on 1.9.1999–31.8.2001.

Tiedoksi liittojen jäsenille

Pappisliitto, Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Kanttori-urkuri-liitto ovat tehneet sopimuksen Kirjapajan kanssa jäsentensä osoitetietojen luovuttamisesta mainoskirjeen postittamista varten. Käytännössä sopimus tarkoittaa sitä, että Kirjapaja lähettää neljä kertaa vuodessa mainoskirjeen, jossa se markkinoi tuotteitaan. Joukossa on myös tuotteita edulliseen jäsenhintaan.

Mikäli et halua mainospostia, ilmoita asiasta oman liittosi toimistoon.

AKAVAn jäsen tankkaa muita edullisemmin!

Miksi et hyötyisi jopa satojen markkojen vuotuisista säästöistä?

Kun käytössäsi on Esso Tiger Card, saat kanta-asiakkaana bensiinistä ja dieselistä alennusta 13 p/Esso Tiger Cardilla suoritetuista polttoaineostoista Tiger Card-laskun yhteydessä. Tilinhoitopalkkio kymmenen markkaa/lasku. Alennuksen voit saada myös ostokohtaisella suoraveloituksella (pankkikorttimainen osto), jolloin ostos veloitetaan ilmoittamaltasi pankkitililtä. Tällöin et saa laskua eikä tilinhoitopalkkiota peritä.

Akavalaisen polttoaine-edun hankkiminen:

1. Hae Esso Tiger Card -luottokorttihakemus lähimmältä Esso-asemalta ja täytä se huolellisesti.

2. Liitä ohkeen todistus liiton

jäsenyydestä*) ja saate, jossa pyydät liittämään Tiger Card -korttiisi AKAVAn polttoaine-edun.

3. Postita hakemus liitteineen osoitteella: Leonia Kortti Oy, Esso Asiakaspalvelu, PL 581, 00101 Helsinki. Postimaksu on jo maksettu puolestasi.

Mikäli sinulla jo on Esso Tiger Card, saat siihen polttoaine-edun seuraavasti:

1. Ota kopio Esso Tiger Cardista ja todistus liiton jäsenyydestä*).

2. Postita ne Leonia Kortti Oy:öön. Liitä mukaan saate, jossa pyydät liittämään Tiger Card korttiisi AKAVAn polttoaine-edun.

*) Todistuksen jäsenyydestä saat soittamalla liiton toimistoon, puh. 09-15021.

Diakoniaopiskelijat Helsinkiin 24.1.2000

Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallitus päätti, että seuraava diakoniaopiskelijoiden valtakunnallinen tapaaminen järjestetään ensi vuoden tammikuussa Helsingissä. Tarkempi osoite selviää syksyn kuluessa, jolloin päivän suunnitteluryhmä aloittaa työnsä. Kuluvan vuoden huhtikuussa järjestetystä diakoniaopiskelijoiden ensimmäisestä valtakunnallisesta tapaamisesta saatu

osallistujapalaute ja päivän suunnitteluryhmän kokemukset vahvistivat sen, että ko. kaltaiselle tapahtumalle nähtiin jatkossakin olevan tarvetta. Helsingin Tuomiokirkon kryptassa oli huhtikuussa paikalla n. 130 opiskelijaa kaikista alan oppilaitoksista. Opettajien toivotaan merkitsevän tammikuun opiskelijatapaamisen lukujärjestyksiin opiskeluun kuuluvaksi tapahtumaksi.

Erityisen eläkeiän valinta-aika päättyy 30.6.1999

Ammatillisen eli erityisen eläkeiän valintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kirkkohallituksen eläketöimistön viimeistään 30.6.1999 ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15. Tämä tarkoittaa, että ilmoituksen on oltava perillä (ei postissa) ennen klo 16.15 30.6.1999 (keskiviikko).

Valintailmoituksen voivat tehdä kaikki ne, joilla omasta mielestään on ammatillisen eläkeiän valintaoikeus.

Kirkkohallituksen eläketöimisto on kesällä 1998 lähettänyt valintaoikeutta koskevan materiaalin suurelle joukolle diakonian viranhaltijoita, joilla eläketöimistön mielestä on valintaoikeus. Tällöin ilmoituksen voi tehdä mukana olleella kaavakkeella. Valintamateriaalin postitus ei ole suinkaan tavoittanut kaikkia valintaoikeuteen oikeutettuja. Eläketöimisto on ennakoivasti jättänyt postituksensa ulkopuolelle mm. erityistehtävissä olevat diakonian viranhaltijat ja diakonitutkinnon suorittaneet diakonian viranhaltijat ja kuurojen papit sekä tarkoitushakuisesti joukon muitakin, joiden muodollinen virkanimike on eri kuin eläketöi-

miston hyväksymä virkanimike. Näiden henkilöiden tulee tehdä vapaamuotoinen ilmoitus erityisen eläkeiän valinnasta. Ilmoitus on varminta lähettää kirjattuna kirjeenä.

Niiden viranhaltijoiden, joiden valintailmoituksen kirkkohallitus on palauttanut (allekirjoittamatta) on syytä lähettää ilmoitus uudelleen eläketöimistölle.

Valintaoikeudesta on ollut kirjoitus Cruxin numeroissa 1/99 s. 4 ja 2/99 s. 5.

Kertauksena vielä muistutetaan:

Valintaoikeus on henkilöllä, joka kuului kirkon eläkejärjestelmään 30.6.1989–1.7.1989 ja on nyt erityisen eläkeiän tehtävässä ja on 31.12.1992 lähtien ollut yhdenjaksoisessa palvelussuhteessa.

(Mikäli et halua säilyttää oikeuttasi erityiseen eläkeikään, et erikseen ilmoita mitään.)

Valintailmoitus lähetetään osoitteeseen:

Kirkkohallitus
Eläketöimisto
PI 185
00161 Helsinki

Vuoden diakoniatyöntekijä juhluvuosina

Diakonissa Ulla-Maija Kyrölä valittiin viime vuonna historian ensimmäiseksi (juhla)vuoden diakoniatyöntekijäksi. Tapahtuma liittyi liiton 40-juhlavuoden tapahtumiin. Hallitus päätti jatkaa tulevaisuudessa samoilla linjoilla, valinta tehdään viiden vuoden välein. Seuraava vuoden diakoniatyöntekijä valitaan liiton 45-vuotisjuhliin liittyen vuonna 2003.

Vivant Organa peruuntuu

Kanttoreille tarkoitettu kirkkomuusikon taitojen kilpailu peruuntuu tältä vuodelta. Paraisten urkupäivien ja Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien yhteyteen täksi kesäksi aiottuun kilpailuun ei tullut riittävästi osanottajia, jotta kilpailu olisi voitu mielekkäästi toteuttaa. Niinpä kilpailu siirtyy ainakin vuoteen 2002, jolloin on tarkoitus yrittää uudemman kerran.

Kanttoreiden neuvottelupäivä 5.8.1999 Lahdessa

Lahden kansainvälisen urkuviikon yhteydessä Lahden Ristinkirkon auditoriossa järjestettävän kanttoreiden neuvottelupäivän teemanä on tänä vuonna virsilaulun tulevaisuutta pohdiskeleva »Lakkaako laulu?» Aiheesta pitää neljä kirkkomusiikin ammattilaista kukin n. kymmenen minuutin pituisen alustuksen, jonka jälkeen käydään paneelikeskustelu.

Neuvottelupäivä alkaa perinteiseen tapaan kahvitarjoilulla kello 14.00, jonka jälkeen kokoonnutaan auditorioon kello 14.30 kuulemaan liiton puheenjohtajan Marjukka Anderssonin avausanant ja alustajien esitykset. Neuvottelupäivä on suunniteltu päättyväksi kello 17 mennessä.

Pappisliiton vuoden 2000 opintomatkat

Vuoden 2000 opintomatkakohteiksi ja -teemoiksi on suunniteltu seuraavaa:

1. »Raamatun maailma ja kristinuskon asema tämän päivän arabimaailmassa»

Opintomatka Syyriaan, syyskuu 2000

2. »Tutustuminen katolisen ja anglikaanisen kirkon asemaan, Pohjois-Irlannin tilanteeseen, iiro-keltiläiseen kirkkoon ja Irlantiin EU:ssa»

Opintomatka Irlantiin, viikko 17/2000

3. »Tutustuminen Ruotsin kirkon ja valtion suhteen muutokseen ja papiston koulutukseen Ruotsissa»

Opintomatka Ruotsiin, huhtikuu 2000.

Opintomatkaille voi ilmoittautua 1.9.1999 alkaen Pappisliiton toimistoon, puh. 09-150 2653/Meinola tai sähköpostilla heli.meinola@pappisliitto.inet.fi.

AKAVAtietoa

Cruxin julkaisijaliitot kuuluvat jäsenjärjestöinä AKAVAan. Keskusjärjestö hoitaa jäsenjärjestöjen kanssa ja puolesta merkittäviä edunvalvontaan liittyviä tehtäviä. Näkyvimmillään AKAVAn toiminta on aina tuloratkaisujen teossa.

**Tässä lehdessä muutama taukukko AKAVasta ja akavalaisista. Lisäksi lehden ilmestymistä edeltäneessä AKAVAn edustajainkokouksessa hyväksyttiin keskusjärjestön suunta-
viivat, joista esittelemme pääkohdat keskusjärjestön hallituksen esityksen mukaisina. Edustajainkokouksen päätöksistä emme luonnolisesti tähän lehteen vielä saaneet materiaalia.**

AKAVALAISEN KOKOVARTALOKUVA 1998

Jäsenjärjestöjä	32
Kokonaisjäsenmäärä 1.1.1999	360 000
Akavalainen työvoima:	
Kokopäivätyö	88 %
Osa-aikatyö (sis. pienten lasten vanh. lyh. työviikko, osa-aikaisä, osa-aikaeläke)	5 %
Työtön, lomautettu	3 %
Muu (Äitiys-, isyys- tai vanhempainloma, opinto- tai vuorotteluvap., pitkäaik. sairausloma)	4 %
Keski-ikä	42 vuotta
Naisia	52 %
Valmistumisikä keskimäärin	28 vuotta
Vähintään ylemmän korkeakouluasteen tutkinto	60 %
Alle 17-vuotiaitten lasten vanhempia	47 %
Alle 7-vuotiaitten lasten vanhempia	25 %
Asuntolainoja 46 %:lla, korot keskim. mk/vuosi	13 640
Opintolainoja 27 %:lla, korot keskim. mk/vuosi	2 700
Kokopäivätyössä olevat:	
Määräaikainen palvelussuhde	15 %
Bruttopalkka keskimäärin mk/kk (ml. tulospalkkiot)	16 720
Liikkuvia palkaneriä 17 %:lla, keskimäärin mk/kk	1 780
Luontoisetuja 34 %:lla, keskimäärin mk/kk	800
Kokonaistyoaika, keskimäärin tuntia/viikko	43
Yliöitä 76 %:lla, yliöiden määrä keskimäärin t/vko	6,8
Yliöistä ei korvausta (yliöitä tehneistä)	45 %
Työnantaja:	
Kunta	40 %
Yksityinen	39 %
Valtio	17 %
Ammattinharjoittajat	2 %
Seurakunta	2 %
Toimiasema:	
Johtotehtävät	32 %
Asiantuntijatehtävät	30 %
Opetustehtävät	26 %
Muut tehtävät	12 %

Lähde: AKAVAn työmarkkinatutkimus 1998

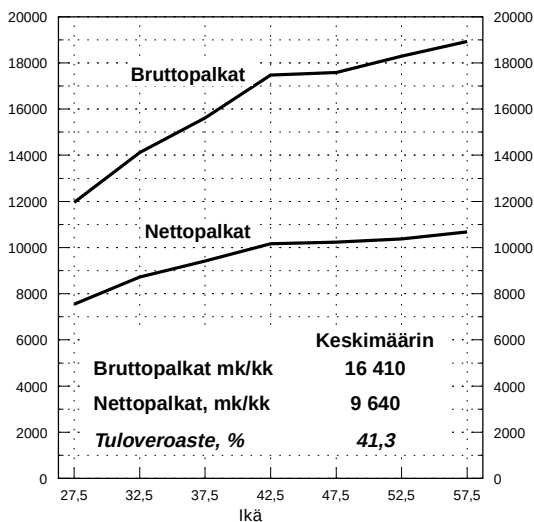

AKAVAn jäsenjärjestöt 1.1.1999

Agronomiliitto	4 982	Suomen kirkon pappisliitto	4 008
Akavan Erityisalojen Keskusliitto	14 180	Suomen Lakimiesliitto	13 305
Akavan Yleinen Ryhmä	913	Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistys	1 659
Diakoniatyöntekijöiden Liitto	1 606	Suomen Lääkäriliitto	17 617
Driftingenjöröförbundet i Finland	2 715	Suomen Psykologiliitto	4 141
Insinööriliitto	40 934	Suomen Puheterapeuttiliitto	981
Metsänhoitajaliitto	2 423	Suomen Työterveyshoitajaliitto	1 742
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ	107 096	Suomen Valtiotieteilijöiden Liitto	5 399
Professoriliitto	1 784	Tekniikan Akateemisten Liitto TEK	47 037
Sosiaalityöntekijöiden Liitto	11 020	Tieteentekijöiden liitto	5 644
Suomen Arkkitehtiliitto (SAFA)	2 843	Upseeriliitto	5 093
Suomen Ekonomiliitto (SEFE)	34 599	Valtion alueellisen sivistyshallinnon virkamiehet VSV	1 118
Suomen Eläinlääkäriliitto	1 393	Ylihoitajayhdistys	425
Suomen Farmasialiitto	7 652	Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL	2 534
Suomen Hammaslääkäriliitto	6 145	Yksityisalojen Esimiehet ja Asiantuntijat YTY	4 335
Suomen Kanttori-urkuriiliitto	852		
Suomen Kemistiliitto	5 098	Yhteensä	360 273

Brutto- ja nettopalkat ikäryhmittäin, mk/kk
(ilman liikkuvia palkanerä)

Mk/kk keskimäärin

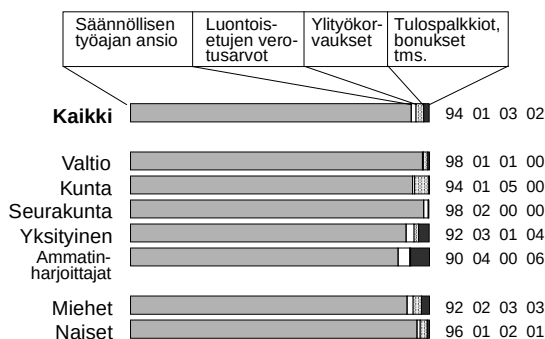

Ikä	24 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59
brutto	11 960	14 120	15 620	17 480	17 590	18 290	18 930
Netto	7 550	8 730	9 410	10 170	10 230	10 380	10 680
Tulo- vero- aste, %	37	38	39%	42	42	43%	43%

AKAVA / Tutkimusyksikkö 28.5.1999

Palkkakäsitteet ja vastaavat keskimääräiset palkkaukseen liittyvät erät, mk/kk

	Palkkaukseen liittyvä erä	Brutto, mk/kk	Netto, mk/kk	Veroaste, %
A	Säännöllisen työajan ansio	15 700		
B	+ Luontoisetujen verotusarvo	270		
A+B	= Tilastokeskuksen ansiotaso-indeksiä vastaava palkkakäsite	15 970		
C	+ Ylityökorvaukset	440		
D=A+B+C	= Bruttopalkka pl. liikkuvat palkanerät	16 410	9 640	41,3
E	+ Liikkuvat palkanerät (tulospalkkiot, bonukset tms., laskettu kuukautta kohden)	310		
G=D+E	= Bruttopalkka	16 720		

Akavalaisten bruttopalkkojen koostumus työnantajan ja sukupuolen mukaan, %

AKAVA / Tutkimusyksikkö 28.5.1999

AKAVAn hallituksen ehdotus toiminnan suuntaviivoiksi vuosille 1999–2003

Seuraavassa pääkohtia AKAVAn hallituksen esityksestä keskusjärjestön suuntaviivoiksi. Asiakirja kokonaisuudessaan on käsitelty AKAVAn edustajakokouksessa 16.–17.6.1999.

1. Talouspolitiikassa tarvitaan kolmikantaista vuoropuhelua

— AKAVA tukee vakaaseen taloudelliseen kehitykseen ja työllisyyden paranemiseen tähtäävää talouspolitiikka.

— Työmarkkinaratkaisujen tulee sopimistavasta ja -muodosta riippumatta tukea kansantalouden kilpailukykyä, talouskasvua, työllisyyttä ja palkan-

saajien ostovoiman myönteistä kehitystä.

2. Palkkapolitiikan pilareiksi tieto, taito, vastuu

— Palkkapolitiikan tulee olla kannustavaa.

— Palkkapolitiikassa on jatkettava myös sukupuolten välisen palkkauksellisen tasa-arvon edistämistä.

3. Työn tekemisen kannustavuutta on lisättävä

— Suomen tavoitteena tulee olla veroasteen alentaminen asteittain kohti EU-maiden keskimäärää.

— Tavoitteena on verotuksen, tulonsiirtojen ja julkisten palvelumaksujen sovittaminen yhteen sellaiseksi kokonaisuudeksi, joka kannustaa työn tekemiseen.

4. Julkiset peruspalvelut luovat hyvinvointia

— Julkisten peruspalveluiden rahoitus on turvattava ja palvelut on säilytettävä määrällisesti riittävinä ja laadukkaina.

— Julkisen talouden tervehdyttämisideoita ja rahoitusmalleja sekä palvelujen tuottamistapoja olisi kehitettävä kolmikantaisesti.

5. Työelämässä edistettävä työssä jaksamista ja monipuolisia ratkaisuja

- Suomessa yleisen työajan piti- tuuden ei tule olennaisesti poiketa taloudellisesti vastaavalla tasolla olevien EU-maiden vuosittaisesta työajasta.
- AKAVA pitää tärkeänä, että kehitetään monipuolisia ja joustavia työajan lyhentämis- muotoja.
- AKAVA painottaa työaika- poliitiikassaan pitkien yhtäjak- soisten vapaiden kehittämi- sestä.
- Tärkeänä käytännön tavoit- teena on turvata kaikille työ- aikalain määrittämässä pal- kansaaja-asemassa työskente- leville akavalaisille lain edel- lyttämä työaikasuoja sekä työ- aikalain mukaiset korvaukset.
- Työsuojeluviranomaisten toi- mintaedellytyksiä on paran- nettava ja toimintaa suunnat- tava henkisen työsuojelun to- teuttamiseksi ja työaika- kirjani- pidon seurannan tehostami- seksi.
- AKAVA tukee niitä toimia, joilla tosiasiallista eläkkeelle- siirtymistä voidaan nostaa.

6. Aikuiskoulutusta laajennet- tava

- Työvoimapolitiittista ja muuta työllisyyttä edistävää aikuis-

koulutusta on suunnattava enemmän työelämän koulu- skapeikkoihin ja kasvuhakui- sille aloille.

- Koulutusvakuutuksen tulok- sellisuuden lisäämiseksi on monipuolistettava ja laajen- nettava sen kattamaa koulu- tustarjontaa.
- Aikuiskoulutusta tulee laajen- taa ja muodostaa siitä merkit- tävä tuloskriteeri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toi- minnan arvioinnissa.

7. Työntekijöiden asema tur- vattava

- Työelämän lainsäädännön ke- hittämisen tulee jatkossakin perustua työntekijän suojelu- periaatteeseen, ja työsuojelusi- lain yleissitovuusperiaate on säilytettävä.
- Ansiosidonnainen, vähintään nykytasoinen työttömyysturva tulee säilyttää.

8. Osaamisessa Suomen kivijal- ka

- Koulutuksen ja tutkimuksen tulee olla merkityksestään joh- tuen hallituksen ohjelman pai- nopisteenä myös tulevina vuo- sina. Valtioneuvoston tulee linjata koulutuksen ja tutki- muksen pitkäjänteinen kehit- täminen ja turvata vakaa ra- hoitus.

- Tutkimusrahoituksen vakaa kasvua tulee turvata kaikil- la tutkimusaloilla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä yli- opistojen tutkimus- ja opiske- luedellytysten parantamiseen kohonneita laatuvaatimuksia ja kasvaneita opiskelijamääriä vastaaviksi. Tutkimus- ja tuo- tekehitysvarojen osuutta kan- santulosta tulee vuosittain nostaa 0,1 % vuoden 1999 noin 3 %:n tasosta.
- Opintorahan määrää on nos- tettava kokopäivätoimisen ja tehokkaan opiskelun mahdol- listamiseksi.

9. Eurooppa-tason vuoropuhe- lua vahvistettava

- Eurooppalaisten sopimusten ohella myös alakohtaiset ja alueelliset sekä yrityskohtaiset kansainväliset sopimukset li- sääntyvät.
- EU:n säädökset eivät saa vai- kuttaa heikentävästi kansalli- sen tason työelämän lainsää- däntöön tai sopimustoimin- taan.
- AKAVA osallistuu aktiivises- ti liikkuvuuden edistämiseen tähtääviin toimenpiteisiin, jotka edesauttavat akavalai- sten mahdollisuuksia opiskella ja työskennellä Euroopan sisä- markkinoilla.

He saavat levätä

Sisä-Suomen Sotilasläänin Esikunnan eläkkeellä ollut pappi, rovasti **Aaro Pyrhönen**, s. 1.7.1912, k. 26.4.1999.

Hiljaisuuden Ystävät ry:n projektisihteeri, dosentti, Doctor of Philosophy **Paavo Rissanen**, s. 25.1.1946, k. 2.5.1999.

Oriveden eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Paavo Kartano**, s. 24.4.1914, k. 11.5.1999.

Paraisten suomalaisen seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, teologian tohtori, rovasti **Toivo Mäenpää**, s. 4.7.1916, k. 17.5.1999.

Jäsenedut Pappisliiton ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenelle

- *Jäsenneuvonta* kaikissa työsuhteeseen liittyvissä asioissa
- *Verotusneuvonta* tarvittaessa
- Liiton järjestämät *koulutustilaisuudet* (erityisesti ulkomaiset opintomatkat)
- *Apuraha*
Pappisliiton jäsenelle
myönnetään apuraha ulkomaisiin opintomatkoihin liiton opinto- ja avustusrahostosta.
Apurahan suuruus vuonna 1999 on 1.400 markkaa. Sitä anotaan liiton hallitukselle osoitettavalla vapaamuotoisella anomuksella. Apuraha myönnetään jäsenelle, joka ei aikaisemmin ole saanut liiton apurahaa tai jonka edellisestä apurahasta on kulunut seitsemän täyttä kalenterivuotta. (Edellinen apuraha on koskenut myöhäisintään vuotta 1991). Apurahaa ei myönnetä eläkeläisjäsenelle.
Apuraha liiton järjestämälle opintomatkalle voidaan myöntää myös opiskelijajäsenelle.
Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenelle
myönnetään apuraha liiton opintorahastosta diakoniaan liittyviin tutkimuksiin ja opintomatkoihin. Apurahaa anotaan liiton hallitukselle osoitettavalla vapaamuotoisella anomuksella. Hakuaika päättyy kunakin vuonna maaliskuun ja syyskuun viimeisenä päivänä. Apuraha myönnetään vähintään vuoden varsinaisena jäsenenä olleelle. Samalle henkilölle apuraha myönnetään kerran viidessä vuodessa. Opiskelijat voivat hakea apurahoja diakoniaan liittyviin tutkimuksiin. Vuosittain jaettavista apurahoista vähintään 2/3 jaetaan jäsenille.
- *Alaostotoiminta*
- *Crux-lehti*, joka sisältää ammatillista ja järjestöllistä tietoa
- *Vakuutuspalvelut (Pohjola-yhtiöt)*: Liiton jäsenmaksuun sisältyy *vastuu- ja oikeusturvavakuutus*, josta voi saada oikeusapua ammatissa sattuneiden vahinkojen käsittelyssä
Lisäksi liiton jäsen voi liittyä

- edullisiin *ryhmävakuutuksiin*: henkivakuutus, tapaturmavakuutus, matkustaja- ja matkatavara-vakuutus, autovakuutus, kotivakuutus ja eläkevakuutus
- *Työttömyyskassan jäsenyys*: liiton jäsenmaksuun sisältyy jäsenyys Perusalojen akateemisten Työttömyyskassassa (Pl 44/Fabianinkatu 17 B, 00131 HELSINKI, puh. 09-625 634)
- *A-lomat*
A-lomat ry, Kellosilta 7, 00520 HELSINKI, puh. 09-1502 484, s-posti: luostarinen@a-lomat.fi
AKAVAn jäsenjärjestöjen muodostama A-lomat on perustettu vuonna 1980. A-lomat toimii akavalaisen ammattiyhdistysliikkeen piirissä tarjoten jäsenkunnalleen lomanviettomahdollisuuksia ja lomailuun liittyviä etuja.
Lomatuki
Virkistyslomina ja kuntolomia järjestetään useissa kymmenissä lomakohteissa eri puolilla Suomea. A-lomalaisille on tarjolla loman aikana ohjattua toimintaa sekä aikuisille että lapsille. Kuntolomilla testataan ja kohennetaan kuntoa.
Lomaosakkeet
A-lomat vuokraa akavalaisille perheille lomaosakeita Jämsän Himoksella, Muonion Jerisjärvelä, Nilsin Tahkolla, Punkaharjulla ja Sotkamon Vuokatissa. A-lomat vuokraa myös IL:n mökkiä Kuusamon Rukalla (ei sesonkiaikana). Esitetilaukset ja varaukset A-lomista.
Suomen Retkeilymajajärjestö SRM
Akavalaiset saavat A-lomien kautta koko perheelle alennuksen hostellimajoituksesta kotimaassa, alennus on 15 mk/yö/henkilö. Kansainvälisen hostellikortin jäsenhintana on 70 mk. Pyydä todistus jäsenyydestä A-lomista.
Intervac
A-lomien välityksellä voit olla mukana kansainvälisessä asunnonvaihtojärjestelmässä Intervacissa. Intervacin kautta voit vaihtaa asuntoa, antaa asunnon vuokralle, vuokrata asunnon tai mennä

- perheeseen maksavaksi vieraaksi. Intervacin toiminta on aloitettu jo vuonna 1953. Tilaa esite A-lomista.
- *Cumulus Rantasipi ja Ramada-hotellit*
AKAVAn jäsenenä saat Cumulus Rantasipi ja Ramada-hotelleissa huoneen etuhintaan viikonloppuisin (pe-la ja la-su) sekä kesäaikaan joka päivä. Valittavanasi on 37 hotellia 24 kaupungissa. Lisätietoja ja varaukset Restel Hotellivaraamosta numerosta 9800-2868.
- *Scandic-hotellit*
AKAVAn jäsenenä saat Scandicin hotelleissa huoneen etuhinnalla joka päivä, viikonloppuisin edullisemmin. Lisätietoja ja varaukset puh. 0800-0-6969.
- *ESSO*
Jäsenenä saat alennusta Esson bensiinistä noin 13p/litra. Alennuksen saa Esso Tiger Cardilla. Lisätietoja Esson asiakaspalvelusta numerosta 9800-3770.
- *Hertz-autovuokraamo*
AKAVAn jäsenille myönnetään 5–20 prosentin alennus normaalihinnoista kohteesta riippuen. Varauksen yhteydessä ilmoitetaan Hertz/AKAVA CDP-numero 832070.
- *Suomen Matkatoimisto*
Jäsenetutarjouksia Etumatkoille, Aurinkomatkoihin ja Finnmatkoille. Katso Crux 3/1999 voimassaoleva AKAVA-tarjous. Lisätietoja lähimmästä Suomen Matkatoimistosta. Valtakunnallinen vapaa-ajan matkojen varausnumero on 010 8268000.
- *Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliiton TJS Opintokeskus (Ratamestarinkatu 11, 00520 HELSINKI, puh. 09-229 3030)*
Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliiton TJS Opintokeskus on AKAVAn ja STTK:n yhteinen koulutus- ja kulttuurijärjestö. Sen palvelut on tarkoitettu toimihenkilöjärjestöille, niiden alaorganisaatioille ja jäsenille. Opintokeskus järjestää ennen kaikkea edunvalvontaa ja järjestökoulutusta.

PASTORAALIKOULUTUKSEN KOKONAISUUS MUUTOKSESSA

Pappien koulutusrintamalla on viime vuosina tapahtunut paljonkin. Oma lukunsa on teologisen tiedekunnan opetuksen ja tutkimuksen kehittyminen ja siellä esillä olevat muutossuunnat. Tässä kirjoituksessa keskitytään kuitenkin pappien kanalta kahteen keskeiseen viranhoitoon liittyvään koulutusmuutokseen, joista piispainkokous on päättänyt. Kirkkoherroilta vaadittava johtamistutkinto on ollut kirkon hallinnon pöydillä useasti ja kentällä on ollut täysi työ selvittää, mitä missäkin vaiheessa on päätetty. Toinen suuri kehittämisalue on pastoraalikoulutus, johon myös johtamistutkinto sisältyy, kokonaisuudessaan.

JOHTAMISTUTKINNON MONET MUTKAT —LYHYT KERTAUS

Kirkolliskokous päätti vuonna 1994 papinvaalin uudistamisen yhteydessä muuttaa kirkkojärjestystä (KJ 6:18 § 1 mom.) niin, että kirkkoherran virkaan vaaditaan seurakuntatyön johtamisen tutkinto. Piispainkokouksen tehtäväksi jäi antaa tarkemmat määräykset tutkinnosta. Samalla päätettiin, että uutta tutkintoa vaadittaisiin vuoden 2001 alusta alkaen aukijulistettavissa kirkkoherranviroissa.

Seuraavassa vaiheessa piispainkokous käsittelee vuonna 1997 asettamansa assessori Pekka Panulan johtaman työryhmän esitystä, jonka mukaan kirkkojärjestystä tulisikin vielä muuttaa niin, ettei tutkinto ole viran edellytys. Sen sijaan tulisi olla psykologinen soveltuvuustutkinto ja viran vastaanottamisen jälkeen velvoitus osallistua johtamiskoulutukseen. Esitetty järjestelmä olisi ollut siis sama kuin sielunhoidon erityisviroissa käytössä oleva järjestelmä. Tällaisen esityksen piispainkokous teki kirkolliskokoukselle. Tarkempien ohjeiden laatiminen jäi edelleen piispainkokouksen tehtäväksi.

Seuraavassa vaiheessa kirkolliskokous hyväksyi hallintovaliokuntansa mietinnön, jonka mukaan piispainkokouksen esitys kirkkojärjestyksen muuttamiseksi hylättäisiin ja piispainkokoukselle annettaisiin hallintovaliokunnan asiaan liittyvä materiaali (mm. lakivaliokunnan lausunto) tutkintoa ja kirkkoherroilta vaadittavaa johtamiskoulutusta kehitettäessä.

Piispainkokous oli jo varmuuden vuoksi jatkanut toisellakin tiellä eli työryhmä oli valmisteellut myös johtamistutkintoa. Piispainkokous esitti, että lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin niin, että

ensimmäisen kerran tutkintoa vaaditaan 1.1.2003 lähtien avoimeksi tulevia kirkkoherranvirkoja täytettäessä.

Kirkolliskokous päätti kuitenkin hallintovaliokunnan mietinnössä olleen esityksen mukaisesti äänestyksen jälkeen, että tutkintoa vaaditaan jo 1.1.2002 lähtien avoimeksi tulevia virkoja täytettäessä. Samalla kirkolliskokous lisäsi voimaantulosäännökseen maininnan siitä, että niiltä, jotka ovat vakinaisessa kirkkoherranvirassa, ei edellytetä tutkintoa uutta virkaa hakiessa.

Näin oli päästy erään vaiheen päätökseen: johtamistutkinto tulee, sitä edellytetään vuoden 2002 alusta. Piispainkokous joutuu vielä miettimään itse tutkintoa.

MILLAINEN TUTKINTO KIRKKOHERROIKSI HALUAVILLE?

Piispainkokous antoi kevästunnonssaan kuluvaan vuonna sisällön kirkkoherralta vaadittavaan johtamistutkintoon. Vieläkin jouduttiin keskustelemaan ei vain yksityiskohdista, vaan myös periaatteellisista kysymyksistä. Piispainkokous päätti kuitenkin kirkkoherroilta vaadittavasta johtamisen tutkinnosta seuraavaa:

- tutkinnon voivat suorittaa ne papit, joilla on vähintään arvosanalla kiitoksella hyväksytään (cum laude approbatur) suoritettu pastoraalitutkinto
- tutkinnon korvaa ylempi pastoraalitutkinto tai ennen vuotta 2000 suoritettu Kirkon johtamiskoulutusohjelman 1990 mukainen johtamiskoulutus
- lupa tutkinnon suorittamiseen haetaan tuomiokapitulilta, joka tutkii hakijan edellytykset ja myös sen, mitä mahdollisesta aikaisemmasta koulutuksesta luetaan hyväksi tutkintoa suoritettaessa
- tutkintoon sisältyy noin kahden (2) opintoviiikon laajuinen ja noin kuukauden kestävä kirkkoherran tehtäviä ja johtajuutta käsittelevä opintokokonaisuus
- em. opintokokonaisuuden aikana suoritetaan soveltuvuustutkinto, jossa selvitetään tutkinnon suorittajan edellytyksiä toimia työyhteisön johtajana
- opintokokonaisuuden järjestää tuomiokapituli ja sitä ohjaa pääsihteeri
- soveltuvuustutkinnon järjestää kirkon koulutuskeskus

- tutkinnosta annetaan arvosana (kiitettävästi/3, tyydyttävästi/2, välttävästi/1), jossa otetaan huomioon sekä opintokokonaisuus että soveltuvuustutkinta
- arvosanaa on mahdollisuus tuomiokapitulin avulla korottaa
- tutkinto merkitään nimikirjaan.

Samalla piispainkokous pyysi tuomiokapituleita jatkamaan yhteistyössä kirkon koulutuskeskuksen kanssa tutkinnon sisällön ja toteutuksen kehittämistä niin, että tutkinnon suorittaminen voi käynnistyä vuoden 2000 alusta. Jatkovalmistelua varten on asetettu hiippakuntien ja koulutuskeskuksen työryhmä, jota johtaa Timo Totro.

Lisäksi piispainkokous esitti kirkkohallitukselle määrärahan myöntämistä kouluttajien ja tukihenkilöiden palkkioita ja matkakorvauksia varten.

Piispainkokouksen valmistelussa ja keskustelussa esillä oli mm. viranhoidon alkuun liittyvä koulutusjakso. Tätä ei kuitenkaan tuotu säädöksiin, mutta sitä pidettiin kuitenkin tarpeellisenä. Erityisesti niille jo kirkkoherran virkaa hoitaville, jotka eivät ole olleet missään johtamiskoulutuksessa, tällainen koulutus nähtiin tarpeelliseksi. Koulutus olisi osa täydennyskoulutusta.

AVOIMIA KYSYMYKSIÄ — PELKOJAKIN

Johtamiskoulutuksen ja/tai -tutkinnon ympärillä on käyty päätösprosessin aikana kiivastakin keskustelua. Nyt on kuitenkin aika todeta: päätökset on tehty ja tutkintoja suorittamaan. Hiippakuntien suunnitelmista koulutuksen toteuttamiseksi tulisi saada tietoja jo alkusyksystä.

Mutta avoimia kysymyksiä jää kosolti ja niihin odotetaan papiston parissa vastauksia. Tällaisia on mm.

- miten tutkinnon suorittaminen suhteutetaan henkilöstökoulutukseen, siis jääkö koulutus aina vain tutkinnon suorittajan maksettavaksi
- miten soveltuvuustutkinnon kustannukset hoidetaan
- miten arvioidaan kohtuullisen yhdenmukaisesti eri hiippakunnissa muualla kuin kirkossa suoritettua johtamiskoulutuksen korvaavuutta
- miten tulevaisuudessa onnistutaan motivoimaan kirkkoherroja viran hoidon aluksi jatkamaan tutkinnon jälkeenkin omaa kouluttautumista johtajaksi.

Merkittävin huolenaihe — pelkokin — liittyy koulutuksen vaatimiin resursseihin. Koulutukseen hakeutuvien määrästä on vain olettamuksia, mutta hiippakunnat ovat jo keskenään erilaisessa asemassa: Helsingin hiippakunnassa ongelmat tullevat kärsijymään, ellei mitään tehdä resurssien merkittäväksi lisäämiseksi. Piispainkokous esitti käsitellessään pastoraalikoulutuksen kokonaisuutta, että tuomiokapituleista lakkautetut neljännen hiippakuntasihteerin virat perustettaisiin uudelleen. Näin voitaisiin ainakin välillisesti lisätä resursseja myös johtamiskoulutukseen. Kysymys on pitkälti pappien oikeusturvasta, eikä sitä voida ohittaa kirkon hallinnossa kevyesti.

PASTORAALITUTKINTO OSA PASTORAALIKOULUTUSTA

Piispainkokous asetti vuonna 1996 työryhmän valmistelemaan pastoraalikoulutuksen kokonaisuudistusta. Työryhmä, jonka puheenjohtajaksi valittiin piispa Rimpiläinen, sai tehtäväksiannon yhteydessä kehotuksen käyttää hyväkseen eri osa-alueista jo tehtyjä selvityksiä ja ehdotuksia. Työryhmän haluttiin siis hahmottavan nimenomaan koko koulutuksen kokonaisuutta, ei niinkään jonkin osa-alueen — esimerkiksi pastoraalitutkinnon — sisällön yksityiskohtia. Tällaista lähestymistapaa on pidettävä hyvänä, sillä eri alueiden irrallinen uudistaminen hämärsi helposti kokonaisuutta.

Pastoraalikoulutustyöryhmä sai esityksenä valmiiksi syksyllä 1998.

PASTORAALIKOULUTUKSEN TAVOITE

Työryhmä määritteli pastoraalikoulutuksen tavoitteeksi seuraavaa:

1. tukea papiston identiteettiä ja spiritualiteettia, oikeaa omanarvontuntoa kirkon työntekijöinä sekä seurakuntatyön arvostusta;
2. kehittää papiston ammattitaitoa seurakuntatyössä eli papin perustehtävissä;
3. syventää papiston teologista tietämystä ja sen soveltamista
4. kehittää papin valmiuksia toimia kirkossa ja yhteiskunnassa
5. tukea seurakuntapappina toimimista papin koko työuran ajan.

Pastoraalikoulutus voitiin työryhmän esityksen mukaan mieltää sekä prosessina että myös muodollisen pätevyyden hankkimisena. Näin pastoraalitutkinto säilyy edelleen osana koulutusta. Lisäksi työryhmä kantoi huolta sekä muille aloille suunnattuneista teologeista ja heidän mahdollisuudesta joustavasti päteväytyä seurakuntapastorina että papeista, jotka hoitavat lyhytaikaisia tai osatoimisia papinvirkoja.

PASTORAALIKOULUTUKSEN KOKONAISUUS

Papin koulutuksen hahmottamisessa työryhmä lähti jo teologian opiskeluvaiheesta. Kokonaisuus muodostuu seuraavista osista, joiden sisällön keskeisimmät kohdat työryhmän esityksessä seuraavasti:

1. teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkinta
 - sisältää sekä psykologisen soveltuvuustutkimuksen sekä työharjoittelun jälkeisen palauteseminaarin soveltuvuushaastatteluineen
 - auttaa opiskelijaa arvioimaan omia edellytyksiään kirkon työhön
 - todistus tutkimukseen osallistumisesta liitettävä asiakirjoihin ordinaatiota haettaessa
2. työharjoittelu seurakunnassa
 - osa tiedekuntien soveltavia opintoja, mutta

myös osa pastoraalikoulutusta

- edellyttää kirkolta harjoitteluseurakuntien valinnan kehittämistä ja ohjaajien koulutusta

3. ordinaatiokoulutus

- järjestetään tuomiokapituleissa
- tarkoitus sekä valmistaa ordinaatioon että pohtia papin identiteettiä

4. työhön perehdyttäminen

- tarkoituksena vahvistaa työuran alussa identiteettiä ja auttaa jäsentämään esiin tulevia asioita
- toteutetaan ensimmäisenä pappisvuoden ja on edellytyksenä normaalisti pastoraalitutkinnon suorittamiselle
- edellyttää piispainkokouksen suosituksia ja tarkempia määräyksiä

5. pastoraalitutkinto

- päätarkoituksena on harjaannuttaa soveltamaan teologista tietämystä kirkon työssä
- samalla täydennetään tiedekunnassa saatua opetusta esimerkiksi tunnustuskirjojen ja kirkko-oikeuden aloilla
- piispainkokous antaa tutkinnosta tarkemmat määräykset
- aloittamiselle edellytyksenä työhön perehdytys (kohta 4) ja tietty työkokemus
- kahden vuoden työkokemussääntö edelleen edellytyksenä tutkinnon lopulliselle suorittamiselle
- muodostuu sekä tuomiokapitulissa suoritettavista tenteistä (raamattutieto, kirkon tunnustus ja kirkkolaki, kirkkojärjestys ja kirkon vaalijärjestys sekä kirkon hallinto) että kirkon koulutuskeskuksessa suoritettavista opintokokonaisuuksista (Raamattu, tunnustus ja julistus, jumalanpalveluselämä, sielunhoito, kateetiikka ja seurakunta työyhteisönä)
- koulutuskeskuksessa suoritettavista osista vähintään kolme tulee suorittaa kursseilla
- lisäksi kurssina suoritettu seurakunta työyhteisönä -opintopakso on edellytys kirkkoherroilta vaadittavan seurakuntatyön johtamisen tutkinnon suorittamiselle

6. seurakuntatyön johtamisen tutkinto

- ylempi pastoraalitutkinto
- tarkoituksena on lisätä ja syventää teologisia tietoja sekä kehittää niiden soveltamista seurakuntatyöhön
- tarkoitus ei ole toimia akateemisten opintojen väylänä
- tutkinto edelleen edellytyksenä tuomiorovastin ja pappisasessorin tehtäviin

8. muu ammattitaitoa ylläpitävä koulutus

- joko tuomiokapitulin määräyksestä tai seurakunnan koulutussuunnitelman mukaisesti
- mahdollisuus työohjaukseen.

Pastoraalikoulutuksen opintokokonaisuuksia voi-

daan työryhmän mielestä soveltaa myös muuhun kirkolliseen erikoistumiskoulutukseen ja päinvas-
toin.

Työryhmä esitti jo mietinnössään, että koska nyt esitetty koulutus edellyttää kirkolta resursseja, tulisi lakkautetut hiippakuntasihteerien virat pe-
rustaa uudelleen kapituleihin.

PIISPAINKOKOUKSEN ESITYS

Piispainkokous lienee ollut työryhmän esityksiin tyytyväinen, koska se hyväksyi edellä kuvatut pe-
ruslinjaukset jatkotyöskentelyn pohjaksi. Lisäksi piispainkokous antoi yksityiskohtaisen jatkovalmis-
telun pastoraalitutkinnon ja ylemmän pastoraali-
tutkinnon osalta kirkon koulutuskeskukselle ja
muun pastoraalikoulutuksen osalta koulutuskeskuk-
selle yhdessä tuomiokapitulien kanssa. Lakkautet-
tujen hiippakuntasihteerien virkojen perustaminen
uudelleen sisältyi myös piispainkokouksen esityk-
seen.

Piispainkokouksen keskustelussa esille nousi
mm. seurakunnan yhteisöluonteen korostaminen
ja ordinaatiokoulutusvaiheessa. Siksi seurakunta
työyhteisönä tulisi olla jossakin muodossa jo silloin
esillä. Piispainkokouksen mielestä johtamiskoulu-
tuksen lisäksi tarvitaan myös »alaiskoulutusta», joka
soveltuisi pastoraalitutkintoon liittyvään seurakun-
ta työyhteisönä opintokokonaisuuteen. Piispainko-
kus kiinnitti keskustellessaan resurssitarpeista huo-
miota myös seurakunnissa tarvittaviin resursseihin,
jotka on jatkosuunnittelussa otettava huomioon.

Pastoraalikoulutuksen kokonaisuuden jatkoval-
mistelua toteuttaa koulutuskeskuksen ja hiippa-
kuntien työryhmä, jota johtaa koulutuskeskuksen
johtaja Simo Peura.

LOPPUMIETTEITÄ

Sekä suunnitelmat pastoraalikoulutuksen kokonai-
suudesta että sen osana oleva seurakuntatyön joh-
tamisen tutkinto ovat erittäin merkittäviä suunni-
telmia seurakuntatyön kehittämisessä ja pappien
kouluttamisessa. Perusteltua on ollut tarkastella
asiaa kokonaisuudesta käsin, jolloin ollaan voitu
välttyä koulutuksen pirstoutumiselta vain osiensa
summaksi. Kokonaistarkastelu mahdollistaa myös
yksittäisten osien tasapainoisen kehittämisen. Sa-
malla on voitu hahmottaa papiston koulutuskarta,
jonka luonnostelemisessa Pappisliittokin on pyrki-
nyt olemaan aktiivinen.

Tuntien kirkollisen ja seurakunnallisen päätök-
senteon pieni pelko (eikä ihan niin pienikään) jää
siitä, tehdäänkö taas hyviä päätöksiä koulutuksesta
antamatta kuitenkaan toteutukseen riittävästi re-
surseja. Erityisesti huolettaa, miten suurimmat hiip-
pakunnat, etenkin Helsingin hiippakunta, selviä-
vät esimerkiksi johtamistutkinnon suorittamisesta.

Resurssit eivät ole pelkästään vain tuomiokapi-
tulien ja koulutuskeskuksen resursseja, vaan keskei-
sesti myös seurakuntien resursseja. Sen puutteen
tuntee taas usein juuri virkauransa alussa oleva
pappi omassa kukkarossaan. Perusteltua on, että
pätevöittäviä tutkintoja suoritettava osallistuu itse
jollakin tavoin kustannuksiin, mutta vähintäänkin
yhtä perusteltua on, että seurakunnat edistävät
omilla resurssipäätöksillään koulutusta, siis seura-
kunnan oman toiminnan kehittämistä

*Kirjoituksen pohjana on Kirkon
pastoraalikoulutuksen kokonaisuus -mietintö ja
kirkolliskokouksen ja piispainkokouksen pöytäkirjoja.*

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

PAPPISLIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Kuisma, Sanna, Someron- ja Somerniemen srky
Liljendahl, Tarja, Kuusankosken srk
Mäkinen, Kaarina, Helsingin srky/Kallion srk
Paju, Jaana, Savonlinnan-Säämingin srk
Rasta, Vesa, Savonlinnan-Säämingin srk
Tuominen, Risto, Oulun srky/Tuiran srk
Viirros, Johanna, Turun srky/Kaarinan srk

Maisterijäsenet:

Kontkanen, Anja, Tornion srky
Pehkonen, Sanna, Pirkanmaan Atk-opisto

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Heikkinen, Susanna, diakonissa, Helsingin srky/
Pitäjänmäki

Heusala, Marko, diakoni, Vantaan srky/D.kesk.
Issakainen, Milja, diakonissa, Heinävesi
Könönen, Päivi, diakoni, Helsinki
Luoma, Henna, diakonissa, Kauhavan srk
Määttä, Rauha, diakoni, Kuhmon kaupunki
Olkkonen, Pia, diakonissa, Vantaan srky/Tikkurila
Ruohtula, Minna, diakonissa, Konneveden srk
Siljander, Eliisa, diakoni, Lumijoen srk
Tamminen, Taija, diakonissa, Lahden srky/
Joutjärvi

Torvinen, Ritva, diakonissa, Keminmaan srk
Yli-Lahti, Seija, diakoni, Seinäjoen srk

KANTTORI-URKURILIITTO

Leppäranta, Sirkku, B-kanttori, Kauhajoen srk
Oksanen, Kati, C-kanttori, Valkeakoski-Sääksmä-
ki srky

Poliittisessa päivärukouksessa Tanja Ylikärppä oli roskiksessa asuva nainen.

REETTA TOURUNEN

Viihtyä vai vaikuttaa — siinä vasta pulma

Onko diakonia politiikkaa — vai voiko politiikka olla diakoniaa? Miten minä voin vaikuttaa maailman menoon? Miten vaikutan, vaikken haluaisikaan? Vai pitäisikö vaan nauttia elämästä? Näitä pohdittiin Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 21.–23.5. 1999 Pohjoismaisilla diakoniaopiskelijoiden päivillä. Vuosittain jossakin Pohjoismaassa järjestettävän tapahtuman tämänvuotinen teema »Viihtyä vai Vaikuttaa» nousi koulun seinälle kerätyistä ehdotuksista vahvana ja ajankohtaisena otsikkona. Opiskelijoista koostuvassa NDES-99 työtiimisämme (Nordik Diakonia Eleves Samarbejde) teeman valinta oli yksimielinen ja niin kävimme rakentamaan sen ympärille kolmipäiväistä tapahtumaa. Puuhaa riitti jokaiselle. Suunniteltiin, unelmoitiin, pohdittiin porukalla. Innostuttiin ja väsyttiin. Lähetettiin kutsuja Pohjoismaita ja Viroa myöten. Mainostettiin ja koottiin rahaa. Ja sitten — odotettiin. Viimein koitti perjantai 21.5. Oli aika käydä käsiksi teemaan.

Ensimmäisenä lätkäisimme pöytään yhden Seurakuntaopiston uusimmista valttikorteista, Poliittisen päivärukouksen. Siinä olivat rinnakkain alttarille roudatussa roskiksessa asuva nainen ja piirtoheittimellä eteemme tuodut suuren luokan vaikuttajat. Duo Legioonan täryttämien alkufanfaarien ja tanskalaisten ja virolaisten vieraiden terveisten jälkeen vuorossa oli Meri Tirroniemi, diakoni ja kaupunginvaltuutettu Jyväskylästä. Hän kutsui meitä

vaikuttamaan rohkeasti omalla pienellä paikallamme ja kohtaamaan ihmisiä ja luomaan suhteita myös poliittisen päätöksenteon ympäristössä. Jyväskylästä Järvenpäähän markusti myös seurakuntapastori Eivor Pitkänen. Häneltä saimme kuulla, miten paljon jo läsnäolo arjisessa ympäristössä voi vaikuttaa. Tehdessään papin työtä tehtaassa Eivor on huomannut, että pelkästään papin paitaa kantavan ihmisen näkeminen keskellä työpäivää voi saada ihmisessä liikkeelle suuria prosesseja. »On mentävä ihmisten luo», korostaa Eivor.

Päivän päätteeksi tutustuimme TOTU-ryhmän toimintaan Maisa Kuikan ja Tuula Mäkisen opastuksella. TOTU-ryhmän historiikki todistaa, että verkostossa on voimaa, eikä vaikuttaminen aina ole budjetista kiinni. Kun yhteinen tahto on luja ja rohkeutta ja sisua riittää, niin päästään tuloksiin, joita kukaan ei yksin edes uskaltanut ajatella. TOTU-ryhmän kolmevuotisella toiminnalla toimeentulotukeen kaavailun 20 prosentin leikkauksen sijasta toteutui lopulta vain seitsemän prosenttia. Saimme ihmetellä, millä tuommoista mielenosoitushommaa jaksaa ja naiset kertoivat, että kun on nähnyt kentällä mitä poliittiset päätökset ihmisille merkitsevät, ei enää voi olla hiljaa. Sitäkin on diakonia.

Lauantaina porukkamme, johon kuului viisi tans-

Illan musiikista nauttimassa Anne-Maija Suomesta, Sanni Tanskasta sekä Reetta, Minna ja Anna-Sofia Suomesta.

Pappisliitto ja opiskelijat — mitä yhtälöstä tulee?

Teologian opiskelijan elämän täyttävät opintojen lisäksi oman seurakunnan toiminta, opiskelijaseurakunnat, erilaiset opiskelijajärjestöt ja harrastukset. Aivan tavallista opiskelijan elämää. Onko Pappisliitolla annettavana jotain sellaista, mitä opiskelija ei jo muualta saisi? Mitä opiskelija odottaa ja saa Pappisliitolta? Mitä liitto puolestaan voi odottaa opiskelijoilta?

Edu. Näkyvin asia, jonka opiskelijat Pappisliitolta saavat, on jäsenlehti Crux. Jokainen opiskelija on varmasti kesäteologin työssään ainakin selaillut ja silmäillyt saarnasunnuntaina Tekstin ääressä -palstan. Ideoita, virsiehdotuksia ja ajatuksia on sitten saarnassa rakennettu eteenpäin. Crux ei kuitenkaan ole ainoa asia, jonka opiskelijat saavat: Aina ei tule ajateltua sitä, että mm. teologiharjoittelijan ja kesäteologin viisipäiväinen työviikko sekä loma- ja palkkaedut ovat osaltaan Pappisliiton ahkerien neuvottelijoiden ansiota.

Identiteetti. Opiskelija on aivan tavallinen ihminen kaikkine heikkouksineen. Ahneus ja omien konkreettisten etujen ajattelu on valitettavan usein pääasia. Käteen jäävää etua tärkeämpi asia on mielestäni ammatillisen identiteetin kehittäminen ja vaaliminen. Hyvin monella teologian opiskelijalla on opintojen alusta lähtien kutsumus toimia kirkon virassa. Tämä ammatti- tai identiteettinäky kokee opintojen aikana paljon, mutta hyvin monella se säilyy ja muuttuu todeksi reilun viiden-kuuden vuoden aikana.

Jo opintojen aikana on hyvä pohtia tulevaa todennäköistä ammatti-identiteettiä. Pappisliitolla on mahdollisuus merkittävään rooliin tässä prosessissa esimerkiksi Papiston päivien tiimoilla. Jos opiskelija ei käytä hyväkseen hänelle tarjottua tilaisuutta, on hän kulkenut merkittävän etsikkoaikansa ohi. Papiston päivät ovat kehittyneet koko ajan tähän suuntaan ja toivottavasti vuoden 2000 päivät Tampereella keräävät myös opiskelijoita yhteen pohtimaan omaa identiteettiään tulevana kirkon työntekijöinä.

Lojaalius. Opiskelijoiden tulisi tuntea vahvaa yhteenkuuluvuutta ja lojaaliutta Pappisliittoa kohtaan jo sen takia, että he saavat konkreettisia etuja ja hyötyä itselleen. On mielestäni vastuutonta ja törkeää toisen hyväksikäyttöä, mikäli vain nauttii eduista, muttei ole itse valmis uhraamaan omaa panostaan yhteisen hyvän eteen. Tämä ei tietenkään tarkoita orjallista ja sokeaa tottelemista, mutta jo oman mielipiteensä ilmaiseminen ja esille nostaminen on hyödyllistä. Kukaan ei ole täydellinen, mutta yhdessä on mahdollista pyrkiä kohti parempaa.

Summa. Yhtälön tulos on positiivinen. Molemmat tarvitsevat toisiansa ja ovat toisilleen varsin hyödyllisiä. Opiskelijoilla on varteenotettava mahdollisuus vaikuttaa ja kehittää tulevaa identiteettiään kirkon virassa. Pappisliitolle opiskelijat ovat puolestaan tulevia jäseniä ja kirkon työntekijöitä. Molemmat saavat vaatia toisiltaan ja odottaa aktiivisuutta. Pappisliitolla on tarjottavaa opiskelijoille ja opiskelijoilla puolestaan on paljon tarjottavaa Pappisliitolle.

Mikko Myllys
teologian ylioppilas

Taidepajassa Maria Suomesta ja Noriko Tanskasta.

kalaista, neljä virolaista ja parikymmentä suomalaista diakonia-alan opiskelijaa, pääsi tutkimaan vaikuttamista oman toiminnan kautta. Ohjaajana oli Anne Vesterinen ja kehyskertomuksena Hamlet. Draaman avulla löysimme itsestämme ihan uusia vaikutuskanavia — kuin myös sen tosiasian, että meidän jokaisen ajatuksiin ja päätöksiin on aika helppoa vaikuttaa. Me, jotka kuvittelemme joskus tietävämme mikä on oikein ja mikä väärin, saammekin sopivassa ympäristössä päättää iskeä miekan kuninkaan selkään.

Draamaan oli virittäyditty aamupäivän taidepajoissa, joissa saimme käsien ja erilaisten materiaalien kautta ilmaista, miten kuvat meihin vaikuttavat. Illalla oli vielä ohjelmassa musiikkia. Laadukas konsertti kuulosti etukäteen siltä, että »onhan sitä viihtymispuoltakin». Mutta nautiskellessani sävelistä ja rytmeistä minun oli pakko myöntää, että vaikuttava kokemus sekin oli. Jo nauru ja yhdessäolo vaikuttaa maailman menoon. Varsinkin, kun koolla on ihmisiä erilaisista ympäristöistä ja kulttuureista. Tuloksena oli tällä kertaa iloa, vahvistusta omille diakonia-ajatuksille ja jälleen hyvää odotusta. Ehkä ensi vuonna Ruotsissa.

Kirjoittaja on järvenpäälinen diakoniopiskelija, joka toimii NDES-99-tiimin puheenjohtajana.

TAPIO SARANEVA

ERITYINEN

KANSAINVÄLINEN DIAKONIA KIRKON TEHTÄVÄNÄ

Tehtävänäni on selvittää diakoniaan erikoistuneiden palvelutehtävien teologista perustaa. Toiseksi esitän käytännön perusteita sille, miksi tällaisia yksiköjä tarvitaan erityisesti kansainvälisessä diakoniassa.

Kansainväliseen diakoniaan erikoistuneita yksiköitä ovat mm. Luterilaiseen maailmanliiton maailmanpalvelu (World Service), kirkkojen yhteinen katastrofiavun koordinaatioelin ACT (Action by Churches Together) ja kirkkojen kansainväliseen diakoniaan erikoistuneet järjestöt tai toimielimet kuten Suomessa Kirkon Ulkomaanapu (KUA)

Suhde lähetystyöhön on tässä selvitystyössä yksi keskeinen kysymys. Joskus lähetystyöstä erillisen kansainvälisen diakonian oikeutus kirkon kokonaistehtävässä on joko kokonaan kiistetty tai sitten sitä on pidetty jollakin tavoin vähempiarvoisena varsinaiseen lähetystyöhön verrattuna.

On paikallaan myös todeta, etten käsittele esityksessäni diakonian olemusta vaan sen paikkaa. Lähdän siitä, että diakoniaan kuuluu karitatiivinen ja sosiaalinen ulottuvuus; se on sekä henkilökohtaista huolenpitoa että profeettallista vääryyksiä paljastamista. Sekä teologisista että käytännön syistä diakonian olemukseen kuuluu avoimuus yhteistyöhön myös muiden uskontojen edustajien ja ateistien kanssa. Näiden ja monien muiden diakonian tärkeiden teemojen kehittäminen ei kuulu esitykseni piiriin.

KÄSITTEITÄ

Puhuttaessa diakoniasta, kirkosta ja lähetyksestä joudutaan käsitteiden viidakkoon. Lähetys (mission) voi tarkoittaa yleisesti kirkon tehtävää maailmassa, mikä tehtävä koostuu julistuksesta (keerygma), yhteydestä (koinonia) ja palvelusta (diakonia). Tai sitten lähetyksellä voidaan tarkoittaa julistukseen painottuvaa tehtävää viedä kristinuskon sanomaa niiden keskuuteen, jotka eivät ole kristittyjä; tässä tapauksessa voidaan puhua myös lähetystyöstä (missionary work). Tämä terminologian puitteissa LML:n maailmanpalvelun osaston ja sitä tukevien kirkkojen järjestöjen työ on osa kirkon missiota, mutta se ei ole lähetystyötä sanan jälkimmäisessä merkityksessä.

Voidaan myös puhua kirkon todistustehtävästä. Kirkko todistaa sanoin ja teoin. Meidän työmme kirkon diakonian osana on osa kirkon todistustehtävää. Diakoniseen todistukseen kuuluvat, niin kuin edellä mainitsin, sekä hätään joutunutta auttavat teot että profeettallinen, vääryyden kuvioita paljastava sana.

Omassa järjestössäni Kirkon Ulkomaanavussa emme yleensä käytä lähetysten käsitteistöä kuvaavamme omaa toimintaamme, vaikka tarkasti ottaen »kirkon missio» sisältää myös meidän työmme. Identiteettimme ja lähtökohtamme on kirkon

Brasilialaisia katulapsia on kuvannut
Timo Korhonen/Credo Imagebank

diakoniassa; olemme kirkon diakonian erityiselin. Esimerkiksi lähetyseurojen ja Ulkomaanavun yhteisesiintymisissä haluamme viljellä termiparia »lähetyt ja kansainvälinen diakonia».

Perustelut sille, että kirkossa voi olla ja tulee olla kansainväliseen diakoniaan erikoistuneita toimielimiä, ovat sekä raamatullis-teologisia että käytännöllisiä.

ERITYISEN KANSAINVÄLISEN DIAKONIAN TEOLOGISET PERUSTEET

Kansainvälisten niin kuin muidenkin erityisten palvelutehtävien teologiset perusteet ovat lopulta varsin yksinkertaiset.

Usko ja rakkaus kuuluvat yhteen. Rakkaus on kristillisen uskon ulospäin näkyvä kääntöpuoli. Ei rakkauden teoille, sille että hätään joutunutta tulee auttaa, tarvita mitään sellaisia lisäperusteluja, jotka vasta antaisivat auttamiselle oikeutuksen. Pelkkä hädän näkeminen riittää.

Useimmat Jeesuksen parantamisteot ovat tällaisia: Jeesus auttaa hädässä olevaa ihmistä, ilman, että siihen liittyy sanallista julistusta. Kertomus laupiaasta samarialaisesta (Lk 10: 25–37) ja vertaus viimeisestä tuomiosta (Mt 25: 31–46) sanovat yksiselitteisesti, että rakkauden teot — inhimillinen myötätunto, toiminta joka lievittää hätään joutuneen ahdinkoa — ovat kaikkein tärkeimmät. Samanlainen teologia on helposti löydettävissä myös Paavalin (1 Kor. 13; Gal 5: 6; Room. 13: 10), Johanneksen (1. Jh 3: 14) tai Jaakobin (Jaak. 1: 27) teologiasta.

Teologisesti ei siis ole mitään ongelmallista siinä, että kirkolla on rakkauden palveluun, diakoniaan, erikoistuneita elimiä niin kansainvälisessä kuin kotimaisessa kentässä.

Kirkon työn kokonaisuuteen kuuluvat luonnollisesti myös sananjulistus ja opetus. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että diakonian ja julistuksen tulisi aina kulkea käsi kädessä. Se olisi vastoin Jeesuksen antamaa esimerkkiä ja johtaisi tietyissä tilanteissa siihen, ettei lähimmäisen hätätilaan suhtauduttaisi kaikella vakavuudella, kun auttamiseen olisi pakko kytkeä mukaan muitakin asioita tai motiiveja kuin hädän lievittäminen.

Lähetytyön ensisijaisuuden perustelemiseksi kuulee yhä silloin tällöin viitattavan lähetytskyskyn (Mt 28: 18–20). Eikö siinä opetuslapsille anneta nimenomaan tehtäväksi tehdä kaikki kansat opetuslapsiksi kastamalla ja opettamalla? Tehtävä on todellakin selkeä, ja kirkon lähetytyöllä on tässä ja eräissä muissa raamatunkohdissa vahva perusta. Mutta ei tämä voi merkitä sitä, että kaikki kehotukset rakkauteen ja lähimmäisten varauksettomaan palveluun joutuisivat nyt toisarvoiseen asemaan tai että koko kristinuskoa tulkittaisiin pelkästään lähetytskysystä käsin. Diakonialla samoin kuin esimerkiksi jumalanpalveluselämällä on myös

omat erityisperustelunsa, jotka eivät lankea yksiin kirkon lähetystehtävän kanssa. On myös syytä todeta, ettei nykyisessä lähetysteologiassa kirkon lähetystehtävää johdeta yksittäisistä käskyistä vaan kirkon sanoman ja uskon kokonaisuudesta. Myös lähetytyön näkökulmasta vetoaminen pelkästään yksittäisiin Raamatun käskyihin on vanhentunut.

Toiseksi, lähetytskysssä myös sanotaan: »...ja opettaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käkenyt teidän noudattaa». Matteuksen evankeliumissa tämä »kaikkea» sisältää mm. Vuorisaarnan ja käskyn »Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi». Myös lähetytskysssä on näin tilaa sellaiselle diakoniselle toiminnalle, jossa lähimmäisen hädän kohtaaminen on ainoa kriteeri.

Kirkon diakonian erityiselimillä on teologisissa lähtökohdissaan omat painotuksensa. Tämä ei koske ainoastaan sen oman työn perusteita, vaan myös sitä, millainen kirkon tulisi olla. Diakonian näkökulmasta korostuu kirkon rooli palvelijana. Keskeisiä Raamatun tekstejä on Jeesuksen avajaisaarna Nasaretin synagogassa (Lk 4: 16–22). Kirkko on kadottanut jotakin oleellista identiteetistään, jos osallistumisella kanssaihminen kärsimykseen ei ole keskeistä asemaa. Nykyisessä maailmassa tämä merkitsee ennen kaikkea osallistumista köyhien maiden ihmisten kärsimyksiin.

Kansainväliseen diakoniaan erikoistuneina kirkkojemme eliminä emme siis ole ainoastaan viemässä kirkkojen apua »ulospäin», vaan olemme samalla rakentamassa kirkkoa sisältä päin: kirkon sanoma ei voi olla totuudellista ja vakuuttavaa, jos esim. julistuksessa ja elämässä hyväksytään länsimaisen kulttuurimme perusvalhe, jonka mukaan köyhien maiden ihmisiä, heidän tarpeitaan ja kärsimyksiään ei oikeastaan ole olemassakaan.

KÄYTÄNNÖLLINEN PERUSTE: INHIMILLISEN KÄRSIMYKSEN MÄÄRÄ JA SYIDEN MONIMUTKAISUUS

Inhimillisen kärsimyksen meri on maailmassamme suunnaton. 1300 milj. elää absoluuttisessa köyhyydessä eli ansaitsee alle dollarin päivässä, näistä 840 milj. kärsii kroonisesti nälkää jne. Sodat tai luonnononnettomuudet saattavat syöstä yhtäkkiä satoja tuhansia ihmisiä toivottomaan ahdinkoon. Tiedämme myös, että köyhyyden ja sotien syyt ovat monimutkainen vyyhti, jossa ihmisten asenteet, eri maiden yhteiskunnalliset vääristymät ja maailmantalouden epäoikeudenmukaiset rakenteet kietoutuvat toisiinsa.

Sekä inhimillisen hädän suuruus että sen syiden monimutkaisuus edellyttävät kirkolta kristilliseen palvelutyöhön erikoistuneita elimiä. Ellei tällaisia orgaaneja olisi, kirkon todistus jäisi vajaaksi.

Samalla kansainvälisen diakonian erityisyksiköt vapauttavat lähetytsjärjestöjen resursseja niiden

oman työnäyn toteuttamiseen. Jos kirkkoilla ei olisi kansainväliseen katastrofiapuun erikoistuneita orgaaneja, isojen katastrofien sattuessa lähetysjärjestöjen olisi muutettava koko toimenkuvansa. Samoin monille lähetysjärjestöille voitaisiin Euroopassa esittää kysymys, mikseivät ne ole aktiivisempia vaikuttamaan Euroopan Unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaan, jos kirkkoilla ei olisi tähän tehtävään erikoistuneita järjestöjä.

Kysymys on työn jaoston yhden ja saman kirkon sisällä, ei vastakohdista. Erityinen kansainvälinen diakonia ja lähetystyö täydentävät kirkon kokonaisuudessa toisiaan. Paavali sanoo saman ajatuksen, kun hän puhuu Pyhän Hengen lahjoista (1. Kor. 12). »Armolahjoja on monenlaisia, mutta Henki on sama. Myös palvelutehtäviä on monenlaisia, mutta Herra on sama.»

HISTORIALLISET SYYT

On kiistämätön totuus, että länsimaista tehty lähetystyö on ollut vahvasti sidoksissa länsimaiden siirtomaavallotusten historiaan. Toisaalta lähetystyö on usein edustanut tämän valloituksen inhimillistä puolta. Se on opettanut lukutaitoa, terveydenhuoltoa, maanviljelystä, pitänyt huolta kansallisen kulttuurin säilymisestä. Mutta liian usein länsimaiset kirkot ja länsimainen lähetystyö ovat olleet verraten kyvyttömiä protestoimaan väärinkäytöksiä vastaan ja estämään valloittajien tekemiä hirmutöitä. Esimerkkejä voisi luetella vaikka kuinka paljon alkaen Amerikan alkuperäiskansojen tuhoamisesta ja orjuuttamisesta, orjakaupasta, Kiinan oopiumisodasta ja päättyen meidän päiviemme ns. kristillisten maiden vaikenemaan välinpitämättömyyteen maailman köyhien kansojen kärsimysten ja maailmantalouden epäoikeudenmukaisuuksien edessä.

Kyky tarkastella kriittisesti omaa historiaansa on kirkkoilla yhä vähäinen. Kirkkojen osuus kulttuurikehityksessä, joka on tehnyt mahdolliseksi keskellä kristikuntaa sellaiset katastrofit kuin Auschwitz ja Ruanda, on yhä suurelta osin selvittämättä. On valitettavaa, jos esimerkiksi Jubilee 2000:n juhlintaan ei saada mukaan itsekritiittistä katumuksen, metanoian, aspektia.

Dietrich Bonhoeffer, Natsi-Saksan marttyyri, sanoi vankilakirjeissään, että sodan jälkeen hän näkee kirkkoille vain kaksi tehtävää: rukouksen ja vanhurskauden tekemisen. Vanhat sanat ovat menettäneet merkityksensä ja uusi, totuudenmukainen ja vakuuttava puhuminen voi nousta vain tämän tekemisen ja rukouksen keskeltä.

Kirkon erityinen kansainvälinen diakonia to-

»Kyky tarkastella kriittisesti omaa historiaansa on kirkkoilla yhä vähäinen. Kirkkojen osuus kulttuurikehityksessä, joka on tehnyt mahdolliseksi keskellä kristikuntaa sellaiset katastrofit kuin Auschwitz ja Ruanda, on yhä suurelta osin selvittämättä.»

teuttaa tätä Bonhoefferin ohjetta. Jotta kristillinen todistus olisi nykymaailmassa aito ja vakuuttava, tarvitaan vahvaa sellaista kirkon diakonian panosta, jonka ainoa motiivi on ihmisen kärsimyksen lievittäminen.

USKONTOJEN KILPAILU

Tiedämme, että uskonnot käyvät monissa maissa rajua kilpailua keskenään. Usein tämä kilpailu on saanut myös väkivaltaisia muotoja. Yhä edelleen kansojen johtajat käyttävät uskontoa, myös kristinuskoa aseena

vastapuolen kukistamiseksi (vrt. esim. Irlanti, Jugoslavia, Kroatia).

Varsinaisesta lähetystyöstä irrallaan oleva diakonia on tällaisissa jännittyneissä tilanteissa usein paras kristillisen todistuksen muoto. Diakonian kautta kristityt ovat mukana rakentamassa rauhaa ja sovintoa ja tällä tavoin todistamassa, että sanoma Kristuksesta on rauhan sanoma kaikille maailman kansoille.

DIAKONIA MAAPERÄN RAIVAAJANA LÄHETYKSELLE

Vain lähimmäisen hädän lievittämiseen keskittynyt diakonia on usein myös pehmentänyt maaperää paikallisten kirkkojen myöhemmälle työlle. Esim. Etiopiassa LML:n maailmanpalvelun työ tarjoaa monia esimerkkejä.

Lisäksi on maita, joissa kristinuskon opettamisen levitystarkoituksessa on kielletty. Näissä maissa diakonia on ainoa tapa todistaa. Tämä on myös monien lähetysseurojen toimintatapa tällaisilla alueilla (esim. Afghanistan, Nepal).

Viimeksi mainituissa esimerkeissä näkyvää diakonian ja lähetysten suhdetta voidaan osuvasti valaista käsiteparilla dimensio ja intentio. Kaikkeen diakoniaan sisältyy missionaarinen dimensio: kaikki aito rakkaudenpalvelu kertoo hänestä, joka rakastaa ihmistä ja haluaa hänen parastaan. Mutta diakoniaan ei välttämättä sisälly missionaarista intentiota, tietoista pyrkimystä tehdä avunsaajalle mahdolliseksi kääntyminen kristilliseen uskoon. Eriyiseen kansainväliseen diakoniaan sisältyy missionaarinen dimensio, mutta sen lähtökohtana on pelkästään diakoninen intentio.

DIAKONISEN MANDAATIN OMALAATUISUUS

LML:n maailmanpalvelun osaston ja järjestöjemme diakoninen mandaatti merkitsee sitä, että lähimmäisen hätä on imperatiivi. Kaiken työn mittana tulee olla se, että hätään joutunut lähimmäinen

»Diakonia on kirkon työtä. Sen perustana ei ole yleisinhimillinen lähimmäisenrakkaus — mikä sinänsä on myös hyvä asia — vaan se rakkaus, anteeksiantamus ja lupaus elämän uudistumisesta, jotka näkyvät Jeesuksen Kristuksen elämässä, kuolemassa ja ylösnousemuksessa.»

tulee autetuksi. On tietysti inhimillistä ja väistämätöntäkin, että työhömmä usein sekoittuu organisatorisia ja kirkollisia intressejä. Mutta kaiken toimintamme kriittisenä mittapuuna tulee olla lähimmäisen hädän kohtaaminen.

Tästä syystä meidän on kannettava jatkuvasti huolta esimerkiksi työmme ammatillisista kriteereistä. Ammatillisuus ei tarkoita sitä, että yrittäisimme olla »maailman» silmissä — hallitsemme tai suuren yleisön — fiksuja ja hienoja. Ammatillisuus merkitsee lähimmäisen hädän oikeaa kohtaamista. Eihän kukaan meistä mene sairaana puoskarin vastaanotolle, jos parempi vaihtoehto on olemassa. Mistään sen kummallisemmasta asiasta ei työmme ammatillisuudessa ole kyse.

Diakonian erityisjärjestöinä meidän on erityisesti kannettava huolta siitä, etteivät erilaiset koko LML:n tai paikallisten kirkkojen organisatoriset intressit hämää diakonista mandaattiamme. On selvää, että olemme osa federaatiota ja olemme yhdessä ja kukin erikseen ilmaus LML:n jäsenkirkkojen diakonisesta todistuksesta. Parhaiten tätä todistustehtävää toteutamme siten, kun saamme pysyä uskollisena diakoniselle työnällemme emmekä joudu sotkeutumaan muihin intresseihin ja intrihiin.

Suhteet jäsenkirkkoihin on hoidettava niin toiminta-alueilla kuin rahoittajamaissa. Mutta tämä pitää tehdä niin, että jäsenkirkot ymmärtävät Maailmanpalvelun osaston erityisluonteen ja erityistehävän. Kirkkojen avustamisen ja kehittämisen tulee tapahtua LML:n lähetyksen ja kehityksen osaston, ei Maailmanpalvelun osaston kautta.

Kysymys, kenelle olemme työstämme tilivelvollisia, on tärkeä. Koska diakoninen imperatiivi on työssämme ensisijainen, tärkein ryhmä, jolle olemme tilivelvolliset, ovat ne ihmiset, joiden tulisi hyötyä avustamme. Sen jälkeen tulevat taustayhteisöinämmä olevat kirkot, kirkkojen ekumeeninen yhteisö, yksityiset ihmiset sekä muut tahot, joiden antamista resursseista työmme on riippuvainen. Tulisi selvittää systemaattisemmin, miten eri tilivelvollisuustahomme ovat suhteessa toisiinsa.

Diakonisesta mandaatista kiinnipitäminen ei saa merkitä työmme lähtökohdan ja motivaatioperustan häpeämistä. Diakonia on kirkon työtä. Sen perustana ei ole yleisinhimillinen lähimmäisenrakkaus — mikä sinänsä on myös hyvä asia — vaan se rakkaus, anteeksiantamus ja lupaus elämän uudistumisesta, jotka näkyvät Jeesuksen Kristuksen elämässä, kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Myös kir-

kon erityinen diakonia on osa kristillistä spiritualiteettia. Diakonia elää Jeesuksen antamasta visiosta, ja sen tulisi jatkuvasti saada vahvistusta jumalanpalveluksesta, rukouksesta, meditaatiosta ja muista kristillisen spiritualiteetin muodoista. Miten tätä lähtökohtaa pidetään esillä työmme eri tasoilla, on ratkaisu tavalla tapauskohtaisesti.

LÄHETYKSEN JA KANSAINVÄLISEN DIAKONIAN YHTEISTYÖ

Erityinen diakoninen palvelu ja lähetystyö täydentävät toisiaan.

Erillisuus ei merkitse separaatiota. Molemmat kuuluvat osana kirkon kokonaistehävään. Erilaiset mandaatit eivät sulje pois yhteistyön mahdollisuuksia. Kiinteämpää yhteistyötä tarvittaisiin monilla alueilla. Kansainvälisen diakonian järjestöjen ja lähetysjärjestöjen tulisi koota voimansa esim. taisteluun rahan epäjumalanpalvelusta vastaan maailmassamme. Jeesuksen kärsimysmuiston valossa (memoria passionis) molempien tulisi entistä selkeämmin pitää esillä niin kirkkoissa kuin yhteiskunnissa ihmisen kärsimystä. Monissa käytännön toiminna kuten esim. varainhankinnassa yhteistyö edistäisi molempien intressejä.

Mutta yhteistyön edellytyksenä on keskinäinen kunnioitus ja toistensa tunnustaminen täysarvoiseksi kumppaneiksi Jumalan valtakunnan työssä. Niin kauan kuin jompikumpi osapuoli elää salaisen ylemmydentunteen vallassa — tämä on sitä oikeaa kristillisyyttä —, yhteistyön kehittäminen on hankalaa. Vielä vaikeampaa on silloin, jos jommankumman osapuolen oma identiteetti on epäselvä. Silloin täytyy usein selvittää ensin omaa identiteettiään, ennen kuin voi käydä tasavertaiseen keskusteluun toisen kanssa. Mutta usein on myös niin — kuten yleisesti on havaittu ekumeenisissa yhteyksissä — että keskustelu on auttanut oman identiteetin selkiinnyttämisessä, kun erot ja yhtäläisyydet ovat tulleet selkeämmin esiin.

Kirjoittaja on Kirkon Ulkomaanavun johtaja.

Artikkeli pohjautuu esitelmään, joka on pidetty Luterilaisen maailmanliiton maailmanpalvelun vuosifoorumin kokouksessa Montreuxissa 12.4. 1999. Vuosifoorumin kokouksissa ovat läsnä LML:n maailmanpalvelua tukevat avustusjärjestöt sekä eräiden kenttäohjelmien ja etelän jäsenkirkkojen edustajat.

Pappina kesähäissä

Kirkolliset toimitukset ovat eräs keskeisimmistä syistä kuulua kirkkoon. Tämä suomalaisen yhteiskunnan perustieto on meillä kirkon työntekijöillä ja päättäjillä. Sen seurauksena useimmissa seurakunnistamme, ellei peräti kaikissa, halutaan kirkolliset toimitukset hoitaa mahdollisimman hyvin. Kesäaikaan tämä halu tosin joutuu kovalle koetukselle, kun lomat ja rippikoulut syövät suuren osan henkilöstöresursseista.

Kasteet ja hautaan siunaukset ovat papeille »helpompia» toimituksia kuin häät. Tällaisen kuvan ainakin itse olen saanut virkasisaria ja -veljiä kuunnellessa. Itse kaste- ja siunaustoimitukset ovat kirkon olemuksen ja sanoman suhteen helpommin sisäistettäviä, sanotaan. Lisäksi juhlan kokonaisuus painottuu juuri papin suorittamaan toimitukseen. Toimituksen jälkeiseen seurusteluunkin on totuttu eivätkä omaiset varaa siihen kohtuuttomasti aikaa. Toisin on häissä.

Häiden kokonaisuudessa vihkitoimitus on toki tärkeä, mutta ei samalla tavoin keskipiste kuin kastehuhlassa ja hautaan siunaamisessa. Hääparin ja -vieraiden ajatuksissa on itse hääjuhla monine sisältöineen. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö vihkitilaisuuskin olisi heille »iso juttu». Kirkkohäitä haluavat tahtovat saada kirkossa parasta, mitä siellä annetaan. Vihkimisen ja hääjuhlan välinen jännite aiheuttanee sen, että monille vihkipapeille on oman roolin hakeminen ja ottaminen eri tavoin vaikeaa kuin kaste- tai hautauspappina.

Vihkipuheesta ainakin itse saan useimmat kirkkotilaisuutta koskevat palautteet. Sitä kohtaan on

olemassa suuret odotukset. Pitäisi löytää persoonallista sanottavaa juuri tästä parista, vaikka tutustuminen on ollut kovin pinnallista ja kesähääpareja on monia. Olisi puhuttava elämänläheisesti niin, että tarttumapintaa löytyy kirkon suureen hiljaiseen enemmistöön. Olisi osattava tuoda hääparille ja -vieraille kristillinen sanoma. Sehän kirkkohäistä tekee kirkkohäät. Kaikki tämä eläytyen juuri heidän, toivon mukaan ainutlaatuiseseen juhlaansa. Itseensä likoon pannen samalla tavoin kuin kaikki muutkin juhlan valmistelijat ja toteuttajat.

Ainakin kaupunkiyhteisöissä vihkipapin rooli kovin usein rajoittuu kirkkotilaisuuteen. Pappia ei rohjeta kutsua hääjuhlaan, kun hänellä arvellaan olevan kuitenkin kiire. Eikä moni pappi rohkene lähteäkään. Itselläni on hääjuhlista tosi hienoja kokemuksia. Tapaan kysyä toimituskeskustelun lopuksi, haluaako pari minun liittyvän hääseurueeseen. Korostan, että en tuppaudu mutta olen valmis tulemaan. Monet haluavat. Jos samana päivänä kutsuja on useampia, vaihdan paikkaa iltayhdeksän tai -kymmenen maissa. Kaikkiaan varaudun olemaan mukana pikkutunneille asti.

Vain harvoin pidän enää toista puhetta hääjuhlassa. Ennen muuta haluan olla juhlassa jakamassa iloa muun hääseurueen kanssa. Kun virallisilta istumapaikoilta on noustu ylös, kuljeskelen häävien joukossa ja jään juttelemaan sinne, missä kansani halutaan puhella. Lähes poikkeuksetta on kyse hääparin ystäväjoukkoon kuuluvista nuorista aikuisista. Joskus puhellaan niitä näitä, joskus menään niin elämän kuin uskonkin perimmäisiin kysymyksiin. Illan hämärtäessä on keskustelu johtanut jopa ripittäytymiseen. Yllättävän monen kanssa on hääjuhlissa tultu sen verran tutuiksi, että yhteyden otto pappiin on ollut helppoa, kun tarve siihen myöhemmin on ilmaantunut.

Pyrin osallistumaan hääjuhlassa kaikkeen (paita alkoholitarjoiluun, joka ei työssä olevalle papille kuulu) siihen, mihin hääväkeä kutsutaan. Nytkin tuppautumatta mutta valmiina olemaan mukana. Menen virkapuvussa mukaan niin tanssiin kuin leikkeihinkin. Erityisen kiehtovaksi ja hyväksi olen kokenut sen leikin, jossa etsitään tulevan vuoden joka kuukaudelle henkilöitä puuhailemaan hääparin kanssa erilaisissa tehtävissä. Näin syntyy luonteva tapa kohdata hääpari uudelleen muutaman kuukauden kuluttua.

Kaikki hääjuhlat eivät toki perästä päin ajatellen ole olleet papin työn kannalta erityisen onnistuneita. Joskus harmittaa oma kömpelyys ja hoksaamattomuus. Joskus huomaa olleensa kuin hajuvettä lihapullien päällä. Sellainen ei kuitenkaan lannista, sillä samalla tavoin käy monien muidenkin työtehtävieni kanssa.

Vihkipappina toimiminen kesähäissä ei ole papin helpoimpia työtehtäviä. Mielenkiintoinen, haastava ja monia mahdollisuuksia avaava se on.

Hyviä kesähäitä kaikille!

MUSIIKKI USKONNONHARJOITUKSESSA

MUSIIKKI YHTEISÖLLISENÄ ILMIÖNÄ

Uskonnonharjoittaminen on yleisinhimillisesti toimintaa, jossa pyritään yhteyteen yliluonnollisen kanssa ja jossa lähestytään pyhää. Tässä pyrkimyksessä, kuten valtaosassa ihmisen yhteisöllisiä toimintoja, musiikki on ympäri maailman ollut osana uskonnollista käyttäytymistä. Kun tarkastellaan musiikkia ulkoisesti, voidaan havaita sen käyttö: käytöhyteydet, -tilanteet. Kun sen sijaan tutkitaan ja tulkitaan musiikin vaikutuksia, lähestytään musiikin käyttötarkoitusta.

Todeta, että »rakastaja laulaa rakkauslaulun» on musiikin käytön havainnointia; kun taas puhutaan »laulun merkityksestä biologisen ryhmän jatkumisen ja säilymisen kannalta» kuvataan puolestaan musiikin käyttötarkoitusta. Erilaisissa rituaaleissa, mystisissä tai uskonnollisissa, musiikin käyttötarkoitus on sama kuin rituaalinkin, usein pohjimmiltaan ihmisen ja ympärillä olevan vuorovaikutus, laajasti ottaen pyrkimys universumin järjestyksen ja inhimillisen olemassaolon hallintaan.

Musiikilla on kyky toisaalta toimia tunneilmaisun kanavana, toisaalta herättää emootioita. Kuunteleminen voi saada aikaan rauhallisuuden tunnetta, herättää nostalgiaa, sentimentaalisuutta, uskonnollisia tunteita tai isänmaallisuutta. Toisaalta musiikin avulla voidaan kanavoida kerääntyneitä tunteita, »päästää ulos höyryä».

Musiikin avulla voidaan myös synnyttää esteettisiä kokemuksia. Vaikka puhuminen esteettisistä kokemuksista liittyykin musiikin korkeakulttuuriin funktion, on uskottavaa, että useimmat, elleivät kaikki, musiikin käyttöhyteydet vetoavat myös kuulijoiden »esteettiseen» tai kauneudentajuun.

Musiikilla on myös viihdyttävä ulottuvuutensa, eritoten kun se liittyy jonkin muun, esimerkiksi yksitoikkoisen tai rasittavan toiminnan yhteyteen. Nykyinen länsimainen, kaupallistunut »puhdas» viihde, »viihde viihteen» vuoksi näyttää valloittavan yhä enemmän ihmisten aikaa ja uusia elämäalueita.

Musiikin olemukseen erityisesti esittämistilanteessa liittyy kommunikatiivinen elementti, säveltäjä, esittäjä ja kuulijan elämänpäirot tuntuvat esitystilanteessa olevan aidossa vuorovaikutuksessa. Symbolisen funktion kautta musiikki voi toimia tunnetilojen, ajatusten, asioiden ja käyttäytymisen

symbolina. Kaikkein yksinkertaisin esimerkki tästä ovat erilaiset fanfaarit ja merkkisoirot, mutta myös esimerkiksi draamalliseen toimintaan liittyvä musiikki.

Kuunteleminen psykofyysisenä tapahtumana saa aikaan responssin, vastakaion, kuuntelijan fyysisinä ja psyykkisinä reaktioina. Sotalaulut karkottavat pelon tunnetta ja metsästyslaulut herättävät yhteisöllistä rohkeutta. Sosiaaliin normeihin sopeuttaminen ja yhteisöön kiinteämmällä siteellä liittäminen ovat merkittäviä funktioita useissa musiikin käyttöhyteyksissä. Laulu liittyy yleismaailmallisesti initaatioseremonioihin ja opetustilanteisiin. Useissa yhteisöissä potalle oppimiseen liittyy oma laulu-repertuaari.

Sosiaalisten instituutioiden vahvistamiseen ja uskonnollisiin riitteihin liittyy omanlaistaan musiikkia. Yhdessä kuunteleminen ja varsinkin yhdessä musisoiminen, soittaminen tai laulaminen, lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja musiikin läsnäolo lisää oleellisesti rituaalien intensiteettiä. Kaikista näistä musiikin käyttötarkoituksista ja vaikutuksista seuraa yhdessä, että ne edistävät kulttuurimuodon jatkuvuutta ja säilyvyyttä, ylläpitävät sitä perinnettä, jossa musiikki on osallisena.

MUSIIKKI USKONNONHARJOITUKSESSA

Musiikilla on oma roolinsa uskonnonharjoituksessa. Musiikkia ja sen aikaansaamia reaktioita käytetään siinä missä sanojen merkitysten, runollisen ilmaisuuden, arkkitehtuurin, visuaalisten taiteiden, värien, tuoksujen ja makujen vaikutuksiakin uskonnonharjoittamisen yhteydessä.

Yleisesti useimmin uskontojen harjoittamisen yhteydessä käytetty musiikin muoto on laulumusiikki, jolloin laulun lainalaisuuksien mukaan voidaan korostaa rituaalista tekstiä, ajallisesti laventaa ja painottaa keskeisimpiä sanoja. Yhteisöllisyytensä, luonteensa ja toiminnallisuutensa vuoksi musiikki keskittää osallistujien huomion rituaaliin ja tempaa mukaan toimintaan.

Uskonnonharjoittamiseen liittyvää musiikkia säätelevät tietyt peruseriaatteen. Musiikin suhde sanoihin vaihtelee eri uskonnoissa. Yleisperiaatteellisesti musiikin lainalaisuudet eivät saa hämärtää, muuttaa tai vääristää pyhiä sanoja, ei tietämättömyydestä tai tarkoituksellisesti. Muutoin uhkana on jumaluuden uhmaamisesta seuraava viha tai

»Sosiaaliin normeihin sopeuttaminen ja yhteisöön kiinteämmällä siteellä liittäminen ovat merkittäviä funktioita useissa musiikin käyttöyhteyksissä.»

rangaistus, pyhän kosketuksen menettäminen tai uskovien harhaanjohtaminen.

Suhtautuminen musiikkiperinteeseen vaihtelee eri uskonnoissa. Erityisesti kuulonvaraisissa musiikkikulttuureissa uskollisuus perinteelle on olennaista ja musiikin ja sen esittämiskäytäntöjen on siirtävä muuttumattomina seuraaville sukupolville. Hindulaisuus ja islam ovat esimerkkejä musiikillisesti staattisesta perinteestä, joissa uskonnollinen musiikki ei ole jatkuvassa vuorovaikutuksessa yhteisön muun musiikin kanssa. Läntisessä musiikissa eletään enemmän ajan hermolla ja on kautta aikojen hyödynnetty kirkon ulkopuolisia artistisia innovaatioita, välillä lyhyemmällä, välillä pitemmällä viiveellä.

Läntisessä kristillisyydessä mitä moninaisimpien instrumenttien käyttö kirkkomusiikissa on lähes itsestäänselvyys. Muistettakoon kuitenkin, että yli puolet kristillisen kirkon historiasta on laulumusiikin historiaa, jossa soittimilla ei ole ollut sijaa. Moskeijoissa ja pääosin synagogissa paikkansa on tänä päivänä vain laululla. Hindujumalat sen si-

jaan ovat itsekin »muusikoita», ne kuvataan toisinaan soittamassa soittimia.

Musiikilla on omalakinen suora vaikutuksensa kuulijoihin, vaikutus, joka ei ole uskonnollisen käyttöyhteyden kontrolloima. Hindulaisille musiikilla on »itsenäinen», kosminen vaikutusulottuvuutensa, jossa musiikkia voidaan käyttää myös väärin. Yhteisöllinen ulottuvuus toimii sinänsä uskonnollisissa riiteissä rakentavasti, mutta kuuntelemisen mielihyvä voi panna »unohtamaan» pyhät sanat tai uskonnollisen opettavaisuuden. (vrt. Augustinuksen 10. kirje Tunnustuksissa) Toisaalta musiikin ja lauluäänen kauneus, herkkä ilmaisu, taiteellinen esittäminen kaunistavat tekstin — näin korostetaan ainakin islamin piirissä.

Kirkollisen ja yhteiskunnallisen kulttuurillisen yhtenäisyyden murtuminen, taiteen ja teologian erottautuminen, yksilöllisen säveltäjän esiinnouseminen 12. vuosisadan kuluessa aiheuttivat länsimaissa rajankäynnin tarpeen taiteen piiriin ja toisaalta teologian alueeseen kuuluvan välillä. Vasta 1700-luvulla alkoi sakraalimusiikin alue erottua

muusta taidemusiikista. Se keskustelu, mitä nyt käydään musiikin vaikutusten, tyylien ja perinteiden suhteesta uskontojen harjoittamiseen, ei olisi ollut ennen viime aikoja ylipäänsä mahdollista.

ESTEETTINEN JA EETTINEN

Uskonnoissa ollaan yleensä kiinnostuneempia hyvään elämään, yhteisölliseen oikeuteen, oikeuden mukaisuuteen ja totuuteen liittyvistä kysymyksistä kuin esimerkiksi kauniin kokemisesta. Jeesuskin on tunnettu nimenomaan eetikkona eikä esteetikkona.

Arkipuheemme on täynnä kielikuvia ja symboleja. Mitä vähemmän konkreettinen asia on puheena, sitä enemmän käytämme vertauskuvia ja esimerkkejä. Eettinen ja esteettinen nivoutuvat myös kielenkäytössä: Moraalinen periaate on, että ei saa valehdella. Tätä voidaan perustella järjen välinein kuvittelemalla, mitä tapahtuisi, jos kaikki valehtelisivat eikä toisiin voisi luottaa. Mutta yksinkertaisesti voidaan käyttää kielikuvaa ja sanoa, että valehteleväminen on *rumaa* — tai sanoa, että »puhua totta» on »*kaunis* tapa».

MORAALI JA KAUNEUS KANTILLA

Immanuel Kant, jota filosofiassa ensisijaisimmin kiinnosti moraalilaki ja joka teki periaatteellisen eron eettisen ja esteettisen välille, rakensi kuitenkin humanisuuden, esitiedoille rakentuvan mielenkykyjen kulttuurin kautta siltaa eettisen ja esteettisen välille: Esteettiset arvostelmat havainnollistavat aistillisessa muodossa moraalisuuden eri aspekteja ja esteettinen herkkyyks ja harjaantuminen, maun kehittyminen, koului samalla myös moraalisesti arvostelukykyisemmäksi. Kaunis tuottaa mielihyvääntäiteisen harmonian kokemuksen, joka toimii lupauksena jostakin; kokemuksesta että maailmassa on hyvä elää ja että maailmasta löytyy vastakaikua.

Loppukauden kirjoituksissaankin Kant pitää kiinni velvollisuusetiikkansa peruseriaatteesta: teko on moraalinen kun se tapahtuu kunnioituksesta moraalilakia kohtaan, mutta tunteet voivat harjaannutettuina ja järkeen kiinnitettynä auttaa moraalisuuden toteutumista maailmassa. Moraaliin ja esteettiseen arvostelmaan liittyvät tunteet ovat Kantin mukaan samankaltaisia ja kaunis valmistaa sitä virettä, joka on suosiollinen moraalisuuden kehittymisen kannalta, nimittäin rakastaa jotakin ilman hyötymistarkoitusta. (ks. *Metaphysik der Sitten*, 17.)

Eräät säveltäjät, viime aikoina näkyvästi muiden muassa Einojuhani Rautavaara, ovat puhuneet musiikin mystisistä ulottuvuuksista, musiikista tuonpuoleisen kuvana tai yliaistilliseen viittaavana. Musiikissa havaittavat esteettiset kvaliteetit ovat kuin ikkuna transsendenttiin: niiden kautta kuulija voi

aavistaa jotain aisteille ja mittalaitteille tavoittamattomissa olevasta todellisuudesta. Kuuntelukokemuksessa voi tavoittaa heijastuksen tuonpuoleisesta »kuin kuvastimen kautta».

Uskonnollisessa kontekstissa transsendettiin viitataan teologisiin käsittein: Musiikin esteettisen kokemisen kautta voi kurkistaa taivaan ihanuuteen — tai helvetin kauhuihin; *in paradisum, lux aeterna* — *dies irae, dies illa*.

ESTEETTINEN SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISESSA KIRKOSSA

Suomen luterilaista kirkkoa on moitittu siitä, että sillä ei ole musiikin tai kirkkotaiteen virallista teologiaa tai konkreettista »taidepoliittista ohjelmaa». On kuitenkin olemassa eräs dokumentti, joka on kirkolliskokouksen hyväksymä ja siis opillisesti mitä virallisin ja lisäksi myös itsessään sekä runoilmaisun että musiikin kannalta »virallisia hyväksytyjä» esteettisiä objekteja tulvillaan; kirkolliskokouksen istunnossa hyväksytty virsikirja.

Virsikirja kytkee teologista käsitteistöä 'kauniiseen' ainakin seuraavin tavoin: Ensinnäkin kauneuden käsite liitetään maan ja luomakunnan kauneuteen, »Maa on niin kaunis, kirkas Luojan taivas», »On kaunis synnyinmaamme». Luonnonkauneuteen liittyvänä tämä kauneuskäsitys on teologisesti totuttu ja liittyy ajatukseen luojajumalasta.

Toinen usein virsissä ilmenevä 'kaunis' on taivaan ihanuus: osin edelliseen liittyen lauletaan »tulevan suven» ihanuudesta: »Kauniilta taivas näyttää, maa hohtaa loistossaan» tai »... myös erämaa saa kerran kevään kauniin ...». Usein tulevaan, kauniiseen, keväiseen ja suviseen maailmaan liitetään myös uusi musiikki »Siel' kaunis kannel soi, veisaamme virttä uutta ...».

Kolmanneksi 'kaunis' liitetään Jeesukseen esimerkiksi seuraavaan tapaan: Käytetään kuvaa, että Jeesus on Iisain juureen puhjennut ruusu ja lauletaan: »Nyt ruusu kaunein loistaa, taivaasta tuoksun tuo». 'Kaunis' liitetään myös pyhään sanaan: »Se kaunis, kallis kukkanen on Herran sana pyhä». Kauneuden kokemus siis antaa aavistuksen sekä taivaan että Jeesuksen että hänen sanansa ihanuudesta. Tämä on juuri sitä kielenkäyttöä jossa viittaus esteettiseen kokemukseen toimii samaan tapaan teologista käsitteistöä havainnollistavana ja aavaavana kuin esteettisen ja moraalisen arvostelman suhteessa Kantin mukaan.

Neljäs, mielenkiintoisella tavalla moderni 'kauniin' aspekti löytyy virsikirjasta niissä kohdin, joissa puhutaan »kauniista elämästä». Tämän voi jopa äärimmillään nähdä »postmodernina» eksistenssin estetiikkana, jolloin etiikka itse asiassa pohjimmiltaan perustuu tai määrittyy esteettisen kautta. Virren »Matkamiehen mieli palaa» kolmannessa säkeistössä kuvataan uskovan ihmisen elämää läpikotaisin esteettisen käsitteistön kautta: »Itsessäni olen

kyllä kurja, köyhä syntinen, mutta Yljän puku yllä olen lumivalkoinen. Olen puhdas, *kaunis* lilja Mes-tarini tarhassa....».

Toinen esimerkki on mainiossa virressä »Millai-nen on elämä?» — voisiko osuvampaa otsikointia olla eksistenssin ulottuvaisuuksia luotaavalle virrel-le? Tämän virren nihilistinen perussävy tyrmää yksi kerrallaan kaikki elämään kuuluvat ilmiöt — paitsi kuoleman, joka on portti täydelliseen autuu-teen. Turhaa ja katoavaa on raha, valta, kunnia, hurskaus, suosio... Myös onnellinen elämä on tur-meltuvaa, koska syntiä on mahdoton vastustaa: »Synti täällä myrkyttää *kauneintakin elämää*.» Eikä tässä puhuta performanssitaiteilijasta, joka tekee elämästään taideteoksen, vaan hyveellisestä, on-nellisuuden tavoittaneesta elämäntavasta. Hyvä elä-mä on kaunis.

»TAIDE TAITEEN VUOKSI»

Erityisesti Kantista lähtien esteettiset objektit on tulkittu esineen kaltaisina, kiinteinä rakenteina, joihin pyyteetön esteettinen tarkastelu kohdistuu ja rajautuu. Kuvittelukyvyn ja ymmärryksen vapaa leikki saavuttavat ennakoimattomalla tavalla har-monian esteettisessä arvostelmassa.

Kun jotain kutsutaan kauniiksi tai rumaksi, näyt-tää kuin puhuttaisiin objektin ominaisuuksista — samalla viitaten omiin reaktioihin. Eräät ovat ha-lunneet kiistellä siitä, ovatko esteettiset ominai-suudet taideteosten tärkeimpiä piirteitä. Toiset taas ovat pitäneet lähtökohtana sitä, että kyky synny-tää esteettisiä elämyksiä kuuluu taideteoksille kes-keisesti luovuttamattomana ominaisuutena.

Aistein havaittavien ja ymmärryksellä tavoitet-tävien piirteiden lisäksi taideobjekteilla on piirtei-tä, jotka kyllä rakentuvat edellä mainituille, mutta samalla ylittävät ne: näitä voidaan kutsua esteetti-siksi piirteiksi. Materiaalinen objekti ei voi olla pelkästään esimerkiksi kaunis; jotta se voisi olla kaunis, sen on oltava jonkin muotoinen ja värinen. Kuitenkaan esteettiset ja ei-esteettiset ominai-suudet eivät ole välittömässä kausaalisuhteessa. Taide-teoksen tietyistä muodoista ja väreistä ei seuraa välttämätöntä oikeutusta jonkin esteettisen käsit-teen käyttämiselle teoksesta puhuttaessa. Tästä ei seuraa, että esteettisten käsitteiden käyttö olisi mielivaltaista. Perusta esteettisten käsitteiden käy-tölle on löydettävissä käyttäjistä itsestään. Hyvä maku eli esteettinen herkkyys on yleisinhimillinen kyky, joka takaa yleisyyden vaatimuksen.

Musiikin esteettiset ominaisuudet ovat musiikin taiteellisten piirteiden ja sen musiikillisen arvon kannalta joka tapauksessa keskeisessä asemassa. Musiikin taideluonteesta nouseva kyky tunteiden herättämiseen ja vahvistamiseen on erityisasemassa käytettäessä musiikkia uskonnollisten rituaalien yh-teydessä. Silloin kun musiikin kauneusulottuvuus on rituaalissa keskeisenä vaikuttamassa, silloin pe-

riaatteessa mikä tahansa kaunis musiikki on rituaa-lissa käytettävissä; mitä kauniimpaa musiikkia, sen parempi. Välttämättä musiikille ei tuolloin tarvitsi-si muita kriteereitä asettaa: mikä tahansa kauniina koettu musiikki käy.

Edelleen voisi ajatella, että jos rituaalissa halu-taan ilmaista vaikkapa syvää epätoivoa musiikin keinoin, niin kaikki musiikki on periaatteessa käy-tettävissä. Se sävellys, joka rituaaliin osallistuvassa yhteisössä voimakkaimmin koetaan syvää epätoi-voa ilmaisevaksi, tulokoon valituksi. Miksi sitten »parhaillakaan» vapaakirkon lauluilla ei juurikaan ole sijaa luterilaisessa messussa? Mikseivät hellun-tailaiset suosi tuhatvuotisia gregoriaanisia sävelkul-kuja? Miksei Pelastusarmeijan soittokunta soita sa-volaisia kansankoraaleja?

»SITOUTUNUT ESTETIIKKA»

Erityisesti marxilaisesta estetiikan perinteestä läh-tien on korostettu, että taide ei ole muusta irralli-nen inhimillisen toiminnan muoto eikä se siten ole eettis-poliittisesti viatonta, ei abstrakteinkaan ja moderneinkaan taide. Marxilaisen käsityksen mu-kaan taloudellinen perusta määrää päällysraken-teen, joka kontrolloi sosiaalisia, poliittisia ja intel-lektuaalisia prosesseja yleisellä tasolla.

Mutta kuuluvatko tuotantosuhteet ja ajan yh-teiskunnalliset virtaukset Purcellin musiikissa? Onko Shostakovitshin musiikki korvin kuultavalla tavalla neuvostosotalismin läpätunkemaa? Muut-tuuko suomalainen taidemusiikki oleellisesti kun markat vaihdetaan ecuihin? Ja jos tällaisia asioita pystymme tuntemassamme musiikissa kuulemaan, kuinka harjaantuneita meidän pitää olla? Miten voisimme vakuuttaa satunnaisen pohjoiskorealai-sen vieraamme ja saada kuulemaan sitä, mitä me siinä mahdollisesti kuulemme?

Nykyään monesti kiistetään, että vastaanottaja tavoittaisi teoksen kantilaisessa mielenkykyjen har-monisessa leikissä ja sen sijaan korostetaan, että vastaanottaja *luo* teoksen havaintotapahtumassa. Taideteoksen »lukija» antaa taideteosta havain-noidessaan luomistapahtumassa koko olemuksensa, maailmankuvansa ja persoonallisuutensa. Teos ei siis »anna», enemmän se kutsuu antamaan ja kommunikoimaan.

Vastaanottaja sekä paljastaa, että luo. Se, kuin-ka taideteos kahden tekijän välisenä tekemisenä syvenee, riippuu tekijöiden sitoutuneisuudesta ja valmiudesta anteliaisuuteen ja vaateliaisuuteen. Tällainen taidekäsitys voisi käsittääkseni selittää pitkälle sitä varautuneisuutta, jota uskonnollisten ryhmittymien piirissä tunnetaan »vierasta» musiik-kia kohtaan: ei ole riittävää valmiutta heittäytyä kommunikatiiviseen suhteeseen.

Millä muodoin sitten musiikki saattaisi kantaa synty-ympäristöään mukanaan? Jos ylimalkaan ol-lenkaan, niin miten hindulaisuus tarttuu sen yhtei-

sön piirissä syntyneeseen musiikkiin? Eikö omilla ehdoillaan muslimien musiikkia kuunteleva luterilainen voi pitää teosta »puhtaana» taideobjektina ja soveltaa vain ja ainoastaan omia esteettisiä käsitteisiään?

MUSIIKKI KULTTUURIN OSANA

Olemme tottuneet puhumaan niin sanotuista suurista kulttuureista. Egyptiläisestä, babylonialaisesta; antiikin, Intian ja Kiinan kulttuureista. Voidaan puhua arabialaisesta kulttuurista ja amerikkalaisista kulttuureista — ja omasta länsimaisesta kulttuurista. Mutta kuinka mielekkäästi kulttuurien rajoja ylimalkaan voidaan piirtää? Kuuluuko antiikin toinen seuraaja, Itä-Rooman perillinen, »ortodoksinen kristikunta» kanssamme samaan kulttuuriin vai muodostaako se omansa? Miten tunnustetaan samaan kulttuuripiiriin kuuluvat ilmiöt?

Kun puhutaan suurista kulttuureista oletetaan, että kulttuuri hallitsee kaikkia korkeampia inhimillisen toiminnan muotoja, siis myös musiikkia. Keskeisesti problemaattista on, miten — jos mitenkään — minkä mekanismin kautta ortodoksisuus hedelmöittää ortodoksisen musiikin? Miksi tuntuu siltä, että Bachin fuugat ovat salaperäisesti yhteydessä gotiikan ja barokin kirkkoarkkitehtuuriin? Mikseivät ne tunnu istuvan ajatuksellisesti yhtä luontevasti vaikkapa sikhien Kultaiseen temppeliin Amritsarissa?

Onko kysymys siitä, mihin meidän ajatuksemme ovat tottuneet? Onko yhtään kysymys siitä, millainen oli Bachin maailmankuva ja persoonallisuus? Vai onko kulttuurin yhdenmuotoisuus jotain enemmän kuin hauras intuitiomme? Onko Bachin musiikilla, ydinfysiikalla, postmodernilla arkkitehtuurilla, Coca Colalla ja Nokian kännyköillä länsimaisen kulttuurin tuotteina jotain motiivisia yhteyksiä? Yhdistävätkö niitä jotkin monimutkaiset syy-ja seuraussuhteet?

Jos yhteisössä vallitseva todellisuuden käsitys ja arvottamisjärjestelmä todella vaikuttaa sen piirissä syntyvän musiikin rakenteisiin joidenkin (perin monimutkaisten) motiiviyhteyksien kautta, tulee ymmärrettäväksi musiikkiteoksen suosiminen tai hylkeminen osaltaan riippuen siitä, miten suhtautuvat toisiinsa lähettävän ja vastaanottavan yhteisön todellisuuden käsitykset ja arvottamisjärjestelmät. Jos kirkko torjuu kaupallisen viihdemusiikin läpitunkemia ilmiöitä se on tältä pohjalta ymmärrettävä suojautumiseksi markkinavoimien materialistiselta arvottamisjärjestelmältä.

EKUMENISOIVA MUSIIKKI

Tämän hetken maailmanlaajuisesti levinnein uskonto on konsumismi. Sen jumala on kaikkivaltias markkinavoima, kuluttaminen sen palvelemista ja

sen musiikkia kaupallinen musiikki, jota viihdeteollisuus tehokkaasti levittää kaikkeen maailmaan. Silloin tällöin esitetään vaatimuksia, että kirkon olisi otettava tämän kaupallisen musiikin välineet omaan käyttöönsä ja levitettävä evankeliumin sanomaa niin keinoin. Tästä voisi todeta Vigo Demandia mukaillen: Jos kirkko ajattelee levittävänsä sanomaansa kaupallisen viihdemusiikin keinoin, se itse asiassa levittää kaupallisen viihteen ideologiaa kirkon välinein.

Vastaavasti vahvistamalla vaikkapa gregoriaanispohjaisen musiikin asemaa kirkossamme vahvistetaan samalla yhteyspyrkimyksiä äitikirjon suuntaan. Kirkkojen yhteyspyrkimykset ovatkin ilmeisiä tämän hetken kirkollisen elämän pohjavirrassa, tästä on merkkejä esimerkiksi messusävelmistöuudistuksessa. Kirkon musiikki siis voi olla todellista ekumeniaa! — Tai ainakin musiikkia voidaan käyttää salakavalan ekumenisoivasti.

Ja vielä edemmäs: Jos kirkoissamme kyllin kauan ja hartaasti soitettaisiin islamilaisesta kulttuurista peräisin olevaa musiikkia, pystyisimme varmasti vähitellen yhteiseen, rakentavaan dialogiin muslimien kanssa. Saisimme sitä paitsi selkeämmän aavistuksen heidän uskontonsa paratiisista, joka lyhyen arabialaiseen musiikkiin tutustumisen kautta vaikuttaakin värikkäämmältä kuin suomalaisten kansankoraalien heijastelema mollisävytteinen iankaikkisuus.

Kirjoittaja on Mellunkylän seurakunnan kanttori.

Kirjoitus on lyhennelmä alustuksesta Porin kirkkopäivien alustuksesta, jonka yleisotsikkona oli »Kirkon musiikki — todellista ekumeniaa!»

KIRJALLISUUS

- A. P. Merriam: The Anthropology of Music (1964/1980)
- A. Perris: Music As Propaganda, 1985
- J. Kotkavirta: »Esteettinen ja eettinen Immanuel Kantin kriittisessä filosofiassa», teoksessa Etiikka ja estetiikka, toim. I. Reinert ja A. Seppä, 1998.
- A. Haapala: Esteettiset ominaisuudet: Johdanto, teoksessa Kauneudesta kauhuun, toim. A. Haapala ja M. Lammenranta, 1993.
- S. Sim: Marxism and Aesthetics, teoksessa Philosophical Aesthetics, toim. O. Hanfling, 1992.
- A. Seppä: Jean-Paul Sartren eettinen estetiikka, teoksessa Etiikka ja estetiikka, toim. I. Reinert ja A. Seppä, 1998.
- G. H. von Wright: Spengler ja Toynbee, teoksessa Ajatus ja julistus, 1989 (1961).

Terveisiä Kemistä!

Sain osallistua historialliseen juhlaan 22.–23.5. Kemissä, jonne olivat koontuneet Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kirkkomusiikkipiirien kirkko- ja lapsikuorot viettämään ensimmäisiä Pohjois-Suomen Kirkkomusiikkijuhlia.

Neljänkymmenen neljän kuoron laulajisto muodosti valtaisan, lähes 1000-henkisen suurkuoron, joka lauloi ryhdikkäästi ja innolla niin avajaisjuhlassa, juhla-jumalanpalveluksessa Kemian kirkossa kuin Suuressa Säveljuhlassakin Terva-Hallissa. Näissä puitteissa myös Kemian kirkkokuoro vietti 90-vuotisjuhlaansa vastaanottoineen ja omine juhlakonsertteineen. Muusta tarjonnasta mainittakoon Niilo Rauhalaan runoilta, Kemian kaupunginor-

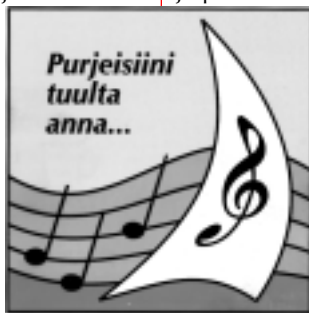
kesterin ja Länsi-Pohjan Oratoriokuoron konsertti, Erik Westberg Vocal ensemble (Piteå)-kuoron sekä Laulu-yhtye Cappella pro Vocalen konsertit. Kemian seurakunta, kaupunki ja Suomen Kirkkomusiikkiliitto olivat näkyvästi mukana juhlilla.

Suuret laulujuhlat herättävät väistämättä joukon kysymyksiä: ovatko tällaiset juhlat aikansa eläneet? Ketä ne kiinnostavat? Pitäisikö niiden luonnetta ja sisältöä muuttaa radikaalisti? Onko esitettävä musiikki aikansa elänyttä tai tasoltaan liian sitä tai tätä? Miten saada uudet sukupolvet mukaan... Ylipäänsä kysymykset ja huoli laulun ja kuorolaulun tulevaisuudesta heräävät viimeistään näissä yhteyksissä.

Pohjoissuomalaiset saivat minut vakuuttuneeksi siitä, että tällaisiakin säveljuhlia tarvitaan! Viikonloppu oli suuri täyttymys kahden vuoden intensiiviselle suunnittelulle, harjoittelulle ja järjestelylle. Kun näki, miten monella tavalla tärkeä tapahtuma oli mukanaolijoille, ei voinut muuta kuin laskea aseensa ja unohtaa kriittiset kysymyksensä. Juhlissa oli aistittavissa jokaisen osallistujan halu antaa parhaansa ja tunteilma-
sto oli jotain sellaista, jota harvoin tänä päivänä saa kokea. Pohjoisen kanttorit saivat mahdollisuuden osoittaa olevansa taitavia ja päteviä kirkkomuusikoita ja konserttitarjonnassa oli otettu huomioon myös musiikin »ammattikuuntelijat».

Kemian kirkkoherra Pertti Telkki kirjoittaa ohjelmakirjassaan tervehdys-sanoissa: »Musiikki menee ihon alle. Musiikin kieli voi tavoittaa silloinkin, kun puheisiin on väsyttynyt. Musiikki hoitaa ihmistä niistäkin sielun syvyyksistä, joihin sanat eivät ulotu.»

Tämä tuli koettua Kemissä!

Toimistojen työntekijät kesälaitumilla

Kesälomien keskittämisen johdosta
toimistot ovat suljettuina seuraavasti:

— Pappisliitto	19.7.–30.7.
— Diakoniatyöntekijöiden Liitto	19.7.–30.7.
— Kanttori-urkuriliitto	12.7.–23.7.

RICHARD JÄRNEFELT

JUMALAN, ARMELIAAN ARMAHTAJAN NIMEEN

Islam ei tunnetusti ole lähetysskonto. Muslimien pyhä kirja, Koraani, ei sisällä samalaista vaatimusta kuin mitä meille on Jeesuksen lähetysskysssä annettu. Päinvastoin, Koraanin käsitys muista »Kirjan kansoista» ja heidän uskonsa olemassaolon oikeutuksesta on hyvin kunnioittava. Lähes aina kun Koraanissa »Kirjan kansoista» puhutaan, sanotaan samalla, että Jumala voisi tehdä heidätkin kaikki yhtä uskoa tunnustaviksi, jos Hän tahtois, mutta Jumala on valinnut tämän tien, ja antanut kullekin »Kirjan kansalle» oman kirjansa. »Kirjan kansoja», kristittyjä, juutalaisia ja saabilaisia, ei siis Koraanin yleislinjan mukaan ole syytä käännyttää »kirjasta toiseen», eikä edes hyväksymään viimeisintä ja lopullisinta ilmoitusta, Muhammedille ilmoitettua Koraania, sillä ajatus siitä, että »Jumala ratkaisee heidän kiistansa ylösnousemuksen päivänä» esiintyy usein Koraanissa. Jumala on Tietävä, Viisas.

Mielenkiintoista on myös huomata, että Koraanin mukaan »Kirjan kansojen» kirjat eivät edes ole erillisiä kirjoja ollenkaan, vaan vain palasia suuremmasta Kirjasta, joka on Jumalan luona. »Kirjan kansojen» ulkopuolella taas on suunnaton joukko pakanoita, monijumalaisia, joille Jumala ei ole ilmoittanut itseään mitenkään (meidän teologiamme ns. luonnollista ilmoitusta ei tunneta, vaikka usein viitataan luomakuntaan tunnusmerkkinä uskovoille Jumalan kaikkivaltiuudesta). Näille pakanakansoille islam tarjoaa mahdollisuuden alistua (islam) yhden Jumalan palvelijaksi, mutta elleivät he sitä tee, on heillä oleva varma paikkansa helvettissä. Varsinaisesta lähetystyöstä ei näidenkään kansojen kohdalla ole kyse, vaan vain mahdollisuuden tarjoamisesta. »Jumala kyllä kääntää, kenet tahtoo ja eksyttää kenet tahtoo», on myös hyvin usein

toistuva ajatus Koraanissa.

Tietynlainen predestinaation ajatus, joka juontaa juurensa Jumalan kaikkivaltiuudesta, on Koraanissa myös koko ajan läsnä. Ajatusta kuvaa ehkä parhaiten Koraanin ensimmäinen suura, Avauksen suura (erinomainen käännös sekä tässä että edellä FT Jaakko Hämeen-Anttilan):

Jumalan, Armeliaan Armahtajan nimeen.

Kunnia Jumalalle, maailman Herralle

Armeliaalle Armahtajalle,

Tuomiopäivän Ruhtinaalle.

Sinua me palvomme, Sinua me huudamme avuksi.

Johdata meidät oikealle tielle,

niiden tielle, joille Sinä olet suosiollinen,

ei niiden, joiden päällesi Sinun vihasi lankeaa

ja jotka vaeltavat eksesissä.

Kaikesta edellä kerrotusta seuraten varsinaiset lähetystyöntekijät ovat islamilaisten joukossa siis hyvin harvassa, mutta ainakin yksi on, joka on katsonut tehtäväkseen käännyttää erityisesti kristittyjä islamin uskoon esittämiensä kansantajuisten teologisten argumenttien turvin. Motivaationsa hän lienee saanut ikäänkuin vastareaktiona kristilliselle lähetystyölle. Tämä mies on etelä-afrikkalainen sheikki Ahmed Deedat.

AHMED DEEDAT — IHMINEN JA »PROPAGANDISTI»

Ahmed Hoosen Deedat syntyi Intiassa, Suratin alueella, vuonna 1918. Hänen räätäli-isänsä oli muuttanut Etelä-Afrikkaan pian lapsen syntymän jälkeen, ja Ahmed sai häneen kontaktin vasta vuonna 1926. Vuonna 1927 kouluttamaton, ammattitaidoton ja englantia osaamaton nuori Ahmed (9 v.) sitten lähtikin Etelä-Afrikkaan isänsä

kuvat Ilmo Saarinen

Entinen itäisen kristikunnan pääkirkko Hagia Sofia Istanbulissa on muutettu moskeijaksi.

luokse, ja sillä tiellä hän on edelleenkin, osittain senkin vuoksi, että hänen Intiaan jäänyt äitinsä nukkui pois jo samana vuonna.

Etelä-Afrikassa Ahmed osoittautui ahkeraksi ja oppivaiseksi nuoreksi mieheksi, oppi hyvin englantia kielen ja kävi perustason kouluja. Kaiken ohella hän työskenteli mitä moninaisemmissa pikku-

tehtävissä, joita tuon ajan yhteiskunnassa oli hänen ikäiselleen pojalle tarjolla.

Vuonna 1936 Ahmed Deedat työskenteli muslimin omistamassa kaupassa, joka sijaitsi lähellä kristillistä lähetyskoulua. Kaupassa usein vierailleiden kristittyjen lähetysaarnajien tulenpalava into moittia islamia käynnisti nuorella Ahmedissa ha-

lun puolustaa islamin uskoa ja paljastaa lähetys-
saarnaajien esittämät, Ahmedin mielestä väärät
käsitykset islamista ja Jumalasta.

Ensimmäinen Ahmedin lukema oppikirja tätä
tehtävää silmälläpitäen oli »Izharul-Haq»,
»Paljas(tettu) Totuus». Kirja oli kirjoitettu Intian
muslimeille opastukseksi, jotta he voisivat puolus-
taa uskoaan brittiläisen hallinnon suorittamien,
kristillistämiseen tähtääväksi ajateltujen pyrkimy-
sten paineessa tuon ajan Intiassa. Ahmed tutki
myös Raamattua tarkoin, ja alkoi sen jälkeen jär-
jestää keskustelutilaisuuksia eri kristillisten kirkko-
jen edustajien kanssa. Keskustelujen sävyn kerro-
taan olleen, ainakin Ahmedin puolelta, hyvin ra-
kentavan, kunnioittavan ja vilpittömän.

Ahmed Deedat oli nyt löytänyt elämäntehtä-
väänsä, ja tätä työnäkyä eivät miksiäkään muutta-
neet hänen solmimansa avioliitto, kolmen lapsensa
syntyminen eikä kolmen vuoden asuminen vasta itse-
näistyneessä Pakistanissa. Seuraavan kolmen
vuosikymmenen aikana Deedat omistautui aktiivi-
sesti työnäkyänsä toteuttamiseen, opiskeli enemmän
myös Raamattua, piti luentoja aiheesta ja perusti
lopulta Etelä-Afrikan Durbanin As-Salaam - insti-
tuutin, jonka tehtävänä oli ja on kouluttaa islamia
puolustavia »propagandisteja». Alku oli tietysti vai-
kea, ja pelkästään instituutin rakennustyötkin tehi-
tiin pääasiassa oman perheen voimin.

Ahmed Deedat oli myös perustajajäsenenä perus-
tettaessa »islamin kansainvälistä propagandakeskus-
ta», viralliselta nimeltään Islamic Propagation Cen-
ter International (IPCI), sekä myös tuon järjestön
ensimmäinen presidentti (puheenjohtaja), missä teh-
tävässä hän on edelleenkin. Hän on julkaissut reilut
kaksikymmentä kirjaa. Kirjoja on pääsääntöisesti
jaettu vastikkeetta ympäri maailmaa, ja rahoitus
tähän toimintaan on tullut mm. Saudi-Arabian,
Bahrainin ja Qatarin monarkeilta, sekä pienessä
määrin myös joiltakin alueen islamilaisilta pankeil-
ta. Julkisia väittelytilaisuuksia kristittyjen lähetys-
saarnaajien kanssa on niinikään jatkettu.

Ansoistaan islamin puolustajana sai Deedat ku-
ningas Faisal (Saudi-Arabia) nimeä kantavan pal-
kinnon vuonna 1986. Saavutuksiensa vuoksi häntä
kutsutaan nykyisin islamin maailmassa yleisesti
Sheikki Deedatiksi.

HIEMAN DEEDATIN TEOLOGIAA

Muslimeille ei tuota ongelmaa tunnustaa Jeesuk-
sen, Marian pojan, suuruutta profeettana, joskin
hänet toki nähdään vain osana sitä profeettojen
pitkää ketjua, jonka lopullinen huipennus sitten on
profeetta Muhammed. Jeesuksen Jumaluus, Pyhä
Kolminaisuus jne. ovat muslimien mielestä vain
kristittyjen rakentamaa väärää tulkintaa siitä, mitä
Jeesus todella tahtoi kansalleen kertoa.

Ahmed Deedat aloittaa aina tämän aiheen lä-
hestymisen hyvin Raamatullisesti. Hänen lähtöky-

symyksensä on, mainitaanko Vanhassa Testamen-
tissa profeetta Muhammedia koskaan nimeltä,
ikäänkuin ennustuksena tulevasta? Vastaus on
»ei». Entä mainitaanko Jeesusta nimeltä? Vastaus
on edelleen »ei», ellei suoriteta aika voimakasta
tulkintaa. Eikö silloin olisi mahdollista ajatella,
että ennustukset tulevasta profeetoista, ehkä jopa
useimmat, viittaisivatkin johonkuhun muuhun kuin
Jeesukseen, kysyy Deedat.

Deedat viittaa mm. jakeeseen 5. Moos.18: 18,
jossa Herra sanoo Moosekselle:

Siksi minä annan heidän omien jälkeläistensä
joukosta nousta profeetan, joka on sinun kaltaisesi;
minä panen sanani hänen suuhunsa, ja profeetta
puhuu kaiken, minkä minä hänen puhuttavakseen
annan.

Abrahamin Ismael-pojan katsotaan olleen ara-
bikansan kantaisä, joten vaatimus Mooseksen kal-
taisuudesta suvullisesti, ajatellen Muhammedia, kyl-
lä täyttyy. Niinikään sekä Mooses että Muhammed
syntyivät tradition mukaan »normaalisti» (ei esim.
neitseellisesti), he ottivat vaimoja, olivat kansansa
tunnustamia johtajia, laativat lakeja kansoilleen
sekä tulivat haudatuiksi maahan. Koska Jeesuksen
ja Mooseksen keskinäinen vertailu tuottaa tässä
hyvin toisenlaisen tuloksen, Deedat päättelee, että
juuri Muhammed on Mooseksen kaltainen, ja
siksi hän on tämän Raamatunkohdan ennustuksen
täyttymys.

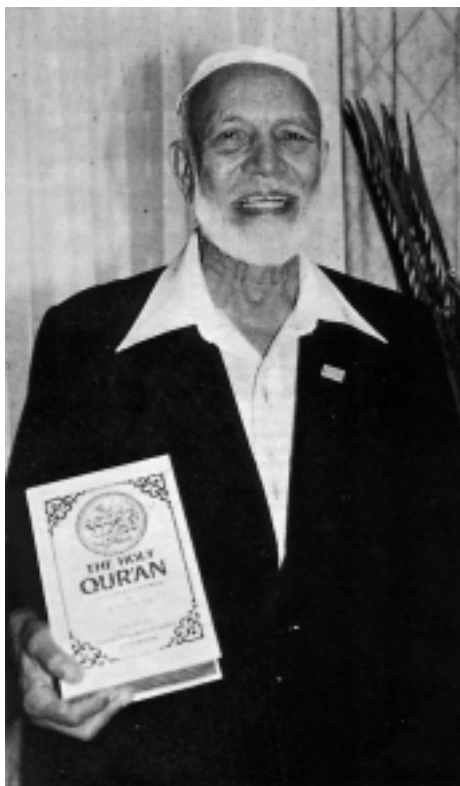
5. Moos. 18: 18:n kuvaus Herran Sanan tulosta
profeetalle sopii Muhammediin niinikään hyvin.
Traditio kertoo, että arkkienkeli Gabrielin käsket-
tyä Muhammedia toimimaan Herran Sanaa levit-
tävänä profeettana, olisi kauhistunut Muhammed
halunnut ensin kieltäytyä koko tehtävästä vedoten
mm. omaan oppimattomuuteensa. Vasta Gabrielin
selitettyä Muhammedille, että hänen tehtävänsä
on vain toistaa kuulemansa, ja vielä Muhammedin
vaimon Khadijankin rohkaistua häntä tämä tärkeä
tehtävä vastaanottamaan, Muhammed olisi lopulta
luopunut vastarinnasta. Sitten Herra alkoi panna
sanoja hänen suuhunsa ja hän puhui kaiken, minkä
Herra hänen puhuttavakseen antoi.

Samalla perusteellisuudella kuin mitä edellä esi-
tin, on Ahmed Deedat läpikäynyt koko Raamatun.
Mm. tässä kysymyksessä siitä, kumpi onkaan Moo-
seksen kaltainen, Jeesus vai Muhammed, hän mars-
sittaa esiin Raamatusta lisäksi seuraavia todisteita
omalle kannalleen: Jeesuksen oma perhe epäili
häntä ja Jeesuksen oma kansa vainosi häntä. Siksi-
kin Muhammed on Mooseksen kaltainen, ei Jeesus,
sanoo Deedat.

DEEDATIN SANOMAN VASTAANOTTO

On syytä mainita, että islamilaisessa maailmassakin
on sellaisia uskovia tahoja, jotka eivät pidä soveli-
aana Deedatin kommunikointia kristittyjen ja kris-
tinuskon kanssa.

Ahmed
Deedat

Deedat itse antaa voimakkaaseen tapaansa huutia epäilijöille. Vaikka hän Koraanin opetuksen mukaan kunnioittaa mm. arabian kieltä, hänellä on silti paha sana sanottavanaan historian arabeista, jotka onnistuivat kyllä valloittamaan suuren osan sen ajan sivistynyttä maailmaa, mutta eivät onnistuneet juurruttamaan islamin uskoa kaikkialle. Esimerkkeinä hän pitää sitä, että koptilaisuus säilyi Egyptissä, juutalaisuus Palestiinassa ja kristinusko Espanjassa. Aikaa kun oli parhaimmillaan yli tuhat vuotta opettaa islamin totuus näille toisille Kirjan kansoille.

Vaikka Deedatin työssä ei olekaan kyse mistään »synkretistisestä ekumeniasta», vaan vain yrityksestä kääntää mahdollisimman monta kristittyä islamin uskoon, on keskustelu mielestäni silti tärkeää, sillä Deedatin teologiset pohdinnat ja debatti (mm. John Gilchristin kanssa) voivat olla se silta, mitä pitkin virallisempia keskusteluja kerran ryhtytään käymään. Samasta syystä kannustaisin Cruxinkin lukijoita tutustumaan hänen ajatusmaailmaansa (vinkit jäljempänä). Islamin kohtaaminen kun on eurooppalaiselle kristillisyydelle eräs voimakkaimpia lähitulevaisuuden haasteita.

*Kirjoittaja on Järnefelt-instituutin hallituksen
puheenjohtaja.*

P.S. Tarkoituksenani oli saada tämän tekstin liitteeksi sheikki Ahmed Deedatin haastattelu, mutta hänen terveydentilansa ei mahdollistanut tätä. Ilmeisesti pääasiassa vanhuus on heikentänyt sheikki

Deedatia niin, että hän ei enää kykene osallistumaan islamilaisen keskuksensa toimintaan. Hänelä on tietävästi perustautinaan vain sokeritauti. Deedatin kunto on tosin paikallisten lähteiden mukaan kohentunut siitä, mikä se oli muutama vuosi sitten, mutta suomalaisena tulee jotenkin mieleen presidentti Kekkosen hallitusvallan loppuaika — seuraajat ja seuraajaehdokkaat pelaavat peliä, johon olennaisena osana kuuluu se, että vanhan auktoriteetin väitetään olevan täysissä voimissaan.

Kaksi varteenotettavimpaa seuraajaa liikkeen johtoon ovat saamiene tietojen mukaan tohtori Khalid Al-Mansour (USA) ja tohtori Zakir Naik (Intia), jotka ovat jatkaneet Deedatin työtä hänen viitoittamallaan teologisella linjalla.

Mutta sheikki Deedat elää kirjoissaan (ja videoissaan ja ääninauhoissaan, joille useimmat teologiset väittelyt on tallennettu)!

Lopuksi vielä kaksi luetteloa, joista toivon olevan hyötyä sellaiselle lukijalle, joka haluaa tietää lisää islamin maailmasta sekä sheikki Ahmed Deedatin teologiasta:

Sheikki Ahmed Deedatin islamia ja kristinuskoa käsittelevät teokset:

- Al-Qur'an — The Miracle of Miracles
- Christ in Islam
- Crusifixion or Crucifixion?
- Is the Bible God's Word?
- Muhummed — The Natural Successor to Christ
- Resurrection or Resuscitation?
- The Choice — Islam and Christianity, vol.1
- The Choice — Islam and Christianity, vol.2
- The God the Never Was
- What is His Name?
- What the Bible Says About Muhummed?
- What was the Sign of Jonah?
- Who Moved the Stone?

Eräitä kiintoisia internet-linkkejä islamin maailmaan:

- <http://www.islam.org.au> (täältä löytyy sheikki Deedatin viimeinen, hyvin valaiseva haastattelu alkukesästä 1996, lehti on »Nida`ul Islam»)
- <http://www.amerislam.org/main.html>
- <http://www.sharaaz.com/scholar/>
- <http://www.ais.org/~maftab/deedat.html>
- <http://www.islam.org/Radio/default.htm>
- <http://www.al-aqsa.com>
- <http://www.muslims.net/islamparty/islamparty.htm>
- <http://home2.swipnet.se/~w-20479/> (Ahmed Deedatin ääni kuultavissa, tämä on ainakin muslimieja kovasti kiinnostanut...)
- <http://www.irf.net> (Islamic Research Foundation IRF)
- <http://www.singnet.com.sg/~zemajeed/> (islamilaiten kirjojen, CD:iden ja kasettien myyntiä)

VAIKEINTA TÄÄLLÄ ON KESTÄÄ VAPAAUS

Runoilija **Risto Ahti**, 56, tuli rippikoulu-leirillä uskoon ja rupesi seurakuntanuoreksi. Kerran hän oli pohtinut monta viikkoa vuorisaarnaa ja osallistui sitten kesäkirkkoon vanhempiensa kanssa. Pappi saapui paikalle jalka kipsissä ja kehui saarnassaan, kuinka oli tullut, vaikka jalka oli kipsissä. Ahdin sisältä purkautui huuto: »Perkele!» ja hän joutui kantamaan yksin vastuun huudosta. Hän luopui silloin pappissuunnitelmistaan, mutta selittää yhä Raamattua. Seuraava runokirja kertoo Kainista ja Abelista. Muutenkin hän on oppinut elämään nurinkäännettyä elämää.

VAIN RIEMU ON TOTTA

Risto Ahti sanoo, että on turha puhua jumalasta nimeltä, koska jokaisella ihmisellä on oma käsityksensä jumalasta. Kun sanoo »jumala», toinen ajattelee omaa käsitystensä. Sen sijaan voi puhua ilosta tai riemusta, aito ilo ei sitoudu mihinkään.

Riemu tulee ihmiseen silloin, kun hän näkee itsensä tyhjänä. Siksi ihmisen tulee luopua kaikesta, vähintään henkisesti.

— Jokainen on joskus kokenut ilon, jolle ei ole syytä ja josta voi siksi sanoa: ilo on ainoa, joka tietää syyn syntymäänsä. Ilo tulee omin ehdoin. Tahtoon tai päätökseen liittyvää iloa esimerkiksi työstänsä voi sitäkin pitää kauan yllä, mutta lopulta sellainen kuitenkin romahtaa. Maailman perusta on ilo, energia. Täyteen tyhjyyteen tulee kaikki.

»Kain sanoo jumalalle: 'Puhuin hänelle ja hän sanoi: Sitä kieltä ei voi osata. Sanoin olevani olemassa. Hän kysyi, mihin olet hävittänyt muistisi. Sanoin tekeväni. Hän sanoi: Missä tyhjä on?'»

— Jeesus oli ensimmäinen tyhjä ihminen, sellainen joka tajusi, että maailmasta luopuminen tarkoittaa luostareista ja kaikesta luopumista.

— Jumala teki ihmisestä kaltaisensa, loi hänet ääriiviivaksi. Ilman tätä ääriiviivaa, astiaa, ei ole kumpaakaan, ei jumalaa eikä ihmistä, ja siihen tulee kaikki.

...JA RAKKAUDEN UNET

Ihmiset rakastavat kuvitelmia siitä, miten asiat ovat. Me kuvittelemme itsellemme rikkautta ja onnea, oikeudenmukaisuutta ja tietoa, vaikka Ahdin mielestä kannattaisi kuvitella vain rakastaminen ja lukea Paavalin luetteloa rakkaudesta tarkkaan.

»Kain kysyy jumalta: 'Tunnetko sinä minut?'

'Kyllä, sinä etsit oikeudenmukaisuutta ja totuut-

ta. Sinä rakastat niitä, mutta Abel rakastaa minua.'»

Kuvitelmat ylläpitävät eriarvoisuutta. Niitä voi riisua toimimalla, tekemällä niitä tosiksi, Ahti neuvoo. Kun hankkii itselleen rikkauksia tai onnea, huomaa niiden tyhjyyden. Silloin näkee, että suurin osa todellisuudesta on ihmisen luomia kuvia. Kun kuvat putoilevat, pääsee lähemmäs ihmistä. Kun kuuntelee ihmistä eikä kuvaa, joka meillä on Arto Melleristä tai Linda Lampeniuksesta, koko valheiden pajatso tyhjenee.

— On olemassa kahdenlaisia ihmisiä: niitä, jotka ylläpitävät eriarvoisuutta, ja niitä, joille kaikki ovat samoja. Ne, jotka sietävät tyhjyyttä ja kipua, riemuitsevat, kun valhekuvat särkyvät ja asemien ja nimien takaa löytyy ihminen. Mutta ne, jotka ylläpitävät valhekuvia, muuttuvat kovemiksi. Heille narsistinen kuva on ainoa turva ja siitä kasvaa heille kova kuori, joka pitäisi saada auki kuin pullon korkki.

— Kainin ongelma on se, ettei hän saa päätään tyhjäksi. Jos ei ensin tyhjennä, ei voi täyttääkään. Tyhjästä täyttyminen on kaiken lähtökohta. Ihmisen hahmolle on turha antaa paljon arvoa, oleellista olisi, että ihminen olisi ilon täyttämä.

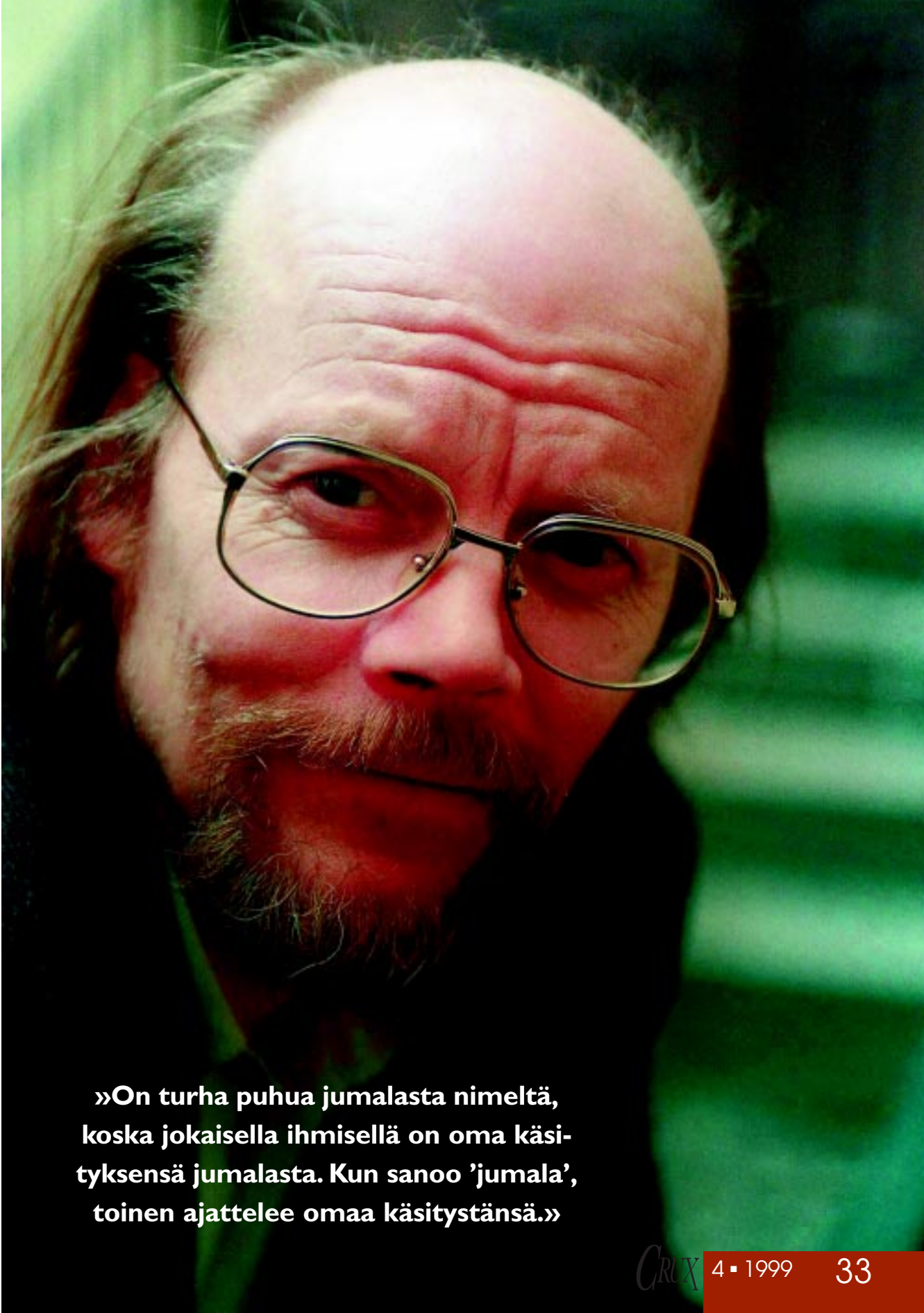
— Ihmisen pitää kokea itsensä syvemmältä kuin oikeuden ja totuuden tasolta, Ahti sanoo ja tupakoi koko ajan.—Ne ovat itsekkäitä tajunnan tiloja. Korkeampi tajunta alkaa siitä, että ihminen antautuu kokonaan. Sitä ei tarvitse sanoa, kenelle tai mille, mutta siinä luopuu omastaan. Oikeudestaan, totuudestaan, kaikesta. Sen jälkeen on mahdollista hyväksyä kaikki ihmiset ilman ehtoja (»jos olisit sellainen, niin...»).

ANTEEKSIANTO HURMAA

Ahdin ensimmäinen vaimo jätti hänet toisen tähden. Ahdin kirjassa On myös unia päähenkilö Cuhe kirjoittaa Elinalle, joka lähti hänen luotaan toisen miehen matkaan: »Ymmärrän lähtösi, rakkaani, niin kuin minun on pakko sanoa: 'Sinä teet oikein.' Muuten en sitä ymmärrä. Kauan aikaa minulla on ollut loputon ikävä.»

— Minun luokseni tuli ravintolassa mies ja sanoi, että hänen täytyi kertoa kuka oli. Hän kertoi tappaneensa tyttärensä. Minulle mies oli olemassa vain siinä sillä hetkellä ja hän saattoi istuutua pöytäni, Ahti kertoo.

»Jumala sanoo Kainille: 'Minä olen luonut vain yhden ihmisen. Jos haluat olla Kain, et voi olla ihminen.'»

**»On turha puhua jumalasta nimeltä,
koska jokaisella ihmisellä on oma käsi-
tyksensä jumalasta. Kun sanoo 'jumala',
toinen ajattelee omaa käsitystensä.»**

— Lisääntyessään tämä yksi jumalan luoma ihminen jakaantuu. Ihminen voi muistaa samuutensa muitten ihmisten kanssa. Mutta sitä ei saa valehdella. Siksi se ei saa tulla julistuksen kautta, vaan se pitää itse muistaa.

— Kaikki, mikä toisessa on erilaista, täytyy antaa heti anteeksi. Riemu tekee sen mahdolliseksi. Oman riemunsa tähden ihminen tietää olevansa sama kuin muut ihmiset. Usein tämä muistaminen lähtee siitä, että runoilija tunnistaa toisen runoilijan samuuden tai pappi toisen papin. Siitä tunnistaminen laajenee muihinkin ihmisiin.

— Täydet lääkärit tuntevat toisensa siitä, että haluavat parantaa. Silloin ei henkilöllä ole merkitystä. Paras kirjallinen ilmaisu hävittää itse itsensä. Jäljelle jää ilo ja energia, mutta ei kuvia. Henkilöhahmolla tai maisemalla ei saisi olla piirteitä, joita kirjoittaja puolustaa, koska ne ovat muuttuneet rakkaammiksi kuin se, että ne ovat jumalasta tai hengestä.

KAUNIS ON PETOSTA

Ahdin mielestä pappien kannattaisi saarnata ihmisen nostamista ja rakentamista vastaan, humanismia vastaan. Ahdille humanismi on paratiisin käärme. Ahti sanoo olevansa humanisti.

— Käärme tuomittiin mätelemaan maan tomussa, eikä tuomiota ole purettu, Ahti sanoo.— Todellinen ihmisrakkaus syntyy maan tomusta. Kaikki, mikä tuntuu kauniilta ja hyvältä, on petosta. Tämän papit saivat sanoa iloisesti, ilman katkeruutta.

— On itsestään selvää, että kaikki hyvä, mikä ihmiseen tulee, tulee kauhean kautta, Ahti toteaa.—Kun ihminen lyödään maahan, hän näkee toisin. Laman aikana Punainen Risti keräsi rahaa neljä kertaa enemmän kuin nousukaudella, jolloin kukaan ei välitä muista.

— Siksi ihmisen pitäisi kääntää ilonsa nurin niin kuin Fransiskus Assisilainen: koska olen köyhä, olen rikas; koska olen surullinen, olen onnellinen.

— Jos pystyisin kuvaamaan kauhean niin, että ilo näkyisi, kauheaa ei olisi. Tämän huomaa hautaisissa. Siellä vieraat ihmiset tuntevat toisensa surun takia ja löytävät itsensä toistensa syleistä.

HYVÄN JA PAHAN TIEDON PUU

Ahti sanoo, ettei hänellä ole mitään kirkkoa vastaan. Kirkko on hyvän ja pahan tiedon puu ja elämän puu. Kaikki riippuu siitä, kuka siellä saarnaa. Jokainen elävä pappi voi täyttää kirkon hengellä.

— Meillä on hyvä kirkko, koska se vapautuu koko ajan. Vaatii vain kovaa ajattelua, ettei se kaadu vapauteensa, Ahti tuumaa.

— Olen luterilainen. Luterilainen kirkko on hengellisesti köyhin kirkko, Ahti sanoo, — ja sehän on vuorisaarnan mukaan hienoa. Emme ole menettäneet mitään oleellista emmekä ole hankkineet hengellistä omaisuutta, vaan panneet kaiken kiertoon. Italialaisesta ja ranskalaisesta kirjallisuudesta huomaa, että katolisen kirkon pyhyiden varasto on taakka, josta kirjailijat eivät ole päässeet vapaiksi.

— Mutta luterilaisuus on edelleen vallankumouksellista. Kukaan ei tiedä, minne ollaan menossa, sillä luterilainen kirkko kasaa itselleen tulevaisuutta, eikä menneisyyttä.

— Vaikeinta on kestää se vapaus, jonka edellytys on olla tyhjä. Ihminen sitoo itsensä jatkuvasti. Maailmasta luopuessaankin hän vähintään menee jonkun luokse, vaikka vapaa on vapaa kirkosta ja kaikesta. Stefanuksesta alkaen kirkosta ei ole voinut löytää vapautta, vaan vapaa pitää olla itse.

LUNTA EI OLE

Risto Ahti asuu Tampereen Mutkakadulla vaimonsa ja kahden lapsensa kanssa. Vanhan omakotitalon pihalla seisoo vanha auto. Ahti on julkaissut 17 runokirjaa, joita on käännetty 17 kielelle. Tuorein on Iloiset harhaopit vuodelta 1998. Hän on opettanut englantia ja luovaa kirjoittamista Suomessa ja luennoinut kirjoittamisen opettamisesta ympäri Eurooppaa ja vähän Amerikassakin.

Jos kaikesta luopuminen on elämässä oleellista, miksi sitten kirjoittaa tai opettaa?

— Vaikka siksi että elämää ei koeta yksin, Ahti sanoo.—Olen saanut joiltain ihmisiltä samanlaista vapaudenkokemusta, kokenut heidän kanssaan silillä lailla siskoutta ja veljeyttä, ettei siinä ole ollut merkitystä nimillä eikä persoonilla.

— Kun isä sanoi minulle: »Mene luomaan lunta», vastasin: »Miksi, eihän sitä ole». Nyt poikani vastaa minulle: »Sehän on tolkutonta, sehän sulaa pois.»

— Kun siinä luopuu ja menee luomaan lunta, tulee ylittäneeksi yhden itsekkyyden ja merkityksen rajan. Samoin kirjoittaessaan joutuu luopumaan sen ajattelemisesta, onko tämä suurta ja merkityksellistä. Silloin ei enää tee sitä, mitä tahotoisi, vaan se, mitä itsessä on, tulee ulos.

*Runoilija Risto Ahtia haastatteli Merja Toppari,
joka toimii seurakuntapastorina Maskussa*

PERHELOMATOIMINTA SYKSYLLÄ 1999

Akava-järjestöjen Lomayhdistys — A-lomat ry tarjoaa jäsenistölleen mahdollisuuden tuettuun lomanviettoon syksyllä 1999. Haettavina ovat perheille tarkoitettut, ohjelmalliset lomat. Lomakausi alkaa 1.9.99 ja päättyy 31.12.99.

SYKSYN TUETUN LOMAN KOhteet:

Bomba-lomat, Nurmee (013) 687200; lomakeskus Huhmari, Polvijärvi (013) 6869200; Härmän kuntokeskus, Ylihärmä (06) 4831111; Ikaalisten kylpylä (03) 4511; Imatran kylpylä (05) 68251; hotelli Jeris, Muonio (016) 558511; hotelli Kajaani (08) 61531; hotelli Keurusselkä, Keuruu (014) 75100; Kuusamon tropiikki (08) 85960; Lapin liikuntakeskus, Rovaniemi (016) 334411; hotelli Levittunturi, Kittilä (016) 646301; Naantalin kylpylä (02) 44550; liikuntakeskus Pajulahti, Nastola (03) 885511; hotelli Päiväkumpu, Karjalohja (019) 36001; hotelli Rantakalla, Kalajoki (08) 466642; hotelli Rauhalahti, Kuopio (017) 473111; hotelli Serena Korpilampi, Espoo (09) 6138411; hotelli Summassaari, Saarijärvi (014) 421311; Suomen Urheiluopisto, Heinolan mlk (03) 842411. A-lomien mökit Jämsässä, Muoniossa, Nilsissä, Punkaharjulla ja Vuokatissa: varaukset (09) 1502484.

A-lomien kautta voi hakea myös: LOMAVIIKKO PIENTEN LASTEN PERHEILLE HUHMARISSA

A-lomat järjestää yhdessä Perhelomat ry:n kanssa pienten lasten erityisviikon Pohjois-Karjalassa, Polvijärvellä, lomakeskus Huhmarissa ajalla 20.–25.9.99. Hakuaika päättyy 13.8.99. Kyseisellä lomaviikolla lomakeskuksessa työskentelee useampi lastenhoitaja, jotta vanhemmat voivat osallistua heille laadittuun ohjelmaan. Lomaan sisältyy majoitus, täysihoidto, monipuolinen ohjelma sekä vapaa-ajanohjaajan palvelut. Lomaviikon omavastuuhintana on 500 mk aikuisen, alle 7-vuotiaat lapset ilmaiseksi. Osallistujat maksavat matkansa itse. Perhelomat hoitaa lomapaikkavaroaukset ja lähettää vastaukset hakijoille.

ELÄKELÄISTEN ERITYISVIIKKO

A-lomat järjestää yhdessä Perhelomat ry:n kanssa terveysperusteisen kunto- ja virkistysloman ikäihmisille Pohjois-Karjalassa, Polvijärvellä, lomakeskus Huhmarissa ajalla 22.–27.11.99. Hakuaika päättyy 17.9.99. Loma sisältää majoituksen, täysihoidon sekä monipuolisen ohjelman. Lomaviikon

omavastuuhintana on 500 mk aikuisen. Osallistujat maksavat matkansa itse. Perhelomat hoitaa lomapaikkavaroaukset ja lähettää vastaukset hakijoille.

VIKISTYSLOMALLE LOMALIITON KOhteessa

A-lomat järjestää yhdessä Lomaliitto ry:n kanssa virkistyslomaviikkoja akavalaisille perheineen. Hakuaika päättyy 13.8.99. Lomat sisältävät majoituksen 2–4 hengen huoneissa tai mökeissä, puolihoitona (aamiaian+päivällinen) sekä lomaohjauksen.

Haettavina ovat seuraavat lomat: **LL6 Aurinkohiekkien lomakeskus**, Kalajoki, 13.–18.9.99, hinta 590 mk aikuinen, alle 15-vuotiaat lapset ilmaiseksi

LL7 Punkaharjun lomakeskus, Punkaharju, 13.–18.9.99, hinta 550 mk aikuinen, alle 15-vuotiaat lapset ilmaiseksi.

LL8 Hotelli Lepolampi, Espoo, 27.9.–2.10.99, hinta 550 mk aikuinen, alle 15-vuotiaat lapset ilmaiseksi.

AIKATAULU

Hakuaika lomalle, joka alkaa 1.9.–11.10. välisenä aikana päättyy 13.8.1999. Hakuaika lomalle joka alkaa 12.10. jälkeen päättyy 17.9.99. Hakemukset lähetetään osoitteella: A-lomat ry, Kelloilta 7, 00520 Helsinki. Hakulomakkeita saa Akavan aluetoimistoista, omasta liitostasi ja A-lomista.

OHJEITA LOMATUEN HAKJOILLE

Lomatukea hakiessasi muista seuraava:

1. Lomatukea ei myönnetä peräkkäisinä vuosina. A-lomat ei myönne vuosina 1997–1998 lomatukea saaneille hakijoille. Vuoden aikana voi käyttää vain yhden lomatuen.
2. Hakemus on täytettävä kaikilta osin, puutteellisesti täytettyjä hakemuksia ei käsitellä. Molempien vanhempien tiedot on ilmoitettava täydellisinä, vaikka lomalle osallistuisikin vain hakija.
3. Lomalle osallistuvien lasten nimet ja henkilötunnukset on ilmoitettava tuen myöntämistä varten.
4. Tuen myöntämiseen vaikuttavat valtioneuvoston päätöksessä asetetut vaatimukset sosiaalisen lomatuen myöntämiselle: hakijoiden tulotaso, perhesuhteet ja yleinen elämäntilanne, työn laatu, työttömyys, asunto- ja opintolainat (po. velan kokonaismäärä ja kuukau-

sittainen velanhoitomeno kysytään lomakkeella), aikaisemmin saatu lomatuki sekä muut loman tarvetta puoltavat taloudelliset, sosiaaliset ja/tai terveydelliset seikat.

5. Lomatuki myönnetään vain edellä mainittuihin lomakohteisiin. Tuettua loman tulee kestää vähintään viisi (5) lomavuorokautta (yötä) ja enintään 14 yhtäjaksoista vuorokautta.

6. A-lomien lomatuen suuruus on 800 mk aikuisille ja 400 mk 6–16-vuotiaille lapsille. Lomatuki myönnetään perhekohtaisesti, kaikille perheenjäsenille ei automaattisesti myönnetä tukea. A-lomien omassa mökeissä vietettävään omatoimilomaan myönnetään tukea enintään 1.600 mk.

7. Kaikki lomatuen hakijat saavat vastauksen kirjeitse. Hakuajan päätyttyä toimistossa on ruuhkaa, käsittelyn nopeuttamiseksi pyydämme välttämään puhelintiedusteluja.

8. Lomakkeeseen merkitään haettavat kohteet ja ajankohdat. Varaukset kohteisiin tehdään itse. Alustavan varauksen yhteydessä kannattaa sopia, milloin varaus tulee vahvistaa.

9. Lomatuen käytön peruuntuessa ilman hyväksyttävää syytä lomatuki tulkitaan käytetyksi.

10. Kaikki hakemukset käsitellään luottamuksellisesti.

INTERVACU 1999–2000

Kiinnostaako loma-asunnonvaihto kotimaassa tai ulkomailla? Haluaisitko vastaanottaa uutta vuotta uudella tavalla? Vuoden 1999 viimeinen INTERVACU-luettelo ilmestyy lokakuussa. Luetteloita ilmestyy vuoden aikana viisi: joulukuussa, maaliskuussa, toukokuussa, kesäkuussa ja lokakuussa. Kodinvaihtotoimintaan on tulossa myös reaalitajainen kodinvaihtajien internet-palvelu loppuvuodesta. Jäsenmaksu on 200 mk, joka sisältää yhden kodinvaihtoluettelon ja ilmoituksen. Ilmoituksen uusiminen maksaa 50 mk. Valokuvan hinta on 50 mk. Lomajärjestelysi onnistuvat parhaiten, kun olet ajoissa liikkeellä. Tilaa esite ja liity jäseneksi.

JÄSENETUSI:

A-LOMIEN OMAT MÖKIT

Mökeissä on vuodevaatteet ja astiat mainittua henkilömäärää varten. Mökkien varustukseen kuuluu takka, televisio, sauna, pesuhuone ja wc, vaatteiden kuivauskaappi ja auton lämpöpistoke, keittiö on koneellistettu. Linavaatteet eivät sisälly vuokraan.

Jämsän Himos Himoksen pohjoisrinteitä vastapäätä oleva hirsimökki n. 60 m² on varustettu 6:lle,

kaksi makuuhuonetta, olohuone ja parvi.

Muonion Jerisjärvi Hotelli Jeriksen läheisyydessä (500 m) kaksi hirsimökkiä 58 m². Mökit on varustettu 7:lle, kaksi makuuhuonetta, olohuone ja parvi, varustukseen kuuluu puhelin.

Nilsian Tahkavuori Tahkavuoren rinteiden läheisyydessä rivitalohuoneisto 101 m². Mökki on varustettu 8:lle, kaksi makuuhuonetta, olohuone ja parvi.

Punkaharju Punkaharjun lomakeskuksen alueella kaksi paritalohuoneisto 57 m² ja yksi rivitalohuoneisto 35 m². Mökit on varustettu 7:lle, kaksi makuuhuonetta, olohuone ja parvi ja 5:lle, yksi makuuhuone ja olohuone. Varustukseen kuuluu puhelin.

Vuokatti Vuokatinrinteiden läheisyydessä kaksi paritalohuoneistoa 58 m². Mökit on varustettu 6:lle, yksi makuuhuone, olohuone ja parvi.

Kuusamo Rukan rinteiden läheisyydessä hirsimökki n. 120 m², jota A-lomat vuokraa huippusesongin (viikot 7–14) ulkopuolella. Mökki on varustettu 12:lle, kolme makuuhuonetta, olohuone ja parvi.

TUTTAVANKAUPPA

Solaris-lomapaikat hotelli Rauhalahti, hotelli Päiväkumpu, hotelli Kajaani ja Mäntyniemen lomakeskus toivottavat Sinut tervetulleeksi viettämään vapaapäivä, lomapäivä, viikonloppua tuttavahintaan. Jäsenalennus on 20 % yhden vuorokauden majoitushinnasta. Varaukset viikkoa ennen. Esitetilaukset Solaris-lomat, puh. (09) 3515155.

Suomen Retkeilymajajärjestö

SRM

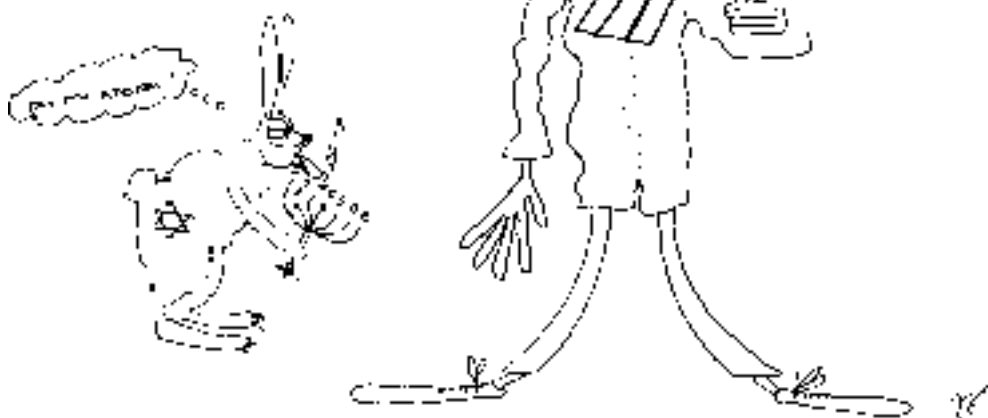
Myöntää akavalaisille A-lomien kautta alennusta kotimaan SRM-hostelleissa 15 mk yöltä, jäsenalennus koskee myös perheen jäseniä. Kansainvälisen hostellikortin jäsenhintana on 70 mk. Tiedustele ja esitetilaukset SRM, puh. (09) 6940377.

KUNTOREMONTTI

Työkyvyn ylläpitämiseen tarkoitettua kuntoremonttia syksyllä ovat myös haettavissa. Hakuaika päättyy 13.8.99 / 17.9.99 jaksosta riippuen.

TIEDUSTELUT JA HAKULOMAKKEIDEN YM. TILAUKSET:

A-lomat ry, Kelloilta 7, 00520 Helsinki (p. 09-1502484 klo 9–12; p. 09-15 02351 (nauhoite), faksi 09-145706, e-mail luostari-nen@a-lomat.fi

Kirkkoherra vai sss-mies?

Synkkien mietteiden unettomina öinä olen miettinyt sitäkin, miten huonosti tittelini kuvaa työtäni. Kirkkoherrana on aika vähän herra. Miten olisi, jos kokeiltaisiin uudeksi titteliksi vaikkapa sss-mies. Vähän selitettynä ainakin kollegat ymmärtävät, miten se tehtävää kuvaaisi.

Ensimmäinen ässä tarkoittaa syyllistä. Jos seurakunnassa on jotakin vialla — ja joskus voi ollakin — on selvää kehen katseet kohdistuvat. Toinen ässä merkitsee sijaista. Mitä pienempi on seurakunta, sen varmempaa on, että työntekijäreservi on sen ainoa pappi, jonka on mentävä sinne, mistä työntekijä syystä tai toisesta puuttuu. Suuremmissa seurakunnissa taas vastaavasti tuurattavia on enemmän. Kolmas ässä on sitten itse asian ydin. Paljoakaan liioittelematta kirkkoherran työ on pääasiassa kahden neliön työpöydän epätoivoista siivoamista. Siinä sitä riittää anomusta, mainosta, suunnitelmaa, kertomusta, kirjetä ja korttia. Ei niitä voi kaikkia suoraan roskikseenkaan heittää — ja mitä se auttaisi: posti ja työtoverit kantavat siihen joka päivä uusia papereita.

SSS Virtanen
Hämeenkyrö

Rippikoulukauhua ja virsilaulua

Paljon on puhuttu rippikouluian alentamisesta kirkossamme. Itsekin olen keskustellut siitä monen kenttätyötä tekevän, ruohonjuuritason rippikoulunopettajan kanssa. Monen tuskastunut mielipide on: rippikouluikä tulisi vaihteittain alentaa kahdeentoista.

Nuorten maailma on melko armoton ja tilaa kristillisyydelle ei viisitoistavuotiaiden mielistä taho löytyä. Mielessä pyörii seurusteluasia ja usein jo alkoholikokeilut ym. Hyväksytyksi tuleminen kaveripiirissä on tärkeää. Sen sijaan kaksitoistavuotias on yleensä vielä vastaanottavaisessa iässä.

Koulujen yläasteilla ollaan menettämässä toivo kurinpidon ja opetuksen välimaastoon. Vastuuta kasvatuksesta pallotellaan koulun ja vanhempien välillä. Vanhemmatkin usein nostavat kädet ylös antautumisen merkiksi: Emme voi mitään! Onko sitten ihme jos kirkon työntekijät tuntevat rippikoulukauhua jo monta kuukautta ennen leirien alkamista. Nuorisopommi on räjähtämässä käsiimme, heitetäänkö sitä edelleen koululle, kirkolle, kasvattajille.

Kirkkopäivillä käydyssä paneelikeskustelussa, Kirkon musiikki — todellista ekumeniaako, nousi esille huoli virsilauluperinteestä. Virsiä ei enää osata eikä haluta laulaa. Rippikoulussa sekin

asia nousee esiin. Siinä olisi neuvot kalliit.

Kaikissa kouluissa ei paljonkaan lauleta virsiä, eikä pidetä aamunavauksia. Kuitenkin lapsissa on tulevaisuus. Jos tässä vaiheessa ei satsata lasten kristilliseen kasvatukseen, kristillinen usko kirkossamme tulee puhkeamaan kuin kupla. Ehdotuksia tilanteen parantamiseksi:

Kanttorit mahdollisuuksien mukaan kouluihin antamaan virsilaulutunteja (seurakunnan työmuotona — kouluillahan on usein puutetta sijaisista) alkaen alaluokista. Isompiin seurakuntiin nuorisokantoreita, nuorisopappien tapaan, mutta ei pelkkään gospel-työhön. Virsilauluopetus on tärkeää osana kristillistä kasvatusta. Keskusteluyhteyksien luominen opettajien/vanhempien kanssa (esim. koulun vanhempainillat).

Asteittainen rippikouluiän alentaminen

Ah, vuodata Herra jo henkesi ja herätä nuoriso Suomen.

*Seija Salonen
kanttori
Honkajoki*

Kutsuuko Jumala naisia papeiksi?

Jouni Sinisalo perää Jumalan ilmoituksen pohjalta lähtevää keskustelua naispappeudesta (Crux/kommentti 3/1999). Tällainen keskustelu miehen ja naisen paikasta seurakunnassa totisesti loistaa pois-aolollaan. Naiset sen enempiä kuin miehetkään eivät ilmeisesti halua tulla leimatuksi suuntaan taikka toiseen. Vaikea asia on helpompi vaieta kuoliaaksi, varsinkin kun kysymys on kokonaisvaltaisesta Jumalan ilmoituksen tulkinnasta, jossa yksittäisillä raamatun lauseilla oman kantansa todistaminen suuntaan tai toiseen johtaa tuloksettomuuteen väittelyyn. Toisaalta ehkä ei ole uskallettu ottaa käsittelyyn vaikeasti tulkittavissa olevia yksittäisiä raamatun kohtia, joiden ympärillä erimielisyyden pyörivät. Eikä Jumalan ilmoitus löydykään siten, että poimitaan ne kohdat, joista ollaan eri mieltä ja yritetään rakentaa oppi niiden perustalle. Jos todella halutaan ymmärtää Jumalan ilmoitusta, on rakennettava sen varaan, mikä on Jumalan selkeä ilmoitus ja tulkittava siltä pohjalta kohtia, jotka tuntuvat keskenään ristiriitaisilta.

Jumalan tahto miehen ja naisen suhteen on nähtävissä puhtaana luomiskertomuksessa. Siitä ei voi löytää eriarvoisuutta. Molemmille myös annet-

tiin sama tehtävä maailmassa (Gen.1: 28). Syntiinlankeemuksesta saivat alkunsa miehen ja naisen kirouksen alaiset toimintamallit (Gen. 3: 16), ja niitä malleja voimme seurata läpi koko Raamatun. Jeesus on tullut meitä vapauttamaan (Apt. 2: 16–18, Gal. 3: 28) näistä synnillisistä ajatusmalleista ja toimintatavoista, mutta tässä ajassa ne yhä edelleen näkyvät — kirkossakin. Jumalan suhtautuminen asiaan näkyy läpi VT:n ja UT:n, jos sille vain haluaa avata silmänsä. Jumala ei pakottanut oikeutta toteutumaan silloin eikä nytkään, mutta se ei tarkoita, että Jumala seuraa oman kuvansa turmeltumista mielellään. Salomonilla esim. oli lukemattomia vaimoja. Se ei ollut Jumalan tarkoitus avioliitolle, mutta Jumala ei laitattanut Salomonin tilille sillä kertaa. Äskettäin luin uusin silmin tarinaa Abrahamista ja Saarasta (Gen. 18): Jumala ilmestyy

Abrahamille kolmiyhteisessä muodossa, ja keskustelu koski Saaraa. Avioliitto oli tarkoitettu heijastamaan Jumalan kolmiyhteistä kuvaa. Ehkäpä Jumala halusi osoittaa hienovaraisesti Abrahamille, että Saarakin voisi tulla teltasta Jumalan puheille omana itsenään — ei miehen kautta, vaan yhdessä miehen kanssa.

JEEBUS, NAISET JA VIRKA

Jeesus oli radikaali feministi, varmasti niin pitkälle kuin aika salli. Opetuslapset ihmettelivät, miten Jeesus saattoi puhua vääraoppiselle naiselle kaivolla. Naiset istuivat poikkeuksellisesti opettajan jalkojen juurella. Jeesus ei puhunut viroista, mutta sanoi kyllä: »Älkää antako kutsua itseänne oppimestariksi, sillä teillä on vain yksi mestari, Kristus (Mt 23: 10)» tai »Te tiedätte, että hallitsijat ovat kansojensa herroja ja maan mahtavat pitävät kansoja valtansa alla. Niin ei saa olla teidän keskuudessaanne. Joka tahtoo teidän joukossanne tulla suureksi, se olkoon toisten palvelija» (Mt 20: 25–26). Haastan naispappeuden vastustajia osoittamaan kohdan, jossa Jeesuksen puhe tai teot antavan aiheen sille, että naiset eivät voisi opettaa, toimittaa sakramentteja jne. Se, että 12 opetuslasta olivat miehiä on ainoa argumentti, jonka olen kuullut. Ja sen perusteella ev.lut. kirkon olisi syytä lähteä pikimmiten värväämään juutalaisia miehiä, mielellään kalastajia teologiseen tiedekuntaan. Samasta syystä naisilta olisi kiellettävä ehtoolliselle osallistuminen.

Miksi apostolit sitten olivat miehiä? Jeesuksessa alkaa uusi aika. Vanha ja uusi liitto kohtaavat. Siirrytään juutalaisten miespappien tai pappissuku-

jen ajasta yleiseen pappeuteen. Jumalan suunnitelma juutalaisille ja »pakanoille» yhtyy Jeesuksen maallisen elämän aikana. Jeesushan tuli täyttämään Jumalan lupaukset Abrahamille, Iisakille ja Jaakobille. Kaksitoista apostolia vastaavat Jaakobin kahdestatoista pojasta syntyneitä sukukuntia. Keskeistä on Jumalan lupaus eikä sen välittyminen inhimillisten sukulaisuussuhteiden kautta. Kun Jumalan lupaus täyttyi Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa, eivät vanhat erot ihmisten välillä enää päde. Kaikki kristityt ovat Abrahamin jälkeläisiä todellisessa hengellisessä mielessä. Täyttääkseen juutalaisen lain Jeesus noudatti lain säännöksiä, mutta sen hän teki vapauttaakseen lain alaiset lain alta. Voikin kysyä, olisiko Jeesuksen ollut mahdollista liittää »uusi oppi» juutalaisuuteen, jos 12 apostolin joukossa olisi ollut nainen tai kreikkalainen? Kaksitoista apostolia vaikuttivat Jeesuksen elinaikana. Heti sen jälkeen tämä luku hämärtyi, ja myöhemmin apostoliksi kutsuttiin naistakin (Junia, Room. 16: 7). Junia muuten oli yksiselitteisesti nainen pitkälle kirkon traditiossa. Myöhemmin on yritetty tehdä Juniasta milloin mies, milloin karannut orja, jolla oli naisen nimi kutsumanimenä jne.

OPETUS- JA MUUT VIRAT KIRJEISSÄ

Tietääkseni UT:ssa ei ole sanaa virka! Sen sijaan kirjeistä välittyy selkeästi kuva seurakunnasta, jossa Jumala jakaa lahjojaan kaikille Kristuksen ruumiin jäsenille niin, että kaikilla on annettavaa seurakunnassa. Joku opettaa, toinen profetoi, tai toimii paimenena jne. yhteiseksi rakennukseksi niin kuin Jumala kutsuu itseksikin. Nämä ovat Jumalan lahjoja eivät virkoja tai säädöksiä. Palkkasummaan tai virkanimikkeeseen katsomatta kaikki voivat opettaa, profetoida jne. — kukin vuorollaan. Monissa Paavalin kirjeissä ei ole ainuttakaan mainintaa minkäänlaisista paimenista, piispoista tai virkarakenteista. Kaikki sanottu on osoitettu koko seurakunnalle (Room., Kor. 1 ja 2, Ef., Gal.). Jos virat olivat tärkeitä, jos sakramenttien toimitustavat tai kastekäytännöt olivat keskeisiä, miksi Paavali vaikeenee niistä kokonaan esim. roomalaiskirjeessä? Virkatehtävistä ei ole puhuttu, vielä vähemmän toimittajien sukupuolesta! »Virkatehtävät» esiintyvät vasta nuorimmissa kirjeissä, joista myös ehkä heijastuu seurakuntien jäykistyminen: kirjeet Timoteukselle ja Tiitukselle. Seurakunnan kaitsijoil-

le asetetaan nyt lähinnä tekoihin perustuvia kelpoisuusvaatimuksia. Esim. hänen on oltava yhden vaimon mies — ei monen vaimon. Jos tämän jakeen perusteella haluaa rajoittaa naisten pappisvirkaa, olisi samalla logiikalla vaadittava, että miespapin on oltava naimisissa, ja vieläpä hänellä on oltava hyvätapaisia lapsia!

Raamatun arvovalta vaatii mielestäni vähimmillään sitä, että lähdetään siitä, että Paavali ei yhden ja saman kirjeen sisällä kommunikoi erilaisia viestisiä. Sinisalo väittää korinttolaiskirjeen kielävän naiselta opetusviran (1 Kor. 14: 34–37). Tässä jakeessa ei puhuta opettamisesta lainkaan, vaan sanotaan, että naisten on oltava hiljaa seurakunnan kokouksessa. Aiemmin samassa kirjeessä Paavali pitää itsestään selvänä, että naiset profetoivat srk:n kokouksessa (1 Kor. 11: 5). Kuinka tämä tapahtuu äänettömästi? Ehkäpä Paavali vetoaa naisia lopettamaan liiallisen äänenpidon, jotta järjestyminen säilyy. Yhteydestä on selvää, että järjestyksen palauttaminen on koko kappaleen kantava teema.

Naisten rajoittaminen, olipa se sitten seurakunnassa tai avioliitossa, perustuu yksittäisiin raamatunkohtiin, joiden merkitys on epäselvä. Usein myös raamatunkääntäjät joutuvat kääntämään oman esiymmärryksensä ja siten myös asenteidensa pohjalta. Paras onkin mennä suoraan alkukielisiin, jos haluaa totuuden lähteille. Olen vakuuttunut, että aidosti Jumalaa etsivä löytää Jumalan ilmoituksesta totuuden, joka ei ole sisäisesti ristiriitainen. Omasta kokemuksesta voin sanoa, että matkan varrella Jumalan sanan arvostus kasvaa — ei vähene. Apuna voi olla esim. kirjallisuus, jota välittää Christians for Biblical Equality (<http://www.cbeinternational.org>). Haastankin naispappeuden vastustajia rohkeasti jatkamaan totuuden etsintää nimenomaan raamatun ilmoituksen pohjalta.

Anne Mikkola

tutkija, satunnainen Cruxin lukija, Helsinki

Keskustelu naispappeuden perusteista Cruxin palstoilla päättyy tältä osin tähän. Pappisliiton kotisivujen keskustelupalstaa voi tarvittaessa käyttää.

Toimitus

1.8.

10. sunn. helluntaista

Lk 16: 1–9 (10–15)

Virret:

Alkuvirsi 408

Kolminaisuusvirsi 134: 4

Päivän virsi 433: 1, 2, 6, 7

Uhrivirsi 434

Ehtoollisvirsi 249 b

Päätösvisi 515

Pelastautukoon ken voi

Tulos tai ulos. Ota kiinni mistä saat. Parempi pyy pivossa. Se on rikos kun joutuu kiinni. Nopeat syövät hitaat.

Käsillä on näiden periaatteiden sovellus kahden vuosituuhannen takaa. Ja vaikka päivän psalmi ylistää avautuvaa Jumalan sanaa, ei tämä perikooppi näy koskaan kenellekään hevin avautuneen — olletikin kun lain noudattaminen tuntuu psalmistista tärkeältä, ja tässä lakia riepotellaan suuntaan jos toiseenkin.

Myös opetuslapset kuuntelivat kertomusta suu auki. Näyttääkin olleen tarpeen lisätä joukko jakeita (8/9 - 13), jotka ovat hyvässä tarkoituksessaankin vain lisänneet jälkipolvien kummastusta. Oliko tarkoitus osoittaa alkuperäisvertaus ironiaksi fariseuksia kohtaan? Jos taas piti osoittaman ilkeän isännöitsijän neuvokkuus esimerkilliseksi, ei se silti poista hänen tekojensa laittomuutta.

Luukas on eschatonin evankelista. Ajasta tässä on kysymys. Tuomio lähestyy, hetki lyö. Kahmi mukaasi

se, minkä pystyt; hankkiudu eroon kaikesta, mikä voi sitoa sinut syyllisiin. Valitun kansan ekonomi on kuin myöhemmän ajan kollegat, rötösherrat ja roska-pankkiirit. Häinkin toteaa ihastuttavan suorasukaisesti, että ei jaksa kaivaa eikä kerjätä kehtaa - on siis turvaututtava vastavuoroisilla lehmänkaupoilla rakennettuun veljesverkostoon. Eikä hätää: vaikka tarina ei sitä kerro, se näyttää toimineen. Mies pakenee (vero)paratiisiin, eikä kannetta nosteta. Näin suuri röyhkeys riisuu jopa huijatun aseista.

Disponentti ei tietenkään tee hyviä kauppvoja. Sitä mukaa kun aika lähenee, ystävät korottavat hintojaan. Sen tietää jokainen pakolainen kerjätessään kyytiä Pristinassa. Mutta aika on rahaa, ja kunnian funktio.

Ratkaisun kiire on tarinan ydin.

Olemme keskellä kertomusten kiihtyvää vuolletta, Nasaretilaisen narratiivista Niagaraa. Se pusertui esiin ahtaasta ovesta (13: 22), äityy parantamaan uhmakaasti sapattina, sillä on pakottava tarve saada pitoihin vieraat, isä ja äitikin on heitettävä yli laidan, yhä tutummat vertauskuvat vievät mukanaan yhä vakuuttavammin: eksynyt lammas, kadonnut raha, tuhlaava poika. Lopulta Kertoja kääntyy kansasta ja fariseuksista opetuslasten puoleen, joiden ainakin piti ymmärtämän - muka. Ja tästä eteenpäin Isänsä Poika ei enää puhu taivaasta vertauksin, vaan sinne menään suoriin kuvauksin. Ei ihme, että opetuslapset henkäisivät: »Anna meille vahvempi usko!»

Mitä tästä tekstistä sitten voit sanoa? Uskosi vahvuuden mukaan.

Voit tarkastella koko tekstiä riisuen siitä eksegetisin perustein jakeet 8 ja 9. Näet silloin kahden herran palvelijan, jolloin yhden etu on väistämättä toisen tappio; jolloin itse asiassa paras on myydä kaikki ja seurata herraa. Näet palvelijan, joka ei itse ymmärrä, että orja, doulous, ei itse asiassa koskaan voi itse valita.

Voit jättää pois lisäyksen kokonaisuudessaan. Näet silloin taloudenhoitajan, joka käy kauppa uskolla, joka antaa ihmisille vähemmän kuin heillä on oikeus saada - ja Jumalalle myös. Näet kenties itsesi; näet Eesaun; näet nykyihmisen joka täsmäturvautuu Luojaansa.

Näet papin, joka tarjoaa vain evankeliumia ilman lakia, tai vain ehdollista esimerkiksi sukupuoleen tai herätysliikkeen brandiin sidottua armoa. Näet (sub)urbaanikristityn, joka ripittäytyy vain itse valitsemistaan synneistä.

Voit syleillä koko tekstiä ja painia enkelin kanssa. Kun aika on lähellä, on aika toimia. Luther tokaisi, että jos murhaajat ja varkaatkin puuhailevat öisin pahan palveluksessa, miksemme me hyvän palvelijatkin olisi uutteruudessamme ympärivuorokautisia. On muotia mollata millenniumia ja pitää Kristuksen pikaista paluuta vähämielisten vouhotuksena; rakentakaamme me siis rauhallisesti itsejämme, kokoontumiskeskuksia ja uupumistyöpaikkoja; mihin kirkolla nyt olisi kiire?

Voit myös pohdiskella: Kun aika on lähellä, ihmisen pakokauhu puhkaisee esiin hänen todellisen luontonsa. Kun aika on lähellä, Jumalan ainutlaatuisuus paljastuu. Inha intendentti kelpaa esimerkiksi yhtä hyvin kuin nöyrä leski ropoineen. Hän tuomitsee miten tuomitsee. Hän joka on kuka on. Siinä meillä on kestämistä.

Hilkka Olkinuora

8.8.

Kirkastussunn.

Mt 17: 1–8

Sanajumalan- palvelus Imatran Tainionkosken kirkossa

SEURAKUNNAN JA TILAN KUVAAUS

Imatra on hieman yli 30 000 ihmisen asuttama suurteollisuusvaltainen kaupunki Kaakkois-Suomessa, valtakunnan rajan ja Saimaan sekä pahan työttömyyden puristuksissa. Mitään yhtenäistä keskusta kaupungilla ei ole ja kirkkojakin on kolme, joissa kaikissa jumalanpalvelus alkaa sunnuntaisin klo 10. Tainionkosken kirkko on seurakunnan vaatimaton pääkirkko, jonka erikoisuuksiin kuuluu »väärällä puolella» oleva saarnastuoli. Pari vuotta sitten tämä 1930-luvulla valmistunut kirkko sai Kristiina Uusitalon suunnitteleman alttaritaulun, jossa aaltoilevan veden läpi ja pinnalla kuultaa »kuin arvoituksen tavoin» kristillistä symboliikkaa. Lisäksi taulun kes-

kiosaa hallitsee taiteilijalle ominainen labyrintti-kuvio. Aiemmin paikalla ollut krusifiksi siirtyi sivuseinälle, mikä luonnollisesti herätti arvostelua (muistanette, miten isä Camillokin puolusti kiivaasti vanhaa krusifiksiaan). Samassa yhteydessä alttari irrotettiin seinästä, joten liturgi on nyt koko ajan seurakuntaan päin.

RUKOUKSET

- Sakaristorukous omin sanoin tai käsikirjaehdotuksen vihreästä kirjasta (s. 232) vaihtoehto 3.
- Yhteisen ripin kehotussanoksi sopii kirkastussunnuntain kannalta vaihtoehto 7 (s. 236).
- Synnintunnustus luetaan Imatralla yhteen ääneen sanajumalanpalvelus-vihkosesta, jonka vaihtoehtoista valitsen sen, joka vihreässä kirjassa on n:o 5 (s. 242).
- Päivän rukous on punaisen kirjan vaihtoehto 3 (s. 369).
- Naapurikunta Joutsenossa on pakolaiskeskus, joten esirukous on vihreän kirjan vaihtoehto 2 (s. 268) tai nuorten kanssa toteutettu vaihtoehto 8 (s. 274) niin muutettuna, että pakolais-teemakin tulee esiin.
- Imatralla ei rukoilla jumalanpalveluksen jälkeen, mutta vihreä kirja tarjoaa tähän kaksi vaihtoehtoa (s. 234).

MUSIIKKI

Messusävelmävaihtoehto II.
Alkusoitto: F. Mendelssohnin Sonata in A major.
Kolminaisuusvirsi: 131: 1, 4.
Vastausmusiikki I lukukappaleelle: veli Áinalin sovittama israelilainen kansansävelmä Sinä olet kuninkaamme.
Päivän virsi 263.
Evankeliumin halleluja Tuomasmessusta.
Saarnavirttä emme käytä.
Kuolleita muistamme soittamalla tällä kertaa Kreetta Haapasalon Mun kanteleeni kauniimmin.
Kolehtivirsi 536.
Päätösvirsi 340.
Loppusoittona F. Mendelssohnin Sonata in C minor.

SAARNAJUURET

Päivän teksteinä ovat 2 Moos 3: 1–6; 2 Piet 1: 16–18 ja Mt 17: 1–8, joissa kaikissa kuvataan suurta kokemusta, elämystä. Mooses koki elämyksen, joka kutsui hänet elämässään aivan uusille raiteille. Jeesuksen opetuslasten kokemus on kuin ekstaattinen näky, jossa he siirtyvät tämänpuoleisesta tuonpuoleiseen. Siten evankeliumikertomus tarjoaa kuvitusta joillekin niistä kokemuksista, joita tavanomaista intensiivisempi rukouselämä saattaa tuottaa: kontemplaatio alkaa Jeesuksen johdolla. Hän »ottaa mukaansa» kenet tahtoo ja vie valitsemansa korkealle vuorelle eli sinne, mitä kirkkoni arkkitehtuurissa symbolisoi se osa alttarikaiteen kaarretta, jota silmät eivät näe.

Ruoveden kirkon alttaritaulussa on kuvattu Jeesus kirkastusvuorella Mooses ja Eliaan kanssa sekä opetuslapset Pietari, Jaakob ja Johannes.

pienuuksia. Joka katselee maailmaa omista korkeuksistaan, saa päähänsä vaarallisia ajatuksia, joita hän ei saisi, jos hän polvistuisi rukoukseen lattialle yhdessä muiden kanssa (s.30–31). Tämän korostuksen vuoksi synnintunnustukseksi on valittu tuttu Syvyydestä minä huudan sinua.

Mooseksen noutaessa laintauluja ja Jeesuksen mennessä vuorelle kirkastamistaan varten vuori sai toimia eräänlaisena kruunajaispaikkana. Siksi on terveellistä muistaa, että Elialle Karmel-vuoren tapahtumat olivat menestys, mutta Horeb-vuorella hän poti menestyksen jälkeistä masennusta. Ehkä myös vanhojen huippuhetkien lämmittäminen jälkeensä saattaisi olla masentava kokemus aivan kuten jatkoriipari on helposti riparin huippuhetkien jälkeen nuorelle pettymys. Toisaalta kirkossa kävijälle on varmasti masentavaa, jos jumalanpalveluksessa ei koskaan ole »hohtoa». Mooses palasi laintaulujen kanssa kasvot »hohtavina» ja kirkastusvuorella Jeesus »hohti». Osaisipa saarnaajakin tarjota kuulijoilleen sellaista Jeesusta Kristusta, jossa on »hohtoa». Matteuksen evankeliumin kirjoittajan mielestä siinä on »hohtoa», että Jeesus on laissa (Mooses) ja profeetoissa (Elia) annettujen lupausten täyttymys. Laki ja profeetat sulautuvat Jeesukseen. Olisiko imatralaisten kuulijoiden mielestä hohdokasta sellainen ajatus, että kun he ovat elämänsä ke-

Kuka on päässyt rukouksessaan perillepäässeiden pyhien sakastiin, sacrariumiin, ei varmaankaan haluaisi lähteä sieltä pois, mutta pois on tultava.

Sama koskee kaikkia muitakin huippukokemuksia ja -elämyksiä. Miten voimakkaita ne ovatkin, ne päättyvät kerran ja on taas laskeuduttava vuorelta alas.

On suurta armoa, että huippukokemuksista täytyy laskeutua tavalliseen elämään. Kokemukset, jotka vievät ihmisen ylös ikään kuin muita ihmisiä korkeammalle, ovat sielulle vaarallisia. Tämä ajatus löytyy G. K. Chestertonin Isä Brown-kertomuksesta Jumalan vasara, jota yhdessä samannimisen kokoelman kanssa suosittelen kesälukemistoksenne. Isä Brownin mukaan ihminen on luotu katselemaan alhaalta taivaan korkeuksia eikä ylhäältä maailman

mustensa maahan lyömiä, Jeesus tulee heidän luokseen, koskettaa heitä ja sanoo: »Nouskaa, älkää pelätkö»? Ehkä Jeesus kirkastuikin parhaiten siellä, missä ei kiivetä vuorelle, vaan tiputaan alas rotkoon, aina helvetin kuiluun asti. Kukapa ei jähmettyisi kauhusta kohdatessaan elämässään helvetin kauhut ja perkeleen kavalat juonet. Eikö siinä ole »hohtoa», että Jeesus tulee sen luo, jonka elämä on tyrmännyt kanveesiin; että Jeesus koskettaa häntä, jonka tämä elämä on lyönyt maahan; että perkeleen ja lähimmäisten syyttämät ihmiset saavat kuulla: »Nouskaa, älkää pelätkö»? Olipa tyrmäyksen aiheuttaja mikä tahansa, Jeesuksen sanojen kutsusta ja niiden voimasta tyrmäytyä nousee, taju palaa takaisin. Kun hän kohottaa katseensa, tarpeettomat näyt ja elämän rihkamakromeluurit ovat poissa. Jäljellä on vain se

mikä on tarpeen: Jeesus yksin, ilman hohtoa, ilman kirkkautta, matkalla kärsimään.

TEHTÄVÄJAKO JUMALANPALVELUKSESSA

- Pappi, kanttori, suntio perinteisine työnjakoineen (+ »vaativampi» vaihtoehto: vapaaehtoiset kolehdinkantajat, esirukoilijat, musiikkiavustajat ja tekstinlukija).
- Kirkkotilan valmistelee suntio.
- Kolehdi siunataan kolehtivirren päätyttyä.
- Herran siunauksen imatralaiset ottavat vastaan seisaaltaan.
- Jos otetaan lähettäminen, päätösmusiikki jää pois.

Arto Marttinen ja Kirsi Korhonen.

15.8.

12. sunn. helluntaista

Lk 18: 9–14

Virret:

Alkuvirsi 207

Kiitosvirsi 322

Päivän virsi 159: 1–4

Saarnavirsi 409: 1, 2

Uhrivirsi 625

Ehtoollisvirsi 382

Päätösvirsi 210

Farikaani eli publiseus

»Fariseus nosti rukoillessaan katseensa ylös, publikaani painoi katseensa alas. Minussa ripaus molempia: pidän pääni pystyssä.» (Panu Oikotie) Fariseuksia emme ole, publikaaneja meistä ei tule — olkaamme siis farikaaneja eli publiseuksia.

Fariseuksen rukous on läpikotaisin ihmiskeskäinen. Riittää kun lukee rukouksessa käytetyt verbit: ne ovat tiukasti yksikön ensimmäisessä persoonassa. Jumalalle ei jää paljoa tilaa. Kaikki huomio on ihmisessä itsessään. Publikaanin rukous on päinvastainen: se on lyhyt ja siinä minä on syntinen ja Jumala se, jolta kaikkea hyvää — armoa ennen kaikkea — pyydetään.

Me farikaanit ja publiseukset emme saisi päähämmeäkään mennä rukoilemaan niin kuin tuo fariseus.

Pois se meistä. Me otamme mallia publikaanista lyöden rintaamme ja voihkien syntikurjuuttamme. Ja voi meitä, jos kukaan ei sitä huomaa. On raskasta olla nöyrä, jos ei kukaan pane sitä merkillä. Me farikaanit ja publiseukset luemme: »Joka itsensä alentaa, se korotetaan.» Tästä teemme sen johtopäätöksen, että tunnustamme olevamme kehnoja syntisiä ja torjumme kaiken kiitoksen kiusaantuneina. Me odotamme taivaallista ylennystilaisuutta, jossa Jumala kutsuu meidät esiin ja sanoo kaikkien kuullen: »Tässä on nöyrä ihminen.» Ajatus on kaunis, mutta huomaa: kaikki huomio on ihmisessä itsessään. Publikaanin rukouskin valjastetaan uskonnollisen palkkionmetsästyksen palvelukseen.

Simone Weil edusti sellaista uskontulkintaa, joka ei hyväksy minkäänlaista palkkion — tai edes lohduksen — etsimistä: »Ilo Jumalassa. Täydellinen ja ääretön ilo Jumalassa on todella olemassa. Minun osallisuuteni siihen ei voi lisätä mitään tämän täydellisen ja äärettömän ilon todellisuuteen, minun osattomuuteni ei voi siitä mitään vähentää. Jos näin on, mitäpä silloin merkitsee, onko minulla siihen osuutta vai eikö? Se ei merkitse yhtään mitään. Ne jotka toivovat omaa pelastustaan eivät täysin usko että on todella olemassa ilo Jumalassa.» Weil ei todellakaan houkuttele ihmisiä uskomaan. Uskon perusteluna ei ole, että se tyydyttää joitakin ihmisen tarpeita. »Meidän on luovuttava kaikesta mikä ei ole armoa, ja silti oltava toivomatta armoa.» »Jos iankaikkinen pelastukseni olisi tässä pöydällä jonkin esineen muodossa ja minun tarvitsisi vain ojentaa käteni tarttuakseni siihen, en ojentaisi kättäni, ellen saisi käskyä.»

Ovatko Simone Weilin ajatukset ehkä liian ankaria, en tiedä. Niiden mietiskely voi kuitenkin olla irrottamassa mieltämme palkkionmetsästyksen mentaliteetista. Rukous on kristinopinkin mukaan sydämen puhetta Jumalan kanssa: dialogia, ei Jumalan taivuttelua toiveitteni taakse. Seura tekee kaltaisekseen (näin jumalallistamisajatus kansanomaisesti sanottuna, 2. Kor. 3 :18) Vielä Weilin aforismi: »Eräänlainen alhainen hyve on hyvän turmeltunut kuva, jota tulee katua ja jota on vaikeampi katua kuin pahaa. Fariseus ja publikaani.»

Mikka Anttila

22.8.

13. sunn. helluntaista

Mk 7: 31–37

Virret:

201

130

204

117: 1, 4

203–

221

125: 3–5

Sydämen avautuminen

Evankeliumi on ihmekertomus kuuro-mykän parantamisesta. Tällaisista ihmekertomuksista ei ole ihan helppo saarnata. Ensiksikin tällaisella yksittäisellä tapahtumalla näyttää olevan hyvin vähän tekemistä minun tai seurakuntalaisten elämässä tänään. Toiseksi voi käydä niin, että päivän evankeliumi synnyttää nyky-ihmisen sydämessä enemmän epäilyksiä kuin uskoa.

1. Yksi mahdollisuus olisikin puhua *ihmeiden* merkityksestä kristillisessä uskossa. Joskus seurakuntalaiset, varsinkin nuoret, miettivät sitä hassua kysymystä, että kuinka paljon pitää uskoa ihmeisiin voidakseen olla kristitty? Muun muassa eri modernin teologian projektit ovat iskeneet kriittisen silmänsä yksittäisiin Raamatun miraakkeleihin ja pyrkineet karsimaan ihmeitä. On ehkä ajateltu, että vain ihmevapaa kristillinen usko kelpaa nykyihmiselle. Esimerkiksi neitseestäsyntymisoppi ja opit Jeesuksen preksistenssistä ja jumalallisesta luonnosta on nähty aikansa eläneinä myytteinä, joita ilman kristinuskon pärjäisi paremmin »modernin ihmisen» (mikä se on?) ja muiden uskontojen kanssa.

Yhtäältä on selvää, että Raamatun ajan ja meidän aikamme maailmankuvat ovat hirmuisen erilaisia. Raamatussa kuvataan monia ihmeitä, joita on tuskin tapahtunut. Sitä paitsi herkkäuskoisuus on epäuskon serkku. Toisaalta ihmeitä karsastavat uudet teologiat eivät aina osaa erottaa karpästä härkäsestä. Nimitäin Raamatussa on kuvattu viime kädessä yksi ainoa ja todellinen ihme, ihme-sanan varsinaisessa merkityksessä: »Alussa Jumala loi taivaan ja maan». Muut ihmeet ovat seurausta tästä perusihmeestä. Neitseestäsyntyminen tai evankeliumissa kuvattu kuuro-mykän parantaminen ovat lastenleikkiä maailman luo-

miseen ja elämän ylläpitämiseen verrattuna. Kristillinen usko ei lopulta keskity yksittäisiin pikkumiraakkeleihin, vaan siihen, että Jumala on Avaruuksien Herra ja kaiken elämän antaja.

2. Evankeliumissa pistää silmään suuri »liturgisten eleiden» määrä. Niitä kuvataan lyhyessä perikooopissa yhteensä viisi. Ensinnäkin Jeesusta ei pyydetä parantamaan miestä, vaan »panemaan kätensä miehen päälle» — mikä tietysti sisältää myös parantumisen. Muita eleitä ovat sormien paneminen korviin, sylkäisy, kielen koskettaminen (sylellä) sekä »taivaalle katsahtaminen».

Liturgiassa käytetään yhä kätenpäällepanemista. Sen reaalisuus korostuu, jos papin kädet samalla myös koskettavat päätä: jotakin todella tapahtuu ja välittyy. Pään kumartamisen ohella varsinkin meidän pappien sopisi oppia myös evankeliumissa mainittu rukousasento, »taivaalle katsahtaminen» (esim. prefaatio, ehtoollisrukous, Isä meidän). Muuten: Evankeliumin kertomasta liturgisesta sylkäisystä tulee mieleen, että hienosteluksi on mennyt, kun jotkut ihmiset saavat yhteismaljan käytöstä infektio-kammon. Vaikka Kristuksen rykäisy ei taida keltava teologiseksi perusteluksi yhteismaljan käytölle, niin siirtykää silti, hyvät veljet ja sisaret, yhteismaljaan. Muuan Amerikan-luterilainen papparainen totesi kerran, että jos maljassa on Kristuksen verta, niin siitä tarttuu elämä ja pelastus eikä sairaus ja kuolema. Oikein!

3. Eniten huomio kiinnittyy evankeliumissa yhteen sanaan: 'Effata!'. Se on 'talita kuumin' ja 'elooi, elooi' -huudahduksen ohella niitä harvoja meille tradeerattuja aramean sanoja, jotka Kristus itse päästi joskus ilmoille juuri sellaisenaan.

Avautuminen tai aukeneminen mainitaan Uudessa testamentissa 82 kertaa. Avautuminen liitetään usein aisteihin. Kun sydän, korvat, silmät tai kieli avautuu, silloin on usein kysymys Jumalan löytämisestä tai jumala-suhteen eheytymisestä. Kun Raamatossa puhutaan oven, portin tai tien avautumisesta, on usein kysymys tulevaisuuden ja toivon löytämisestä. Kun Saulista tuli Paavali Damaskon tiellä, hänen silmänsä avautuivat, mutta hänelle avautui myös uusi tie.

Mietin sitä, minkä avautumista ihmiset eniten toivovat. Evankeliumin kuuro-mykän hartain toive oli yksinkertainen. Ei hän toivonut teodikean ongelman tai transsubstantiaatio-opin, vaan korvien ja kielen avautumista äänelle ja sitä kautta keskinäiselle vuorovaikutukselle.

Meidän näkevien, kuulevien ja puhuvien toiveet eivät useinkaan ole sen ihmeellisempiä. Suurin osa meistä toivoo erityisesti parisuhteen umpisolmujen avautumista. Monen hiljainen huokaus on tämä: Hyvä Jumala, kiitos että annoit minulle kuulon, näön ja kielen, mutta avaa myös sydämeni näkö ja kuulo, että yhtään ymmärtäisin tuota ihmistä, jonka kanssa elän. Ihmisen sydämen avautuminen Jumalalle tai toiselle ihmiselle voikin usein olla suurempi ihme kuin korvan avautuminen fyysikaaliselle äänelle.

Eri aistikykyjen kehittyminen äidin kohdussa on käsittämätön ihme, joka julistaa Jumalan luomistyötä. Yksistään silmässä on noin 300 eri lihasta, jotka huikaisevan monimutkaisen systeemin ja rautaisen yhteistoiminnan kautta saavat aikaan näköaistimuksen. Mutta tästä on vielä vähintään yhtä huikea matka siihen, että todella ymmärtäisimme sen, mitä näemme ja kuulemme tai että käyttäisimme aistejamme Jumalan kunniaksi ja lähimmäisen parhaaksi.

Tänä sunnuntaina rukoilen vain yksinkertaisesti näköni, kuuloni ja kieleni avautumista Jumalan tahdolle ja lähimmäisen hädälle.

Jari Jolkkonen

29.8.

14. sunn. helluntaista

Lk 10: 25–37

Messu Espoonlahden
seurakunnassa

Lähimmäisyys työyhteisössä

KUVAUS PYHÄPÄIVÄSTÄ

Seurakunnassamme on vuoden verran ollut käynnissä työyhteisön kehittämisohjelma. Siksi valitsimme tälle lähimmäisen sunnuntaille aiheeksi lähimmäisyiden työyhteisössä. Evankeliumi laupiaasta samarialaisesta vie meidät pohtimaan seurakunnan sekä sen työntekijöiden ja jäsenten perustehtävää. Miten keskinäinen rakkaus toteutuu työyhteisössämme, ja miten voimme välittää Jumalan rakkautta kärsiville? Mitä merkitsee olla diakoninen seurakunta?

RUKOUKSET

Yhteisen ripin kehotussanat (mukaillen Jumalanpalvelusten kirjan s. 236, nro 6):

Rakkaat kristityt. Meidät on kastettu kolmiyhteisen Jumalan nimeen. Kasteessa Jumala yhdisti meidät itseensä ja toisiimme. Me kuulumme yhteen. Jumala on aina rakastanut meitä ja kutsuu meitäkin rakastamaan toisiamme. Seurakunnan hän synnytti rakkauden yhteisöksi. Me olemme kuitenkin usein kulkeneet Jumalan rakkauden ja toinen toisemme ohi. Tänään muistamme Jumalan uskollisuutta ja rakkautta, ja tahdomme palata hänen yhteyteensä. Tunnustamme hänelle (yhteen ääneen) eksymisemme ja syntimme.

Synnintunnustus 8 (Jpk s. 243)

Synninpäästö 1 (Jpk s. 247)

Päivän rukous:

Jumala. Me tarvitsemme rakkauttasi, joka rakentaa ja uudistaa seurakuntaamme. Me tarvitsemme rakkauttasi, kun hädässä olevat lähimmäisemme etsivät kasvojasi keskeltämme. Anna meille rohkeutta ja nöyryyttä toistemme ja tämän maailman kärsivien edessä. Kuule meitä rakkaan Poikasi Jeesuksen tähden.

Esirukous voisi olla diakoninen, esimerkiksi:

Rukoilkaamme Kristuksen kirkon ja oman seurakuntamme puolesta. Rukoilkaamme kristittyjen yksyden puolesta, kasteopetuksen, lähetyksen ja diakonian puolesta.

Lyhyt hiljaisuus

Me rukoilemme sinua

Seurakunnan vastauslause, esim. **Herra armahda** (voidaan käyttää tuttua kyrie-sävelmää) tai virsi 509: 1

Rukoilkaamme maailman rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta, päättäjien puolesta ja oikeudenmukaisuuden toteutumisen puolesta.

Lyhyt hiljaisuus

Me rukoilemme sinua

Seurakunnan vastauslause, esim. **Kristus armahda** tai virsi 509: 2

Rukoilkaamme surevien, kärsivien, nälkäisten, sairaiden ja syrjäytyneiden puolesta. Rukoilkaamme niiden puolesta, jotka ovat hakeneet tukeamme ja niiden puolesta, jotka eivät osaa hakea.

Lyhyt hiljaisuus

Me rukoilemme sinua

Seurakunnan vastauslause, esim. **Herra armahda** tai virsi 509: 3

Jumala, Isämme, me jätämme itsemme, toinen toisemme ja koko maailman armahtaviin käsiisi ja odotamme yhdessä kaikkien sinuun uskovien kanssa iankaikkista elämää kirkkaudessaasi.

Aamen tai virsi 509:4

JUMALANPALVELUKSEN MUSIIKKI

Virret:

Alkuvirsi 442

Kolminaisuusvirsi 128 (sisältää Kunnian)

Vastausmusiikkina 436: 5 tai urkumusiikkia

Päivän virsi 431, esilaulaja 1, 3; seurakunta 2, 4, 5

Uhrivirsi 520: 1–(5)

Ehtoollisvirsi 451

Mahdollinen ylistysvirsi 475: 3, 4

Päätösvirsi 444

Koska kuorotoiminta ei vielä elokuussa ole yleensä käynnissä, musiikin suunnittelussa on lähdetty siitä, että se voidaan toteuttaa yksinlauluna (minimitapauksessa seurakunnan kanttori).

Psalمیمusiikiksi sopii KJMK:n kokoelmasta »Psalمیمusiikkia Jumalan kansan juhlaan 3» 14. s. helluntaista (säv. A. Logren)

Toisen lukukappaleen osaksi voidaan sijoittaa Vesa Erkkilän »Siinä on rakkaus», 1 Jh 4: 10–11 (Viisi laulua Raamatun sanoihin (omakustanne 1989).

Päätösmusiikki: »Nun lob, mein Seel, den Herren» (EKG 188), lukuisia urkukoraaleja, esim. J. G. Walther: Orgelchorale (Bärenreiter, BA 379) s. 110–111.

SAARNAA VARTEN TAPAHTUVA VALMISTELU

Mitä minun pitää tehdä? Rakastaa. Yksinkertaisin kuviteltavissa oleva vastaus. Samalla monimutkainen ja käytännössä vaikea, jopa mahdoton, kun kysytään kokosydämisyyttä. Tällä kertaa pysähdytään kuitenkin myös yhteisöllisen rakkauden kysymyksen äärelle. Pappi ja leeviläinen, aikansa hurskaiden yhteisöön kuuluvat kulkivat ohi. Yhteisöön kuulumattomalla oli tuore ja ennakkoluuloton mieli. Mitä oma seurakunta voi oppia niiltä, jotka eivät kuulu joukkoon? Joiden mielipidettä ei kirkon piirissä kysytä? Joiden ajatuksia ja tekoja ei katsota ihailen, ei edes ymmärtäen?

Miten suostuisimme kohtaamaan sen pohjalle asti ulottuvan rehellisyyden, joka merkitsee niin monille nykyisin sitä, että he eivät tiedä uskoako Jumalaan? Eivät ainakaan rohkene pitää itseään kristittyinä, vaikka olisivat kastettuja kirkon jäseniä? Kirkon jumalanpalveluselämä kokoaa enimmäkseen julkiuskovia, mutta rukoilevia ja etsiviä ihmisiä on kaikilla työpaikoilla ja jokaisessa ruuhkabussissa.

Eräs avain on varmasti keskinäinen, kyräilemätön rakkaus. Seurakunnan on keskuudessaan harjoitettava ahkerasti rakkauden käskyn elämistä. Ensinnäkin pitää löytää haavoille piesty ja riistetty oman yhteisön jäsen. On oltava rohkeutta osoittaa rakkautta sille, joka on erilainen. Sitten alkavat silmät ehkä avautua muiden hädälle. Palvelutehtävät diakoniassa ja käytännöllinen työ ovat monille olleet väylänä kiinteämpään yhteyteen Kristuksen ruumiin kanssa. Niille on annettava seurakunnassa täysi tunnustus ja kunniapaikka, kuten samarialaiselle Jeesuksen vertauksessa.

TEHTÄVÄJAKO MESSUSSA

Espoonlahdessa liturgi pitää myös saarnan. Ehtoollisavustajina on avustava pappi sekä kaksi muuta työn tekijää tai luottamushenkilöä. Avustava pappi toimittaa ripin ja esirukouksen, jossa lukijoina ja rukousten valmistelijoina toimii kaksi luottamushenkilöä. He myös lukevat tekstit. Toinen heistä on rukousspalvelijana yhdessä avustavan papin ja toisen rukousspalvelijan kanssa messun jälkeen. Avustava pappi siunaa kolehdin, lukee osia ehtoollisrukouksesta, kehottaa ylistysvirteen ja toimittaa lähettämisen. Kolehdinkantajat tuovat kolehdin alttarille siunattavaksi. Lisäksi on ristinkantaja, joka kulkee kulkueen edessä sisään tullessa ja poistuttaessa.

Raili Heikinheimo, Lasse Erkkilä

5.9.

15. sunn. helluntaista

Lk 17: 11–19

Virret:

Alkuvirsi 246: 1, 3, 5

Kolminaisuusvirsi 534

Päivän virsi 415

Uhrivirsi 166

Ehtoollisvirsi 262

Päätösvirsi 199: 1, 2, 4

Parannus hyvä, pelastus parempi

Jo vain on käyttökelpoinen teksti! Kymmenen spitaalista on aikojen saatossa menestyksellä pitänyt esillä muun muassa Jeesuksen ihmetöitä, Jeesusta köyhien ja sairaiden ystävänsä, fariseusten kökköyttä, synnin spitaalilomaista olemusta, uskovien erinomaisuutta, etnistä yhdenvertaisuutta, diakoniaa siinä missä lähetystyötäkin, sekä Vanhan ja Uuden testamentin sisäkkäisyyttä - palvelivathan papit tässäkin Moosesen lain mukaisina terveystarkastajina.

Tämän runsauden keskeltä herää halu pelkistää, käydä katsomassa, mitä tapahtui todella.

Sairaat tervehtivät tavan mukaan matkan päästä. Kyllä he tietävät olevansa epäihmisiä. Silti — tai siksi — he huutavat, parkuvatkin ehkä: Armahda! Eivät siis vain: Paranna! Tervehdyssanasta näkee, että Jeesus ei ole heille pelkästään yksi aikansa maageista ja ihmeparantajista. Piste pitaalisille uskosta.

Jeesus ei olekaan ihmeparantaja, joka koskettelee ja myy linimenttiä. Hän vain etätoimii: huikkaa ohjeensa, kehottaa samarialaisiakin lähtemään juutalaispappien luo, ja kaikki lähtevät. Toinen piste uskosta.

Sairaat hoippuvat pois päin. Yhtäkkiä he havaitsevat, varmaankin yksi toisensa jälkeen: kulku ei enää olekaan sietämätöntä. Kivut ovatkin lakanneet, hengitys kulkee, lemu loppuu. He paranevat jo matkalla. Vielä yksi uskonpiste potilaille.

Älkäämme siis enää herjatkoo näitä onnettomia ja kiittämättömiä. He uskoivat tilannekohtaisesti, täsmäuskolla, omalta kannaltan riittävästi. Kertomus ei kerro, jatkoivatko he tervehtyneinä elämäänsä kuten ennenkin, vai tuliko heistä tulieluisia todistajia. He uskoivat sillä kertaa; sillä kertaa Jeesus heitä myös

armahti, parantamalla, vastaamalla heidän välittömiin tarpeisiinsa. Siksikö he ovat perinteisiä syllykuppejamme, että heidän uskonsa itse asiassa muuttua omaamme? On helpointa uskoa, kun on käynyt tankkaamassa terveyttä Jeesuksesta, ja sen jälkeen voi kääntää Hänelle, erämaahan jääneelle selkensä.

Yhden niistä kymmenestä kertomus meille kuitenkin palauttaa. On syytä huomata, että kaikki spitaaliset uskoivat kyllä ihmishahmoiseen Jeesukseen. Mutta vain tämä yksi tunnisti hänessä Jumalan pojan. Jumalaa hän ylisti, ei vain hänen maanpäällistä muotoaan. Siksi hänen uskonsa ei ollut hänelle neljäs piste pelastuksen plakkarin, vaan kertakaikkisen armo ja lunastus. Tämä yksi palasi Jeesuksen luokse erämaahan.

Jeesuksen jaloissa viruu onnellinen mies. Hän ylistää Jumalaa.

Usko on Jumalan tekojen tunnistamista ja tunnustamista. Usko pelastaa, silloinkin kun se ei fyysisesti paranna. On sama, aloittammeko jo sairastumisen hetkestä - eli siitä, kun syntyessämme tuomme mukanaamme maailmaan oman viljelmällisemme perisynnin bakteeria - vai paranemisen hetkestä - eli siitä, kun kasteessa aloitetaan siedätyshoito syntiä vastaan. Koskaan ei ole väärä hetki diagnoosiin eikä lääkitsevän armon anomiseen.

Jumala jakaa tekojaan ja ihmeitään runsain määrin sekä omaisuuskansalleen että lainalapsilleen: Ota tai jätä. Useimmiten otamme ihmeet, jätämme kiitokset. Otamme parannuksen, jätämme pelastuksen.

Kunnia sille, jolle kunnia kuuluu. Silti suurimmassakin kunnioituksessamme ja kiittolisuudessamme pääsemme vain jalkojen juureen.

Jo vain teksti oli helppo! Jalkojen juurelle jääminen sen sijaan on vaikeaa. Että ylistäisimme vain Jumalaa, Häntä yksin. Olisiko niin, että jokaista kymmentä saarnaminäänsä sairastunutta tekstin tutkijaa kohti yhdellä saattaa olla mahdollisuus?

Hilkka Olkinuora

12.9.

16. sunn. helluntaista

Mt 6: 25–34

Virret:

Alkuvirsi 384: 1–3

Kolminaisuusvirsi 126

Päivän virsi 521: 3–6

Uhrivirsi 582

Ehtoollisvirsi 220

Päätösvirsi 338

Kedon kukat, taivaan linnut (ja Ellun kanat?)

Pastoraalinen analyysini on, että sunnuntai-aamuisin ei kirkkoon yleensä tule niitä, jotka ovat vaarassa tulkita nämä Jeesuksen sanat liian vapaasti. Enemmänkin on läsnä niitä, jotka eivät tahdo millään uskoa, että koko maailman murheiden kantaminen ei ole kristitylle välttämätöntä. Siksi huolettomuuden saarnaaja pistäköön parastaan — vaikka itsekin sisimmässään epäilisi, onko tämä ollenkaan sopivaa.

Mistä aihe elämän kepeyteen? Iankaikkisuudesta. Iankaikkisuuden ajattelemisen on äärimmäisen vakavaa. Mutta juuri iankaikkisuuden näkökulmasta jokainen huolenaiheemme on täysin naurettava. Tarvitsemme tämän perspektiivin, että varjeltuisimme tärkeideltämme. »Äärimmäisestä vakavuudesta ei koskaan puutu annosta huumoria.» (Bonhoeffer) Miksi siis olla huolissaan? Siksikö, että maailma on koko ajan romahtamaisillaan? Niinhän se on. Teologiassa puhutaan konservatiosta, ylläpidosta, jolla Jumala joka hetki estää maailmankaikkeutta romahdamasta kasaan. Ilman Jumalan huolenpitoa se epäilemättä sortuisi hetkessä. Jos sinulla on taipumus huolestua, ajattele tätä, niin saat terveellistä perspektiiviä. Huolehtiminen tämän tekstin esittämässä merkityksessä — on epäuskoa. Elämä on joka hetki Jumalan kädessä ja hänen kädestään se on otettava. Pelkäätkö huomista? Etkö muista, että eilinen oli aivan yhtä vaarallinen.

Ahdistuneisuus ei ole vastuullisen ihmisen merkki. Vastuullinen ihminen voi olla iloinen ja huoleton. Vastuun käsitehän pitää sisällään sen, että tietää vastuunsa rajat. Jos esimerkiksi sinä, pappiparka, kuvittelet olevasi kaikista seurakuntasi jäsenistä vastuussa joka päivä hamaan iankaikkisuuteen asti, ei

ole ihme, että ahdistut niin, että tulet seurakuntalaisillesi käyttökeltvottomaksi. Voisit muotoilla vastuusi paremmin niin, että pyrit olemaan niiden ihmisten kanssa aidosti läsnä, joita tänään kohtaat, ja luotat Jumalan läsnäoloon siinä. Lopuksi joitakin ajatuksia kristinuskon ja huumorin yhteydestä: »Huumori on ilmeisen kristillistä silloin, kun huvittunut etäisyys maailmaan ei ole vain resignaatiota, vaan tietoisuutta vapaudesta, joka kasvaa haaksirikon kokemuksesta: siitä kokemuksesta, että vakavuus ja ahdistunut huoli, jolla ihminen tahtoo toteuttaa omia elämän-suunnitelmiaan, on mieletöntä, ja että tässä haaksirikossa ihminen vasta todella annetaan itselleen ja vapautetaan rakkauteen, jossa hänen tekemisensä ja pyrkimyksensä saavat todellisen vakavuuden.» (Rudolf Bultmann) »Eksistoinen olennaisesti ihmisenä kasvattaa myös vastaanottavaisuutta koomisuudelle. En väitä, että jokainen, joka todella eksistoi, pystyisi sen vuoksi ryhtymään humoristiseksi kirjailijaksi tai näyttelijäksi, mutta tällaisen taiteen vastaanotto kyky hänellä on.» (Sören Kierkegaard)

Miikka Anttila

19.9.

17. sunn. helluntaista

materiaali perustuu

käsikirjakomitean

ehdotuksiin

Jumalanpalvelus- suunnitelma Keravan seurakunnalta

LUKUKAPPALEET

1. Job. 14: 1–6, 13–15, HUOM! vaatava teksti!
 2. Room. 8: 18–23
- Evankeliumi Lk 7: 11–16

MUSIIKKI

Virret:

Alkuvirsi 625: 1–3

Kolminaisuusvirsi 129

Päivän virsi 249a: 1, 4, 6

Halleluja, kts. Tuomaslaulut s. 169 ylimmäinen vaihtoehto

Saarnan päätösvirsi 265: 1

Uhrivirsi 617: 1–

Ehtoollisvirsi 316

Päätösvirsi 620: 1, 2

Urkumusiikki: Sulo Salonen koraalipartita »Sen suven suloisuutta» esim. vastausmusiikkina, urkusäkeistönä päivän virressä ja päätösoittona.

RUKOUKSET

Johdantosanat

Rakkaat seurakuntalaiset. Tänään on 17. sunnuntai helluntaista ja syksy ja pimeys ovat kohta todellisuutta ympärillämme. Sunnuntain aiheena on, että Jeesus on voittanut ihmistä ja koko luomakuntaa uhkaavan kuoleman vallan. Siksi häneen uskovilla on toivo, joka kasvaa yli kuoleman rajan. Siksi uskomme, että pimeys ei voita ja uskomme myös, että Jeesus voi herättää henkiin sisäisesti kuolleen ja kovettuneen ihmisen. Rakkaat kristityt! Herra, meidän Jumalamme on luvannut virvoittaa murtuneiden hengen ja herättää eloon kuolleen sydämen. Avatkaamme sydämemme kaikkیتietävälle Jumalalle ja tunnustakaamme hänelle syntimme näin sanoen:

Synnintunnustus yhteen ääneen lausuen s. 241 vaihtoehto nro 4.

Synninpäästö s. 249 nro 6

Kiitosrukous yhteen ääneen lausuen.

Päivän rukous evankeliumikirjan vaihtoehto 3

Esirukous: Toteutetaan ns. diakonaattirukouksena. Liturgi aloittaa s. 291 a-vaihtoehdolla. Avustaja ilmoittaa kastetut, avioliittoaikomukset sekä kuolleet ja liturgi rukoilee heidän puolestaan. Tämän jälkeen avustaja ilmoittaa esirukousaiheen (yhden asiakokouksisuuden kerrallaan), jonka jälkeen on hiljainen rukous (HUOM. riittävän pitkä, esim. n. 2 minuuttia)

Esirukousaiheet:

1. kirkko ja sen työntekijät, lähetystyö
2. koti, perhe, läheiset, asuinympäristö (kotiseutu)

3. yksinäiset, sairaat ja kärsivät

Liturgi päättää s. 303 c-vaihtoehtoon mukaisesti

TEHTÄVÄJAKO

Avustajia tarvitaan lukukappaleiden luvussa ja esirukouksessa.

SAARNANJUURIA

Kuolema ja Elämä kohtaavat. Ja elämä voittaa! Vai voittaako todella? On äärimmäisen murheellista olla leski, sitä saatettiin pitää Jumalan rangaistuksena. Ja elämän lisäksi leski menettää ainoa poikansa, elämänsä tuen ja turvan. Miten tällaisen elämäntilanteen kokenut ihminen voi selvitä hengissä? Miksi näyttää siltä tässä maailmassa, että ne joilla on ollut kova elämä, saavat kokea entistä kovempia koettele-

muksia. Ja ne joilla on aina ollut suojattua ja turvalista saavat lisää hyvää. Näinkö Jumalan on? Välitäkö sinä todella meistä, meistä kovia kokeneista?

Annatko elämän lahjaksi? Rakastatko meitä ehdoitta niin kuin lasta rakastetaan vai onko elämäkin ehdollistavaa rakkautta, sellaista kuin me aikuiset ihmiset jaamme toisillemme? Entä miehensä hylkäämät naiset, »leskeniässä». Voivatko he elää ja selvitä kuolemasta? Annatko Sinä heille elämän takaisin?

Vai onko niin, että kun otat pois ja annat takaisin, niin se on ainoa mahdollisuus ihmisen muuttamiseen. Muulla lailla henkisesti kuolleesta ihmisestä ei tule elävää. Mutta se on todella raskas tie eivätkä kaikki selviä tällä tiellä hengissä.

(Sääli) Kunpa tätä myötälämistä, uskallusta kohdata suru ja tuska ihmisessä olisi enemmän. Kuinka paljon on lähimmäisen rakkautta »joka sallii» olla kuuntelematta ihmisen kipeää kertomusta: »Eihän kipeitä asioita kannata kaivaa esiin» -sanotaan. Ja kuitenkin juuri se, että saa uudelleen ja uudelleen kertoa tuskansa, auttaa ihmistä eteenpäin.

Kaarina Kuokkanen ja Eero Annala

26.9.

18. sunn. helluntaista,

3. rukouspäivä

(kiitospäivä)

Lk 14: 1–6

Kiitospäivän messu Launeen seurakunnassa

SEURAKUNNAN KUVAS

Launeen seurakuntaan kuuluu n. 20 000 jäsentä. Kerrostaloalueita nousi 1970- ja 1980-luvuilla vanhan omakotiasutuksen vierelle. Launeen kirkko rakennettiin alun perin rukoushuoneeksi vuonna 1953. Kun seurakunta perustettiin pari vuotta myöhemmin, rukoushuone muutettiin kirkoksi. Se on nyt Lahden vanhin kirkko, pieni ja kodikas. Tällä vuosikymmenellä on rakennettu uusia omakotialueita. Viime vuosina automarkettien, kodinkone- ja autoliikkeiden keskittyminen seurakuntamme alueelle on muuttanut hiljaisen Lahden eteläisen kaupunginosan, jossa kolmekymmentä vuotta sitten oli useita maatiloja, vilkkaaksi ihmisten asioimispaikaksi. Silti vielä muutama

maatila seurakuntamme alueella on ja monella omakotipihalla ja kaupungin vuokraamalla viljelypalstalla kasvatetaan juureksia ja vihanneksia.

Kolmannen rukouspäivän messuun odotamme vanhemman seurakuntaväen lisäksi nuoria, varsinkin niitä, jotka ovat kesällä toimineet isosina rippikoululeireillä. Tahdomme kiittää Jumalaa kasvusta, jonka todistajina olemme saaneet olla.

JUMALANPALVELUKSEN TEKSTIT JA RUKOUKSET

Jumalanpalvelusten kirja = Jpk

Evankeliumikirja = Ek

Ensimmäinen lukukappale Jes. 44: 21–23

Toinen lukukappale Gal. 5: 1–6

Evankeliumi Lk 14: 1–6

Saarnateksti Jh 6: 33–35

Kehotussanat

Rakkaat kristityt: Kesä on ollut ja mennyt. Olemme kukin keränneet satoa kesän aikana. Kuka on kasvattanut jotain, kuka kerännyt voimia syksyn ja talven varalle. Tänä sunnuntaina muistamme erityisesti kaikkea sitä kristillistä kasvatusta, jota kesän aikana on leireillä, kesäpäivillä ja -kokouksissa annettu. Kiitämme kasvusta ja katsomme eteenpäin. Kristuksen rakkaus näyttää suunnan kristityn elämälle, teoille ja valinnoille. Jumala Kristuksessa osoittaa meille tien valoon ja vapauteen. Olemme kuitenkin poikenneet siltä tieltä ja tahdomme sille palata, siksi tunnustakaamme syntimme yhteen ääneen näin sanoen:

Synnintunnustus, Jpk s.244/ 10. Herra, sinä olet valo...»

Synninpäästö, Jpk s. 248/ 2. »Älä pelkää...»

Kiitosrukous, Jpk s. 250/ 1. »Rakas taivaallinen Isä...»

Päivän rukous, Ek s.311/ 2. »Laupias Jumala...»

Yhteinen esirukous, Jpk s.269 / 3. »Me tulemme luoksesi...

Prefatio, Jpk s. 31 /yleinen .»Totisesti on oikein...»

Ehtoollisrukous, Jpk s. 33/2. »Me ylistämme sinua

Kiitosrukous, Jpk s. 38/2. »Taivaallinen Isä,...»

MUSIIKKI

Alussa kulkumuusiikkina Negrospirituaali Mä kiitän Herraa, kun elää saan (Laulutuuli no 31). Lauluryhmänä Nuorten kuoro (= rippikoulujen isokset):

Psalmimusiikki (Ps. 199: 105) toteutetaan lauluna

— Israelilainen sävelmä. Sanasi anna meille puhua (Messulauluja no 59)

Esirukouksessa kuolleitten kiitosmusiikkina

— Petri Laaksonen: Ota hänet vastaan 1. ja 3.säkeistö (ML no 91)

Ehtoollisen aikana Jaakko Löytty: Pyhä ja puhdas Vapahtaja (ML no 93) ja Tapani Nuutinen: Polvis-
tun hiljaa (ML no 94)

Ehtoollisen ajaksi kuoro ja urkuri varautuvat lisä-musiikkiin.

Seurakunnan yhteiset laulut:

Alkulaulu Mä kiitän Herraa (Laulutuuli no 31)

Kiitosvirsi 475: 4 Ylistys olkoon Isälle

Vastausmusiikkina virsi 135: 2 Jeesukselle virtem-me soi

Päivänvirsi 511 Tie valmis on

Saarnavirsi 475: 1–3 Kaikkien silmät tarkkaavat

Esirukouksessa toistuu virren 416 loppusäe »Herra toimii päällä maan armossaan ja voimassaan.»

Uhrivirsi 416 Nyt on aika kiitoksen

Ehtoollisvirsi 59 Leipää pelloilta maan

Ylistysvirsi 326: 1, 9 Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan

TEHTÄVÄNJAKO JUMALANPALVELUKSESSA

Jumalanpalveluksen toimittavat kaksi pappia, kanttori ja nuoret. Jumalanpalveluksen alussa nuoret jakavat ovelta käsiohjelman. Käsiohjelmassa on messun rakenne, laulut ja virret sekä synnintunnustus. Liturgi toivottaa kirkkokansan tervetulleeksi ennen prosessiota. Nuoret lukevat 1. ja 2. lukukappaleen sekä avustavat kolehdin kannossa. Messu jälkeen on kirkkokahvit.

SAARNAJUURIA

Saarnatekstinä on Johanneksen evankeliumin kuu-dennen luvun jakeet 33–35. Tässä lyhyessä saarnatekstissä tulee yllättäen esiin koko kristillisen uskon kalliopohja. Kolme jaetta ja ydin on siinä. Tekstissä puhutaan lahjasta, uskosta ja uskon ehdottomasta keskuksesta, Jeesuksesta. Puretaan näitä teemoja. Aloitetaan jakeesta 35. Jeesus sanoi: »Minä olen elämän leipä.» Tämähän on yksi Jeesuksen »minä olen» -lauseista. Nämä lauseet mykistävät, kun niihin tarttuu ja kun niitä miettii. Näihin »minä olen» -lauseisiin tulisi liittää vielä sana »se» korostamaan sitä määrättyä artikkelia, joka niitä aina seuraa.

Jeesus siis sanoi »minä olen se elämän leipä» tai »minä olen se maailman valo, se tie, se totuus. Jeesus ei jättänyt mitään arvailujen varaan. Hän ilmaisi itsensä suoraan. Hän sanoi, että hän on ainut tie, muut tiet päättyvät umpikujaan. Hän on ainut totuus, muut totuudet ovat varjoja tosi totuudesta. Hän on ainut leipä, jonka varassa jaksaa elämässä ja kuolemassa. Muut leivät ovat epäleipää. Jeesuksen julistus oli siis tyrmistyttävää. Hän opetti ja toimi arvovallalla, joka jätti suut auki. Ei ihme, että lähimmätkin opetuslapset sanoivat suoraan, että sietämätöntä puhetta. Kristillinen usko on siis Kristususkoo, siitä ei pääse mihinkään.

Jeesus kehotti ihmisiä uskomaan häneen ja luotamaan häneen. Jeesus vaati myös uskollisuutta häntä kohtaan. Hän antoi voimaa ja varjelusta, hän antoi syntejä anteeksi, hän antoi levon. Tuossa Jeesus-teemassa on varmasti saarnajuurta kosolti, mutta katsotaan lyhyesti vielä lahja- ja usko-teemaa. Tek-

tikohdan mukaan ihmisen usko on se väline, jolla Jeesus otetaan vastaan. Uskolla tartutaan tosi leipään, tosi totuuteen, tosi valoon, tosi tiehen. Mutta jotta korostus ei olisi ihmisen uskossa, niin on hyvä lukea jae 33 tarkkaan. Jeesus on tullut alas taivaasta, Hän on lähtenyt liikkeelle, Hän on tehnyt itsensä meille tiettäväksi. Hän on tullut antaakseen meille ja maailmalle elämän. Ilman hänen murtautumistaan meidän todellisuuteen ei olisi mitään, ei uskoa eikä toivoa.

*Ulla Kotinurmi, Riku Suokas
ja Tea Lankinen*

3. rukouspäivä

Raamatuntekstit

Aamos 5: 21–24

(17. kolm. jälk. sunn.)

Hepr 13: 1–3, 5

(3. rukouspvä)

Jh 6: 33–35

(3. rukouspvä)

Virret

203: 1–4

126

523

204: 1

518

232

521: 7–8

Lähimmäisyys toteutuu työn kautta

JOHDANTOSANAT

Vuoden kolmas rukouspäivä on perinteisesti kiitospäivä vuoden työn tuloksista, sadonkorjuujuhla. Kiitollisuus työn hedelmistä ja kiitollisuus koko elämästä luovat pohjan sille, että otamme huomi-

oon kanssaeläjämme, niin ihmiset kuin luonnonkin elävät. Kaikki on lopulta lahjaa elämän antajalta. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi myös antakaa. Tämän sunnuntain toisena aiheena on kristityn vapaus. Evankeliumi julistaa meidät vapaiksi toistemme ja koko luomakunnan yhteydessä. Vain tässä Jumalan luomassa yhteydessä voimme jokainen tulla juuri siksi, miksi meidät on luotu, omaksi itseksemme.

PÄIVÄN RUKOUS

Jumala, luojamme, vapauttajamme ja elämämme ylläpitäjä. Opeta meitä kiittämään ja ylistämään sinua kaikesta elämämme rikkaudesta. Opeta meitä jakamaan keskenämme antamasi työn hedelmät ja koko elämämme, niin läheisten ja kaukaisten ihmisten kuin koko luomakunnan kanssa. Kiitos ja kunnia sinulle, kaikkivaltias, joka annat meille loppumattomasti hyviä lahjojasi.

SAARNANJUURIA

(Tämä osuus ei ole puhuttavaksi tarkoitettua tekstiä)

Vapautuksen teologian kontekstuaalinen käsittämistapa noudattaa kolmea vaihetta: ensin analysoidaan *tilanne*, sitten etsitään *toivon* perusteita, ja kolmanneksi ryhdytään *toimimaan*.

TILANNE

Kolmas rukouspäivä, jolloin kiitetään työstä ja sen tuloksista, suuntaa tarkastelun kysymyksiin yhteiskunnan rakentamisesta, työn vaikutuksesta ympäristöön ja työttömyydestä. Missä määrin toteutuu yhteisvastuu ja lähimmäisyys globaalin markkinatalouden maailmassa? Piispojen kannanotto »Kohti yhteistä hyvää» samoin kuin Euroopan Kairos-dokumentti (suomennosta voi kysyä KDYK:sta) puuttuvat voimakkaasti näihin kysymyksiin.

»Siunaa kaikkia niitä, jotka työllään maataamme rakentavat», sanotaan vanhassa kirkkorukouksessa. Mutta entä ne, jotka eivät saa työtä? Entä ne suomalaiset, joiden työ hyödyttää nimetöntä ulkomaalaista pääomaa? Entä se työ, joka ei rakenna vaan repii, joka tuottaa henkisesti tai aineellisesti tuhoavia tuotteita?

Kulutuksen kasvu tuhoaa luonnonvaroja ja elinympäristöä. Esimerkiksi kaikki sähköntuotannon muodot ovat tavalla tai toisella haitallisia luonnolle. Huono työsuojelu ja olematon sosiaalipolitiikka halvan työn maissa koituvat lännen kuluttajien eduksi. Kaukainen työ on halpaa vain meille.

Moni työ on suorastaan vahingollista. Sellaisia voivat olla auto- ja kemiallisen teollisuuden, pakkaus- ja öljyalan työt, monet mainos- ja markkinointitehtävät, keinottelun, sijoittamisen ja välittämisen tehtävät puhumattakaan aseteollisuuden ja armeijoiden töistä. Monikansalliset yhtiöt saattavat tuottaa ympäristömyrkyjä ja aseita, huumeita, väkivalta-viihdettä ja järjestöntä ylellisyyttä.

TOIVO

Antavanko päivän raamatuntekstit toivoa paremmas-ta lähimmäisyydestä tänä aikana?

Jh 6: 33. Jeesus: »Jumalan leipä on se, joka tulee taivaasta ja antaa maailmalle elämän.» Hepr 13:3. Muistakaa vankeja, niin kuin olisitte itse kahleissa heidän kanssaan, muistakaa kidutettuja, tunteehan teidänkin ruumiinne kivun. 5. Älkää juosko rahan perässä, vaan tyytykää siihen, mitä teillä on. Jumala on itse sanonut: — Minä en sinua jätä, en koskaan sinua hylkää.

Aamos 5: 23. Vie pois minun luotani virsiesi pauhu! En halua kuulla sinun harppujesi helinää. 24. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro.

Yhteistä näissä on usko siihen, että Jumala kyllä pitää ihmisistään huolen aineellisesti ja henkisesti. Itsekin kärsineinä meitä haastetaan puolustamaan oikeudenmukaisuutta ja kohtuutta.

Martti Lutherin opetukset *kutsumuksesta* rakentuvat tälle pohjalle. Niin kuin linnuista ja kukista, Jumala pitää huolen kohtuullisista tarpeistamme, niistä ei tarvitse murehtia. Jumalan tahto on, että jokaisella on oikeus paikkaansa yhteiskunnassa, kukaan ei ole turha. Kaikkien tehtävänä on palvella lähimmäisiään. Tämä toteutuu kun hoidamme ammattimme ja kotiaskareemme tunnollisesti ja hyvin, pyytämättä itsellemme siitä erityistä etua. Rakenteellinen, yksilön tahdosta riippumaton työttömyys on vastoin luomisjärjestystä. Se vastaa tänä päivänä sitä kerjäläis-instituutiota, jota vastaan Luther taisteli patistaessaan kaikkia töihin.

Luterilaisuudessa ei alun perin haluttu erottaa kristityn elämästä erikseen niitä hyviä tekoja, joita tuli tehdä kärsivien lähimmäisten hyväksi. Kaiken työn piti palvella lähimmäisiä. Vaikka me olemme unohtaneet Lutherin kutsumusopin kauan sitten, suomalainen mies on nauttinut sen siunauksesta viime vuosikymmeniin asti. Työ on ollut se, minkä kautta suomalainen mies on voinut rakastaa lähimmäistään. Tekemällä tunnollisesti työnsä, joka hyödyttää koko yhteisöä, hän on ollut suomalainen laupias samarialainen ilman että siitä on tehty erikseen numeroa. Hän on kuulunut niihin, »jotka työllään maataamme rakentavat».

TOIMINTA

On mahdollista sopia yhdessä siitä, mihin työtä tarvitaan, Suomessa ja maailmanlaajasti. Loputon ahkeruus ei ole hyvä ihanne. Sehän kertoo vain ahneudesta. Olemme jo kokeneet liian paljon ylituotantoa, turhaa tuotantoa, vaarallista tuotantoa ja loppuun palamista. Työhän ei ole isetarkoitus, vaan väline, jolla huolehdimme elämän ylläpitämisestä.

Hyvä työ, kutsumusajatuksen mukainen työ, ei nöyryytä vaan työntekijän ihmisarvo säilyy. Työntekijää ei alisteta vaan hän määrää itse työssään. Työ ei köyhdytä vaan työntekijän tiedot ja taidot ovat käytössä. Työyhteisö ei syrjäytä ketään vaan siellä

ollaan solidaarisia. Työ kuormittaa kohtuullisesti, ei kohtuuttomasti. Ihminen ei ole työssään väline vaan hänen omaan harkintaansa luotetaan. Oikeudenmukaisuuden kriteerit on jo varhain lausuttu näin: »Jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan.»

Päivän aihe koskee erityisesti niitä, joilla on päättävältä kunnissa, valtionhallinnossa, työmarkkinajärjestöissä ja yrityksissä — unohtamatta myöskään seurakuntia ja kirkkoa työpaikkoina. Kaikkien yhteinen tehtävä on palauttaa työ yhteisön omaan haltuun, palvelemaan lähimmäisiä vastavuoroisesti, ympäristöä säästävässä ja arvostavassa muodossa, kohtuulliseen toimeentuloon tyytyen ja kieltäytyen työstä, jolla vahingoitetaan henkisesti, ruumiillisesti tai aineellisesti toisia.

Yhteistoimintaa kaupunkien ja lähimaaseudun kesken tarvitaan lisäämään alueellista elinkeinodiversiteettiä. Paikallisen taloudellisen toiminnan monipuolisuudessa on sekä ekologisen että työttömyyden ratkaisun avain. Jos työ siirtyy aina kaukaihin maihin, kuljetukset ja ympäristönsuojelun vähyys tuottavat ympäristötuhoja samalla kun työttömyys lisääntyy täällä ja epäoikeudenmukaiset työolot jatkuvat siellä. Kaikilla on siksi pääsääntöisesti oikeus ansaita toimeentulonsa omalla työllään. Parhaimmillaan kulutus tapahtuu tuotannon lähellä, on kohtuullista ja perustuu mahdollisimman lyhyisiin aineen kiertokulkuihin.

Vastaus työttömyyteen ei voi olla se, että työssä olevat tekevät entistä vimmattummin työtä. Ensiksi sillä vain lisätään niiden määrää jotka jäävät ilman työtä. Toiseksi sillä on vahingollinen vaikutus luonnon tasapainoon. Oikeudenmukaisuus ei koske vain ihmisiä, eikä vain Suomea. Oikeudenmukaisuuteen pyrkiminen ei voi edellyttää, että kulutetaan maailman luonnonvaroja yli niiden sietokyvyn. Työttömyyden ratkaiseminen edellyttää sekä työn ja toimeentulon uudelleen jakamista että työn ympäristövaikutusten huomioonottamista. Se on nyt keskeisin osa ihmisen tehtävästä viljellä ja varjella maata.

YHTEINEN ESIRUKOUS

Sinä elävä, kaikkivaltias Jumala, olet luvannut kuul-la meitä, kun me pyydämme sinulta apua omaan ja lähimmäistemme elämään. Kokoa ja vahvista seurakuntaasi kaikkialla maailmassa olemaan turvakau-punki kaikille luoduillesi.

Sinä olet luonut ihmisen tekemään työtä, niin kuin lintu on luotu lentämään. Auta työttömäksi joutuneita uskomaan ihmisarvoonsa. Ohjaa yhteiskunnasta vastaavia luomaan jokaiselle kutsumuksen mukainen paikka yhteiskunnassa.

Auta meitä aina muistamaan, että kaikki hyvä on sinulta, myös se, että saamme omin ponnistuksin rakentaa ja luoda uutta, hoivata ja ruokkia sekä kasvattaa ja kouluttautua elääksemme kaikki vapai-na ja toinen toistemme yhteydessä odottaessamme sinun valtakuntasi ilmestymistä täydellisenä. Kiitos ja ylistys sinulle siitä.

Poista viha ja epäluulo kansojen väliltä. Anna rauha sodan runtelemiin maihin. Anna rauhan edellytykset kaikkiin maihin, missä ihmisiä ja luontoa käytetään väärin ja vastoin sinun luomistysi tavoitteita. Me kiitämme jokaisesta pienestäkin rauhan merkistä, joka antaa meille toivoa.

Jumala, isämme, sinä olet antanut elämän, sinä olet myös luonut kuoleman. Auta meitä ottamaan molemmat sinun kädestäsi lahjoina ja ovina uuteen, ennen näkemättömään yhteyteen ja vapauteen. Lohduta meitä luopumisen aikoina iankaikkisen elämän toivolla.

Seppo Kjellberg,
Tampereen seurakuntien yhteiskuntatyö

»Satoa on paljon, mutta sadonkorjajia vähän!«

Onko Sinulla

- henkilökohtainen usko Jeesukseen Kristukseen ja halu todistaa hänestä maailmalla?
- hyvä fyysinen ja psyykkinen terveys?
- valmius useampaan kuin yhteen 3-4 vuoden työkauteen?

Olisiko Jumala tässä tapauksessa tarkoittanut Sinut

LÄHETYSKURSSILLE

Suomen Raamattuopistolle Kauniaisiin 12.1.-21.5.2000?

Kysy rohkeasti lisää Ev. lut. Lähetysyhdistys Kylväjästä p. (09) 253 254 30/32 tai lea.lukka@flom.fi

Kanttoreiden neuvotteluiltpäivä XXI Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien yhteydessä 15.7.1999

Lohtajan juhlatiimin teemana on tänä vuonna improvisaatio ja kansanmusiikki. Monipuolisen ja korkeatasoisen musiikkitarjonnan lomassa pidetään Lohtajan seurakuntakodissa torstaina 15.7.1999 kello 12.00 kanttoreiden neuvotteluiltpäivä.

Ohjelma

- 12.00 Kahvitarjoilu
12.30 SKUL:n ajankohtaisia uutisia
Keskustelua
13.30 Kanttorin viran tulevaisuudennäkymät uudelle vuosituhannele siirryttäessä
Alustuspuheenvuoro *Lasse Erkkilä*
Kommenttipuheenvuorot *Veli Ainali* (kanttori, kirkolliskokousedustaja), *Kaj-Erik Gustafsson* (lehtori, Sibeliuksen Akatemia), *Päivikki Karsikas* (kanttori, Pyhäjoen seurakunta), *Timo Lehtonen* (kanttori, Oulun hiippakuntakanttori) ja *Marjukka Andersson* (kanttori, SKUL:n puheenjohtaja)

Keskustelua

- 15.30 Yhteiskustannuksen uutta nuottimateriaalia soivassa muodossa
Yhteismusisointihetki kirkossa
16.15 Teosto-asiaa
Kirkkohallituksen ja Teoston neuvottelemat sopimukset: kanttorin ja seurakunnan velvoitteet, jos seurakunta on tai ei ole sopimuksessa mukana
Säveltävä kanttori, kannattaako liittyä Teoston jäseneksi?
Aihepiiriin liittyvää materiaalia jaetaan kokouksessa.

Keskustelua

Mahdollisuus ruokailuun.

Ruokailun järjestämistä varten toivotaan ennakkoilmoittautumista Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien toimistoon, Lokaniituntie 1, 68230 Lohtaja, puh. 06-8812 257, fax 06-8812 211, e-mail: lohtajan.kirkkomj@lohtaja.fi

Keskiviikkoiltana 14.7. kello 19 Kalevi Kiviniemi soittaa ja improvisoi Lohtajan kirkossa ja samana iltana kello 21 Alaviirteen Meripaviljongilla on yksinlaulukurssin merihenkinen konsertti »Syvästi meri huokaa».

Torstaina neuvottelukokouksen jälkeen alkaa kirkossa kello 19 kansanmusiikin pohjalle rakentuva kansanooppera Heikki Kuorikoskesta ja hänen poikiensa vaiheista Turun tuomiokirkon korjaajina. Kuorikoski-balladi on kirkkoversion kantaesitys.

Perjantaina 16.7. kello 19 Kaj-Erik Gustafsson esittää Raamatun tekstien pohjalta urkuimprovisaatioita. Tekstit lukee näyttelijä Tiia Louste.

Tervetuloa!

Neuvotteluiltpäivän järjestävät yhteistyössä Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat ja Suomen Kanttori-urkuriiliitto

AKAVA-TARJOUS 3/99

ETUMATKAT

Bangkok – Kwaijoki 10pv/7 yötä, lähtö 31.8.
hotelli Mandarin/Montien – **400 mk**
Barcelona viikonloppu 18.6. sekä viikon ja viikonlopun matkat 2.7. ja 30.7. – **300 mk**
Saarenmaa 4 pv (ti-pe), lähdöt kesäkuu-syyskuu – **100 mk**

AURINKOMATKAT

ALENNUS 5 %

Marmaris (MAR01), Icmeller (ICM01), Fethiye (FET01) lähdöt: 15.7., 22.7., 29.7., 5.8., 12.8.
Playa del Ingles, lähdöt: 15.5., 22.7., 29.7.

FINNMATKAT

ALENNUS 5 %

Costa del Sol 9.7.–17.9., Rhodos/Faliraki 31.7.–25.9., Praia da Rocha (PRA01) 1.8.–19.9. (PRA02) 3.8.–21.9., Kos 1.8.–12.9., Agios Nikolaos ja Rethymnon 6.8.–24.9.

Hertz-Autovuokraamo myöntää akavalaisille 5–20 % alennuksen normaalihinnoista kohteesta riippuen. Varauksen yhteydessä ilmoitettava Hertz/Akava CDP-numero 832070.

SMT:n akavalaisille myöntämät alennukset laskeaan aina matkanjärjestäjien esitteissä mainitusta **aikuisen perushinnasta** ellei muuta mainita ja niin kauan kuin paikkoja riittää. **Alennus ei koske pelkkiä lentopaikkoja.**

Akava-jäsenetuhintaan ei voi kytkeä muita alennuksia (esim. lapsialennus tai ennakkovaraajan etu). Luottokorttiasiakkailta veloitamme toimistokulut. Alennuksen saamisen edellytyksenä on, että **matka varataan Suomen Matkatoimistosta ja, että jäsenedusta mainitaan jo matkan tilausvaiheessa.** Tämä tiedote kumoaa aikaisemmat ja on voimassa 15.6.–15.8.1999.

SUOMEN MATKATOIMISTO

Valtakunnallinen vapaa-ajan matkojen varausnumero **010 8268000**, Helsinki puhelinmyynti (09) 182 6759, World Trade Center Aleksanterinkatu 17 (09) 182 665, Seurakuntamatkat (09) 182 310, SUL-matkapalvelu (09) 348 12480, Pitäjänmäen Liikematkakeskus (09) 613 355, Tapiola (09) 525 9650, Tikkurila (09) 857 8710, Hamina (05) 225 5880, Joensuu (013) 254 110, Jyväskylä (014) 334 0911, Kerava (09) 274 8510, Kokkola (06) 831 2766, Kotka (05) 230 8310, Kouvola (05) 744 9411, Lahti (03) 882 380, Lappeenranta (05) 411 9000, Oulu (08) 533 8810, Pietarsaari (06) 723 5277, Pori (02) 622 1311, Rauma (02) 838 74510, Rovaniemi (016) 321 0700, Salo (02) 731 8585, Savonlinna (015) 576 990, Tampere (03) 223 7100, Tornio (016) 430 991, Turku (02) 273 0950, Vaasa (06) 317 8300.

**KIRKKO SOIKOON 2000 –FESTIVAALILLA
HUIPPUVIERAILU WIENISTÄ**

**NIKOLAUS
HARNONCOURT**

johtaa

**J.S. Bachin
Johannespassion**

**Helsingin Johanneksenkirkossa
perjantaina 24.3.2000 klo 19.00**

**Concentus Musicus Wien
Schönberg-kuoro**

Christine Schäfer, sopraano

Marianne Lipovceľ, mezzosopraano

James Taylor, tenori

Matthias Görner, basso

Evangelista, Kurt Axisberger

Jeesus, Robert Hall

Seurakunnille **rajoitettu määrä pääsylippuja** Helsingin Johanneksenkirkkoon parhailta paikoilta. Seurakunnille etuosto-oikeus konserttiin 30.9. saakka (lippujen julkinen myynti alkaa 15.9.1999). Hinnat á 220-260 mk. Toimitus postiennakolla (30 mk) elo-syyskuun aikana.

Hotellien edulliset hintatarjoukset festivaalivieraillemme: Hotelli Arthur: 340 mk/vrk 1-h huone, 420 mk/vrk 2-h huone, lisävuode 130 mk, sis. aamiainen. Hotelli Helka: 410 mk/vrk 1-h huone, 540 mk/vrk 2-h huone, sis. aamiainen ja aamusauna.

Lipputilaukset: Kirkko soikoon / Kirkkopalvelut, fax 43151444 Tilauksessa tulee olla: tilaaja, yhteys henkilön nimi ja yhteystiedot, tilattavien lippujen määrä ja toimitusosoite.

Kaikille tilaajille toimitetaan postitse Kirkko soikoon -festivaalin koko ohjelma, hotellien yhteystiedot sekä paketti muusta Helsingin kulttuurikaupunki - ja kirkon Riemuvuoden ohjelmasta.

Lisätietoja: Kirkko soikoon -festivaalin tiedottaja Jan Vainio, puh. 050-304 96 72.

Kirkko soikoon 18.-26.3.2000 -festivaalin konsertti on yksi vuoden 2000 kirkon Riemuvuoden ja Helsingin kulttuurikaupunkivuoden päätapahtumista.

Peilistä katsoo pappi,
vähän liian nuoren ja avuttoman näköinen.
Tutkailen kuvaa, mitäpä tuosta ajattelisi.

Kokeilen liturgisia eleitä
Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen

Ei, tuo näytti aivan tuulilasinyppäkimeltä.
Täytyy vielä harjoitella.

Mahtaako minulla olla huvittavia eleitä?
Mitäs jos nousen aina silloin tällöin varpaileni,
niin kuin vanhat rovasit.
Se vasta olisi koomista.
Aivan kuin sanoisin: maasta se pieni ja vihreäkin ponnistaa.
Entäpä huulien myrristys tai kulmien kohotus...
Ei niitä taida itse huomata.

Minua huolettaa vähän.
En osaa kävellä kauniin rauhallisesti.
Tähän asti kun olen aina laukannut niin portaissa kuin
tasaisella maalla.

Niin, ja jännittäessä kädet saattavat täristä
ja niiden mukana käsikirjakin.
Tiheästä hengityksestä nouseva rintakehä
näkyvää kilometrin päähän,
samoin hikisistä käsistä kirjojen kansiin jäävät jäljet.

En varmasti muista yksinkertaisimpiakaan
rukouksia ja uskontunnustusta.
Taketelen sitten naama punaisena kaiken kansan katsel-
tavana.

Apua, kuinka tästä selviää!

No, pappikin on vain ihminen
vai miten se nyt meni.

Puhu, puhu, rukoile litanioita.
Koko päivänä ei ole sydän ollut mukana näissä sanoissa.
Olen kuin kammesta väännettävä mylly, joka suoltaa
sanoja,
jotka ovat
irti toisistaan
irti minusta

En minä tätä halunnut.
Mikä mieli tässä on, kun kiire imee sisällön kaikesta,
väsymys ilon ilosanomasta.

Tuskaisena näen itseni teeskentelijänä.
Vaikka ne sanat merkitsevät minulle!

Kukaan ei voi tietää, kuinka tämä syö papin sisintä.

Kansanruokkija viruu itse nälässä.

Mia Kähärä
Mäntyharjun seurakuntapastori

Ei olisi uskonut, kuinka väsynyt voi olla tuntien seurustelun jälkeen.

Mikäs siinä väsyttäisi:
saa kakkua, pullaa, kahvia, teetä.
Näkee mielenkiintoisia koteja ja ihmisiä.
Leppoisaa jutustelua omana itsenään.
hah

Totta, mutta turkasen väsyttävää.
Ei siellä voi olla kuin täysillä skarppina.
Samalla näyttää rennolta ja viihtyvältä,
etteivät ihmiset saa paineita:
Mitäs tuon papin kanssa puhuisi
Kunpa papilla olisi hyvä olla
Saako olla lisää?

Niissä kahvipöydissä olen mielessäni kiitellyt
kaikki
kokemukseni ja yleistietoni — joita ei ole
paljon

Silti omat jutut alkavat kulkea häiritsevästi
samoja ratoja,
tuoreus hälyttävästi nahistua.

Kyllä olen naatti,
minäkin joka aina ja kaikkialla
olen puhunut sujuvia
mutten työkseni

Pappeus vei minut näköalapaikalle
syvyyksien korkeuksiin.

En tarkoita pyhyytteen, sinne viimeksi,
en sitä, että nousisin ylempiin svääreihin,
taivaita lähemmäs.

Olen paikalla, josta avautuu lähimmäiseni
tarkoin vartioitu salatuin.

Se sisin, jota pyhä usko, suuret tunteet,
herkin ja käsittämättömin asustaa.

Sieltä katsovat
luottavaiset, turvaa etsivät
epäilevät, varaukselliset
ihmiset

Huikeaa!

Valtavat ja helposti murtuvat aarteet
ovat, pappi, edessäsi.
Vain paimenelle paljastuvat.

Ei herroina halliten,
on yksi Herra.

Mia Kähärä
Mäntyharjun seurakuntapastori

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS
PRÄSTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 14. 1. 1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Juha Kauppinen
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
(050 554 2427 (GSM)
s-posti:
juha.kauppinen@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
(019) 387 014 (koti)
s-posti: esko.jossas@
pappisliitto.inet.fi

APULAIS- TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Jukka Huttunen
(09) 150 2466 (työ)
(09) 812 165 (koti)
050 546 2763 (GSM)
s-posti: jukka.huttu-
nen@pappisliitto.inet.fi

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

Rovasti Osmo Setälä
(09) 1502 468 (työ)
050 546 2764 (GSM)
(09) 241 0015 (koti)

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.antto-
nen@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERIT

Liiton talous
Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@
pappisliitto.inet.fi
Jäsenasiat
Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meino-
la@pappisliitto.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinnä arkisin
klo 9.00–15.00
fax (09) 148 5875
kotisivu www.evl.fi/jst/
pappisliitto/
s-posti: suomen.kirkon@
pappisliitto.inet.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS
FÖRBUND R.Y.

Perustettu 15. 6. 1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
Sisko Rantalankila
Porintie 1 B 11
00350 Helsinki
(09) 561 70416 (työ)
(09) 551 696 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
(09) 477 3853 (koti)
s-posti: riitta.hiedan-
paa@dtl.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERI

Seija Ruotsalainen
(09) 150 2487 (työ)
s-posti: seija.ruotsalai-
nen@dtl.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinnä arkisin
klo 8.00–15.00
fax (09) 877 7397

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-
ORGANISTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
Marjukka Andersson
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
(09) 675 248 (työ)
040 513 6235 (GSM) (09)
679 443 (koti)

TOIMINNANJOHTAJA

Varatuomari
Pentti Niemelä
(09) 1502 445 (työ)
040 512 9985 (GSM) (09)
7262 321 (koti)

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi Hely Munck
(09) 1502 446 (työ)

TOIMISTO

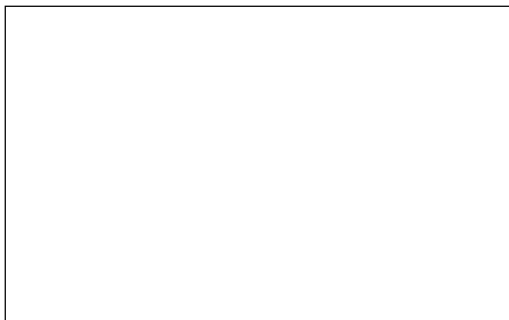
Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinnä arkisin klo
9.00–15.00
fax (09) 2787 177
kotisivu www.kolum-
bus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urburi-
liitto@ kolumbus.fi

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSA

PL 44 / Fabianinkatu
17 B, 00131 Helsinki
puh. (09) 625 634
(Gynther)
fax (09) 622 5631

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
fax (09) 272 1212

Hirvet, hiiret ja muut pyhät samalla kukkarolla

Ajaessani yöllistä tietä näen viisi jänistä, yhden jyr sijän ja yhden hirven. Jäniksillä on usein tapana juosta valoissa. Jostain syystä ne mielellään pysyvät valokeilassa. Hiljennän jäniksen nähdessäni vauhtia ja odotan, että se vihdoin väistyy pois tieltä. Havaitseen hirven aivan tien vieressä ojassa. Hirvi katsoo autoa ja sen silmät loistavat pimeään keskeltä. Sydämeni takoo ja jalkani nousee pois kaasulta. Ajan pitkään tien vieruksiä silmäillen. Hirven kohtaaminen voi olla kohtalokas. Jyr sijä juoksee pienin piipertävin askelin tien yli. En kiinnitä siihen sen enempää huomiota. Huomenna noudan appiukolta lainaamallani pakulla pyhimyksiä seurakuntaan vierailulle.

Pyhimyksien portti on kesän taidenäyttelyn nimi Svenssonin torpassa, jossa meillä on ollut tapana pitää erilaisia hengen tuotteita esillä ihmisten ihailtavina. Pyhimyksiä on esillä 81 ja jokainen on omanlaisensa. Taiteilija on ollut Roomassa ihailemassa Pietarinkirkon taidearteita. Yhtäkkiä hän tulee paikkaan, jossa on valkoinen muurattu seinä ja siinä musta neliö ja risti. Hän kokee kontrastin

kaikkean muuhun huimaavana. Mikä paikka tämä on? Paikalla oleva suurikokoinen munkki sanoo: Kuules, tästä kulkee pyhimykset. Paavikin riisuu tässä päähineensä, ja koskettaa otsallaan maata. Niinpä tietenkin, uskon päähenkilöille eivät kulta ja timantit ole mitään.

Meissä kirkon työntekijöissä on moninaisuus. Yhtä moninaisia olemme kuin taiteilijan tussin vedoin syntyneet piirroshahmot tai yöllisellä tiellä kohtaamani eläimet. Joillakin on kruunu päässä ja pimeässä loistavat silmät ja niihin voi törmätä pimeässä ja rusentua. Toiset kulkevat valossa. Valossa kulkeva on hyvin näkyvillä ja sen muotoa voi ihailla. Sitä on myös helppo väistää. On myös hiirulaisia ja pieniä jyr sijöitä, jotka eivät ole niin esillä vaan touhuavat omissa koloissaan. Tussilla maalatessa jälki on erilaista riippuen taiteilijan otteesta. Olemme suuren taiteilijan, Jumalan erilaisia luomuksia näytelmässä nimeltä elämä.

Erilaisuus on rikkautta. Pappisliiton kyselyssä jokin aika sitten kyseltiin ihmisten tyytyväisyyttä eri asioihin. Vastausvaihtoehtoja oli useita. Jokainen vaihtoehto keräsi joukon samanmielisiä. Paljon oli useassa kysymyksessä niitäkin, joilla ei ollut mitään kantaa. Palkkaukseensa kyselyyn osallistuneista papeista yli puolet oli melko tai erittäin tyytyväisiä.

Tullessani aikamani mukaan DTL:n hallituksen toimintaan toin esiin ajatuksen, että vähintään 3 000 markan palkanlisä kuukaudessa olisi kohtuullinen. Diakoniatyöntekijän palkkausta tulisi oleellisesti nostaa. Olemme työntekijäryhmä, joka voi olla ylpeä osaamisestaan ja koulutuksestaan, ja jolla on viime vuosina ollut keskeinen rooli kirkossa ihmisten hädän tulkkina ja yhteiskuntamme omanatuntona. En ole ajatuksineni yksin. Diakoniatyöntekijöiden palkkauksesta huolehtiminen olisi myös kirkon etu. Mutta missä se raha luuraa? Kuinka kirkko pystyy rahoittamaan toimintansa jos kirkon varoja kovin leikataan ja ovatko toiminnan painopisteet kohdallaan?

Kirkon ammattiryhmiä on muitakin, joilla on sama tilanne palkkauksen suhteen. Kirkon ammatijärjestöillä voi neuvottelupöydässä olla helposti kilpailutilanne. Virkaehtosopimuksessa on monia sellaisiakin epäkohtia, joiden korjaaminen parantaisi kaikkien asemaa. Nyt tulisi etsiä korjausta erityisesti niihin puutteisiin, jotka koskevat mahdollisimman laajasti koko työntekijäkuntaa. Tässä tarvittaneen kaikilta osapuolilta malttia ja viisautta.

2

Jukka Huttunen

Akavalaisia kirkon työntekijöitä

3

Esko Jossas

Teologityöttömyydestä pappispulaan

4

Uutisia

6

AKAVAtietoa

10

Jukka Huttunen

Pastoraalikoulutuksen kokonaisuus
muutoksessa

14

Reetta Tourunen

Viihtyä vai vaikuttaa — siinä vasta pulma

15

Opiskelijavinkkeli *Mikko Myllys*:

Pappisliitto ja opiskelijat

16

Tapio Saraneva

Erityinen kansainvälinen
diakonia kirkon tehtävänä

21

Juba Kauppinen

Pappina kesähäissä

22

Osmo Honkanen

Musiikki uskonnonharjoituksessa

27

Marjukka Andersson

Terveisiä Kemistä!

28

Richard Järnefelt

Jumalan, armeliaan armahtajan nimeen

32

Merja Toppari

Risto Ahti: Vaikeinta täällä on kestää vapaus

36

Kommentti

39

Tekstin ääressä

55

Jari Huhtasalo

Hirvet, hiiret ja muut pyhät
samalla kukkarolla

Jatkokoulutuksen suuntalinjat

PAPPIEN JATKOKOULUTUKSEEN ON TEKEILLÄ KAKSI KESKEISTÄ MUUTOSTA. KIRKKOHERROILLE TULEE JOHTAMISKOULUTUS JA PASTORAALIKOULUTUSTA UUDISTETAAN.

SIVUT 10–13

Miksi kirkko harjoittaa kansainvälistä diakoniaa?

LÄHETYSTYÖN OHELLA KIRKOLLA ON OMAT ULKOMAANAVUN KANAVANSA. MIKSI KIRKKO HARJOITTAÄ KANSAINVÄLISTÄ APUA? TAPIO SARANEVAN MUKAAN KIRKON KANSAINVÄLINEN AVUSTUSTOIMINTA ON DIAKONIAA JA ERITYISESTI KRISTILLISELLE KIRKOLLE KUULUVA TYÖTÄ.

SIVUT 16–20

Islam

ISLAM JA KRISTINUSKO KOHTAAVAT TOISENSA YHÄ USEAMMIN, MUTTA ISLAMIIN EI PERINTEISESTI OLE KUULUNUT LÄHETYSTYÖ KRISTITTYJEN PARISSA.

SIVUT 28–31